

ÅRSRAPPORT 2022

HK-dir årsrapport 2022

Redaksjon

Jonas Sønnesyn
Badema Dizdar Scheie
Herdis Kolle
Lars Tveiten
Pernille Birkeland

Bilder

Helge Hansen
Unsplash
Colourbox

Grafisk utforming og illustrasjoner

Elisabeth S. Guillot

Innhold

1. Leders beretning	4
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	10
3. Årets aktiviteter og resultater	14
4. Styring og kontroll i virksomheten	80
5. Vurdering av framtidsutsikter	90
6. Årsregnskap	96

1 Leders beretning

HK-dir sitt første hele driftsår som et samlet direktorat ble preget av at norsk arbeidsliv opplevde rekordhøy knapphet på mange typer kompetanse, og en økende bevissthet om at dette vil prege arbeidsmarkedet også i årene framover. Vi utviklet, iverksatte, videreførte og forsterket en rekke tiltak for raskt å styrke tilgangen til utdanning, opplæring og karriereveiledning av høy kvalitet i hele landet. Samtidig forsterket vi arbeidet med kunnskap og analyser av hvordan utdannings- og opplæringssystemene kan bidra til langsiktige løsninger.

Økt fleksibilitet og bedre tilgang til utdanning og opplæring

I løpet av kort tid våren 2022 utformet HK-dir en ny tilskuddsordning for fleksibel og desentralisert utdanning. Vi lyste ut midlene, og gjorde det mulig for en rekke universiteter, høyskoler og fagskoler å etablere 43 ulike utdanningstilbud som gir mer tilgjengelig utdanning for innbyggere utenfor de sentrale bysentrene. Fleksibel utdanning er svært viktig for å gjøre utdanning tilgjengelig for folk i ulike livssituasjoner, der de jobber eller bor. I [NIFUs evaluering](#) av tilskuddsordningene for fleksible utdanninger og videreutdanninger oppgir 70 prosent at de ikke hadde kunnet fullføre studiet uten den fleksibiliteten programmet ga. 85 prosent var fornøyd med det faglige innholdet. Studietilbudene traff også godt på arbeidslivets behov.

HK-dir bidro også vesentlig til å gjøre relevant kompetanseutvikling mer tilgjengelig i ulike deler av arbeidslivet. Gjennom treparts bransje-program for kompetanseutvikling har tolv ulike bransjer fått tilgang til relevant kompetanseutvikling i 2022. Gjennomføringsgraden blant de 37 000 deltakerne i tilbudene så langt siden starten i 2020 er på over 70 prosent. Rundt halvparten av utdanningstilbudene og kursene i bransjeprogrammene er gjennomført flere ganger på grunn av stor etterspørsel. En [evaluering fra Fafo](#) viser at mange har deltatt i opplæring som gir formalkompetanse, også innenfor bransjer der ansatte tradisjonelt har deltatt lite i opplæring. Mange deltagere opplever at de står sterkere på arbeidsmarkedet som følge av utdanningen, og mange ønsker også å ta mer utdanning.

Økte driftsmidler til høyere yrkesfaglig utdanning, som HK-dir fordeler til fylkene, har gitt grunnlag for en vesentlig økning i antall studenter. I 2022 var det over 26 000 studenter i fagskolene, en økning på over 80 prosent siden 2016. En høy andel av studentene er i nettbaserte eller deltidsbaserte tilbud. HK-dir har også ansvar for utviklingstilskudd til fagskolene. En [evaluering fra Deloitte](#) viser at opprettelsen av HK-dir, og oppgavefordeling mellom departementet og HK-dir, er viktig for å sikre en samordnet praksis i forvaltningen av sektoren.

Mer fleksible tilbud om utdanning på videregående- og grunnskolenivå er viktig for at flere voksne kan ta fagbrev. HK-dir videreførte i 2022 modulforsøket, som har utviklet modellen hvor voksne får modulisert opplæring på grunnskolenivå og i fag- og yrkesopplæring. Fra august 2024 overtar ordningen som den nye hovedmodellen for voksenopplæring. [Ideas2evidence sin følge-evaluering](#) viser at de fleste lærere og bedrifter vurderer opplæringsmodellen som god, og at den bidrar til å nå målene om en mer fleksibel opplæring som er bedre tilpasset voksnes behov. Det er fortsatt en hovedutfordring i forsøket å tilpasse opplæringen til deltakere med svake norskferdigheter.

Ordningen med tilskudd til videregående opplæring for voksne er et annet eksempel på at vi har bidratt til å gi voksne med svake grunnleggende ferdigheter eller lite formell kompetanse et løft i 2022. Ordningen har gitt flere grupper av voksne mulighet til å fullføre, ta et fagbrev på jobb, eller ta et nytt fagbrev. Siden høsten 2020 har 10 734 voksne deltatt i tilbudene. Mange er fortsatt under opplæring, og både antall deltakere og antallet som fullfører er stadig økende. Av deltakerne har 6 987 deltatt i tilbud til voksne uten rett til videregående opplæring, og foreløpig har 773 fullført enkeltfag eller oppnådd en sluttkompetanse. Totalt 2 107 personer har deltatt i ordningen fagbrev på jobb siden høsten 2020, og av disse har 592 fullført så langt. 1 640 voksne tar nå fagbrev gjennom ordningen yrkesfaglig rekvalifisering.

Gode og informerte valg av utdanning og karriere

I et mer omskiftelig arbeidsmarked med skiftende kompetansebehov må den enkelte i økende grad håndtere overganger, og ta veloverveide valg av utdanning og arbeid gjennom livet. Flere trenger utdanningsinformasjon, og behovet for karrierekompetanse øker. Vår informasjonsportal om utdanning og arbeidsmarked Utdanning.no, har stabilt høye besøkstall, og brukes av elever, studenter, lærlinger, rådgivere og lærere. Yrkesbeskrivelsene på utdanning.no hadde 9,2 millioner sidevisninger i 2022. 76 prosent av respondentene i en undersøkelse oppgir å være svært fornøyd eller fornøyd med tjenesten. I 2022 lanserte vi tjenesten finnlærebedrift.no med elevtilpasset innhold, som styrker læreplassformidlingen ved å gi elevene oversikt over godkjente lærebedrifter og ledige læreplasser i alle bransjer.

Kvalitet og profesjonalitet i karriereveiledningen er avgjørende for at både individ og samfunn skal få utbytte. HK-dir har nasjonalt systemansvar for de offentlige karriereveiledningstjenestene, og har utviklet et kvalitetsrammeverk som bidrar til høy kvalitet i karriereveiledningstjenestene på tvers av sektorer. Fylkene gir gode tilbakemeldinger på vårt bidrag til at de leverer gode karrieretjenester i sin region. Trafikken på HK-dirs digitale karriereveiledningstjeneste er høy. 13 000 personer fikk karriereveiledning via chat eller telefon i 2022. Det er litt lavere enn i pandemiåret 2021, da usikkerheten på arbeidsmarkedet var særlig stor. Chatloggene viser at brukerne opplever tjenesten som svært god og relevant, og at de kommer seg videre i sin prosess med å velge utdanning og yrke.

Effektivt opptak til høyere utdanning

Fra 1. januar 2022 overtok HK-dir ansvaret for det samordnede opptaket til høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. Samordna opptak effektiviserer søkningen for den enkelte, og sparer institusjonene for 240 millioner årlig sammenliknet med om institusjonene skulle gjort opptaket hver for seg. Opptaket til grunnutdanning 2022/2023 ved universiteter, høgskoler og fagskoler ble etter overtakelsen gjennomført effektivt og uten driftsstans eller andre vesentlige problemer, i nært samarbeid med Sikt – kunnskapssektorens tjenesteleverandør, som leverer IT-tjenestene i opptaksløsningen.

Flere flyktninger gir økt behov for utdanning og norskopplæring

Følgene av at Russland invaderte Ukraina i februar 2022 har preget flere deler av HK-dirs arbeid gjennom året. HK-dir fulgte raskt opp, frøs samarbeidet med russiske partnere og fulgte opp med flere tiltak for å sikre tilgang til opplæring og utdanning for de som på ulike måter var berørt av krigen. På oppdrag fra Kunnskapsdepartementet utviklet vi en stipendordning for de ukrainske, russiske og belarusiske studentene som på grunn av krigen mistet tilgang til sin finansiering. Da regjeringen våren 2022 besluttet å opprette 1 000 studieplasser for flyktninger og berørte av krigen, fikk direktoratet i oppdrag å foreslå en fordeling av studieplassene mellom institusjonene. Den

ekstra studiekapasiteten gjorde høyere utdanning tilgjengelig for målgruppen fra høsten 2022. 540 flyktninger deltok i en eller annen form for kurs eller studieprogram ved en høyere utdanningsinstitusjon, de aller fleste fra Ukraina. HK-dir tildelte også tre millioner kroner til Fagskolen Diakonova og AOF Østfold for å pilotere modulbasert høyere yrkesfaglig utdanning for å utvikle tilpassede studietilbud for denne flyktninggruppen. God norskopplæring er også avgjørende for at flyktningene kan gå raskt over i arbeid eller utdanning. Framover forventer vi økning i antallet som tar våre prøver i norsk og samfunnskunnskap for å dokumentere sine norskferdigheter.

Økt utdanningskvalitet

En avansert økonomi krever utdanning av høy kvalitet. Sentre for fremragende utdanning (SFU) er spydspisser i innovasjon som styrker studentens læring, og som svarer på nye kompetansebehov i samfunns- og arbeidsliv. Så langt er det etablert 15 sentre som involverer 12 høyere utdanningsinstitusjoner. I 2022 fikk tre nye utdanningsmiljøer status og finansiering som SFU. Så langt har SFU-ene bidratt til utvikling av totalt 133 emner og studieprogram, og i tillegg skapt betydelige positive ringvirkninger for det totale kvalitetsarbeidet i UH-sektoren. Det strategiske og langsiktige kvalitetsarbeidet i sentrene, som ofte skjer på tvers av fagdisipliner og institusjoner, betyr også at SFU-ordningen bidrar til bedre læring for svært mange studenter.

For første gang tildelte HK-dir i 2022 status til to sentre for fremragende utdanning i høyere yrkesfaglig utdanning. Involvering og spredning til sektoren for øvrig var et sentralt kriterium ved vurderingen av søknader.

HK-dir jobbet også i 2022 målrettet for å øke det internasjonale samarbeidet og elev- og studentmobilitet etter pandemien. Det er derfor gledelig at både grunnopplæringen og høyere utdanning jevnt over hadde gode mobilitetstall i 2022. I grunnopplæringen viser programstatistikken fra Erasmus+ at den internasjonale mobiliteten er på et høyere nivå enn før pandemien, og vi er nå i rute for å nå måltallene i Erasmus+-strategien. Innen høyere utdanning er mobilitetstallene tilbake til nivået før pandemien. 7 180 norske studenter dro på utveksling, mens 10 285 studenter kom til Norge på et utvekslingsopphold i 2022.

Et godt kunnskaps- og beslutningsgrunnlag

Et viktig mål for HK-dir er å sikre at politikere, utdanningsinstitusjoner, arbeidslivet og andre beslutningstakere har et godt kunnskapsgrunnlag for sine beslutninger om utdanning. Dataene fra DBH og tilstandsrapportene for høyere yrkesfaglig utdanning og høyere utdanning utgjør et viktig grunnlag for styring og utvikling av sektorene. Både data og rapporter når fram til og brukes av relevante brukergrupper, og gir både departementet og sektorene selv mulighet til å vurdere og sammenlikne status og utvikling, som grunnlag for politikkutvikling og tiltak.

Kompetansebehovsutvalgets temarapport om fagskolenes betydning for å dekke arbeidslivets behov, og evalueringen HK-dir har ansvaret for av tiltakene i fagskolemeldingen har også vært lagt til grunn for styring og utvikling innen høyere yrkesfaglig utdanning.

HK-dir har ellers gitt en rekke innspill til politikkutvikling og regelverksutforming til både KD og AID, blant annet i forbindelse med krigen i Ukraina.

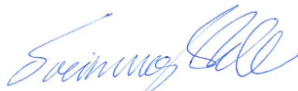

Helhet og samordning i utdannings- og kompetansepoltikken

Den geopolitiske situasjonen bidro til at HK-dirs arbeid med risiko- og tilstandsrapporten om informasjonssikkerhet og personvern i universitets- og høyskolesektoren fikk enda høyere aktualitet i 2022. Anbefalingene vi gir til institusjonene som dekkes av [Policy for informasjonssikkerhet og personvern i høyere utdanning og forskning](#) betyr mye, og i 2022 ble 83 prosent av anbefalingene fulgt opp av virksomhetene. Det bidro vesentlig til å styrke informasjonssikkerheten og personvernet i UH-sektoren.

På tampen av 2022 ble mulighetene og truslene som den teknologiske utviklingen representerer for kunnskapssektoren enda tydeligere, ikke minst når det gjelder utviklingen av kunstig intelligens. HK-dir støtter universitets- og høyskolesektoren i arbeidet med digital omstilling. I 2022 jobbet vi med å revidere samstyringsmodellen og handlingsplanen for digital omstilling i universitets- og høyskolesektoren. Vårt inntrykk er at sektoren vurderer HK-dirs bidrag og rolle i arbeidet som nyttig.

Opprettelsen av HK-dir var blant annet motivert av behovet for et samlet og tydelig direktorat som ser høyere utdannings- og kompetansepoltikken i sammenheng og på tvers av alle utdanningsnivåene. 2022 var et etableringsår for HK-dir, med omstilling internt og iverksetting av en ny og målgruppeorientert organisasjonsmodell. Effektiv ressursbruk står sentralt, og HK-dir må løse mer for mindre. Vi har samordnet noen tjenester, slik som virkemidler knyttet til fleksibel utdanning som både Diku og Kompetanse Norge forvaltet. Framover er vi spesielt opptatt av å forenkle og forbedre våre tjenester basert på brukernes behov, ikke minst gjennom utvikling av nye hkdir.no som lanseres i 2023. Vi ser positive effekter av sammenslåingen av fagmiljøer fra ulike virksomheter til ett direktorat, og får blant annet vurdert og belyst saker bedre enn vi gjorde hver for oss.

Sveinung Skule, Direktør

2

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1 Samfunnsoppdrag

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) er et forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartement. Samfunnsoppdraget vårt er at vi gjennom våre oppgaver innenfor utdanning og kompetanse skal styrke samfunnets bærekraft og omstillingsdyktighet, arbeide for å løfte og mobilisere kompetansen i befolkningen, gjøre utdanning, læring og karriereveiledning av høy kvalitet tilgjengelig for alle hele livet, og sikre arbeidslivets tilgang på kompetent arbeidskraft.

Virksomhets- og økonomiinstruks for Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) ble revidert i 2022, og ny instruks er gjeldende fra 1.januar 2023.

Dette er HK-dir

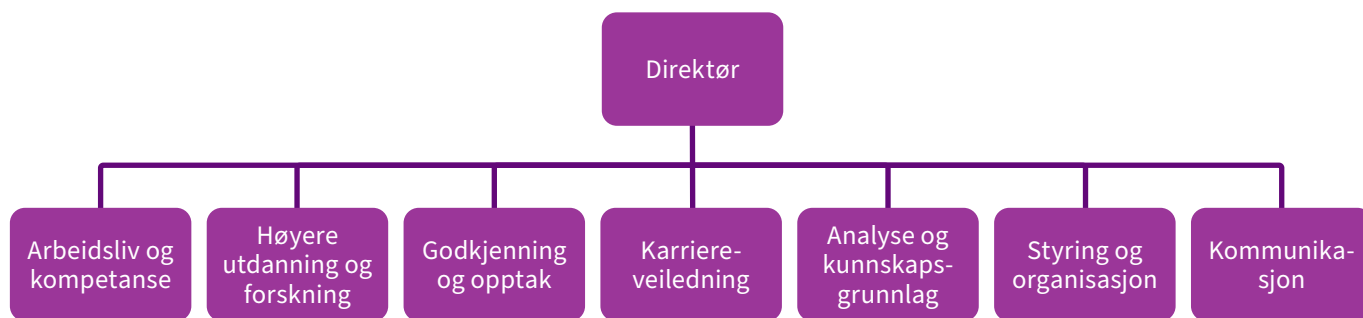
Vi jobber for å løfte kompetansen i befolkningen, og sikre arbeidslivet tilgang på kvalifisert arbeidskraft. Og vi står på for å gjøre utdanning og opplæring tilgjengelig for alle hele livet, uansett hvor du bor, eller hvilken funksjonsevne du har.

HK-dir er faglig rådgiver, iverksetter og samordner for kunnskapssektoren. Vi bidrar til større helhet og sammenheng i utdannings- og kompetansepolitikken, på tvers av fagskoler, høyskoler og universiteter. Vi undersøker både dagens og fremtidens kompetansebehov – og legger til rette for den enkeltes muligheter til å ta gode utdannings- og karrierevalg i alle livsfaser.

Vår tids store utfordringer er globale: miljø og klima, handel og økonomi, fattigdom, migrasjon og krig. Globale utfordringer trenger globale svar. HK-dir fremmer internasjonalt samarbeid innen utdanning på alle nivåer.

Med HK-dir er tilskuddsordninger innen utdannings- og kompetansepolitikken samlet på ett sted. Hvert år har vi en rekke utlysninger av midler for hele utdannings- og opplæringsfeltet, som styrker arbeidet med kvalitet og tilgjengelighet for ulike målgrupper.

Figur 1 – Organisasjonskart for HK-dir

2.2 Organisasjon og ledelse

Ledelsen i HK-dir består per 31.12 22 av:

- Sveinung Skule, direktør
- Gro Tjore, assisterende direktør
- Asbjørn Støverud, divisjonsdirektør arbeidsliv og kompetanse
- Ragnhild Tungesvik, divisjonsdirektør høyere utdanning og forskning
- Dag Hovdhaugen, divisjonsdirektør godkjenning og opptak
- Anders Fremming Anderssen, divisjonsdirektør karriereveiledning
- Kristine Offerdal, divisjonsdirektør analyse og kunnskapsgrunnlag
- John Rasten, divisjonsdirektør styring og organisasjon
- Kristin Solheim, kommunikasjonsdirektør

Fra etableringen av HK-dir 1.juli 2021 og fram til 1.mai 2022 var HK-dir midlertidig organisert, og helheten i de inngående virksomhetene var fordelt på tre divisjoner. Ny organisering trådte i kraft 1.mai 2022. Oppgaver knyttet til godkjenning av utenlandsk utdanning og enkelte andre forvaltningsoppgaver ble overført fra NOKUT først overført 1.januar 2023.

HK-dir har hovedkontor i Bergen, og kontorer i Tromsø, Trondheim, Oslo og Brussel.

2.2.1 Hovedtall

Per 31.12.2022 hadde HK-dir 410,7 ansatte, inkludert faste og midlertidig ansatte, lærlinger og nasjonale eksperter i Europakommisjonen og CEDE-FOP. HK-dir har to lærlinger som er delt mellom Lånekassen, Meteorologiske institutt og HK-dir. To lærlinger delt på tre virksomhetet utgjør 0,7 ansatte for HK-dir.

Tabell 1 – ansettelsesvilkår blant ansatte i HK-dir, per 31.12.2022

Ansettelsesvilkår	Antall ansatte
Fast ansatte	381
Midlertidig ansatte	26
Lærlinger	3,6
Antall ansatte	410,7
Utførte årsverk (SAP)	370,77

Totale driftsinntekter i HK-dir i 2022 er på 564,26 millioner kroner. Største parten av driftsinntekter er inntekt fra bevilgning på 515 millioner, hvor hoveddelen er tildeling fra Kunnskapsdepartement på kapittel 256 post 01. Tabell 2 viser total tildeling fra Kunnskapsdepartement og andre departement. Mesteparten av midlene vi får tildelt fra Kunnskapsdepartement er til ulike typer tilskudd innen høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og kompetansepolitikk. For utfyllende informasjon se bevilgningsrapportering og note A i årsregnskap.

Tabell 2 – Oversikt over bevilgning i 2022 per departement. Beløp i 1 000 kroner.

Departement	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
Arbeids- og inkluderingsdepartement	29 672	119 500	149 172
Kommunal- og disktriksdepartement	921	17 360	18 281
Kultur- og likestillingsdepartement	579	170 760	171 339
Kunnskapsdepartement	920 401	3 227 256	4 147 657
Utenriksdepartement		15 960	15 960
Totalsum	951 573	3 550 836	4 502 409

3 Årets aktiviteter og resultater

I dette kapitlet omtaler vi viktige aktiviteter og våre resultater fra arbeidet vårt i 2022. Vi omtaler også enkelte resultater som knytter seg til aktiviteter fra tidligere år. Kapitlet er strukturert rundt målene våre for 2022, og hvert enkelt mål har sitt eget underkapittel. Styringsparameterne for målene er lagt til grunn for rapporteringen, men vi henviser ikke eksplisitt til disse i omtalen av målene. Flere av resultatene bidrar til måloppnåelse på flere av målene våre, blant annet arbeidet vårt med karriereveiledning. For leservennlighetens skyld gjentar vi i liten grad de samme resultatene under ulike mål, men for enkelte resultater henviser vi til omtale under andre mål.

HK-dir har jobbet med [24 konkrete oppdrag gitt fra KD i tildelingsbrev og tillegg til dette i 2022](#). Innen integreringsområdet har vi jobbet med [åtte oppdrag fra AID i 2022](#). For enkelte av disse oppdragene, i tillegg til noen andre oppdrag og oppgaver vi har arbeidet med, er det en forventning fra oppdragsgiver om konkret rapportering i eller tilknyttet årsrapporten¹.

Forventningene til hva som skal rapporteres er forskjellig mellom oppdragene. For enkelte oppdrag framgår rapporteringen vår som en del av den øvrige beskrivelsen av måloppnåelse i de følgende kapitlene. For andre oppdrag, blant annet der hvor forventningene til hva som skal rapporteres har vært mer omfattende, har vi en dedikert omtale av vårt arbeid med oppdraget. Omtalen er plassert i kapitlet til det målet vi har vurdert som mest relevant for oppdraget.

For arbeidet med hhv. regionale kompetansepiloter på oppdrag fra Kommunal og distriktsdepartementet (KDD) og Tilskudd til fylkeskommunene for videregående opplæring for voksne på oppdrag fra KD er det utarbeidet egne separate rapporter som vi leverer i tilknytting årsrapporten, i tillegg til den overordnede resultatomtalen som framgår under.

¹ Dette er 2022-001 Oppfølging av Fullføringsreformen – modulstrukturering av opplæring for voksne, 2022-002 Tilskudd til fylkeskommunene for videregående opplæring for voksne, 2022-014 Etablering av programmet «Kunnskapssektorens datafellesskap» (KUDAF), 2022-016 Fordeling av midler til fagskolene for gjennomføring av tiltak for å opprettholde studieprogresjonen, 2022-019 Kompetanseprogrammet - bransjeprogram og andre kompetansetiltak, 2022-020 Etablering av erfaringsbasert master i offentlig forvaltning, 2022-021 Forslag til fordeling av økt studiekapasitet i forbindelse med forventet økt mottak av flyktninger, Supplerende tildelingsbrev nr. 2 om å styrke tilgangen på fleksibel og desentralisert utdanning, Supplerende tildelingsbrev nr. 8, om konferansen Diginorden, Tildelingsbrev fra KDD om kompetansepiloter, Tildelingsbrev fra KDD om Digidel, og Delegasjonsavtalen for NORPART.

Nærmere om ressursbruk

Tildelingen til HK-dir var på om lag 4,5 milliarder kroner i 2022. Bevilgningsrapporteringen i kapittel 6 om årsregnskapet gir et inntrykk av ressursbruken knyttet til prosjekt- og tilskuddstildelinger. Driftstildelingen til HK-dir fra KD var på 403 mill. kr. AID tildelte 144 mill. kr til arbeid med hhv. opplæring i norsk og samfunnskap og prøver i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere.

Målene våre er ikke gjensidig utelukkende, og flere av de samme innsatsfaktorene og aktivitetene våre har bidratt til måloppnåelse på flere mål. HK-dirs mål for 2022 er samling av mål og styringsparametre fra de tidligere virksomhetene som inngikk i HK-dir, og ressursbruken per mål reflekterer dette. Når det er sagt bruker vi i 2022 klart mest ressurser på mål 2 Utdanning, opplæring og karriereveiledning av høy kvalitet er tilgjengelig for alle uavhengig av bakgrunn, kompetansenivå og funksjonsevne. Det aller meste av tilskuddsmidlene våre knytter seg til dette målet, herunder driftstilskuddet til fagskolene på over 1,1 milliarder kr, tilskudd til internasjonalisering og kvalitet i høyere utdanning på 820 mill. kr og tilskudd til kompetanseprogrammet på 540 mill. kr. Det er relativt flest ansatte i HK-dir som jobber med dette målet også.

Mål 1 Kompetansepolitikken og høyere utdanningspolitikken er helhetlig og godt samordnet, og utviklet i en internasjonal kontekst, er et mål som vi jobber med gjennom de andre målene. Under dette målet bruker vi mest ressurser direkte knyttet til arbeidet med digital omstilling og sikkerhet og beredskap i sektoren, og arbeid med regional kompetansepolitikk.

HK-dir har en egen analysedivisjon som jobber direkte opp mot mål 3 Myndigheter, utdannings-tilbydere, arbeidslivet og den enkelte har et godt kunnskapsgrunnlag for sine beslutninger om investering i utdanning og kompetanseutvikling. Samtidig bidrar analysedivisjonen også inn mot alle de andre målene. Store deler av HK-dir er også involvert i arbeidet med et godt kunnskapsgrunnlag, blant annet gjennom tverrgående arbeid med høringsvar og innspill til politikkutvikling.

Mål 4 Innvandrere og utsatte grupper i arbeidsmarkedet får kompetansetiltak som bidrar til økt deltakelse i arbeids- og samfunnslivet, er finansiert via tildeling fra AID, og tre avdelinger i HK-dir jobber hovedsakelig med dette målet. Midlene fra AID inkluderer tilskudd og stipender, i tillegg til drift.

Glimt fra 2022

13 000

personer

fikk
karriereveiledning
på chat eller telefon

30%

færre informasjons-
sikkerhetshendelser
i 2022 enn i 2021

nedlastning av tabeller fra DBH økte

112%

fra 221 074 i 2020 til 468 755 i 2022

Fleksibel og desentralisering utdanning

tildelt

184 mill. kr

i tilskudd

85%

av studentene er
fornøyd med det
faglige innholdet.

3.1 Mål 1 Kompetansepolitikken og høyere utdanningspolitikken er helhetlig og godt samordnet, og utviklet i en internasjonal kontekst

3.1.1 Effekten av et samlet og tydelig direktorat

Opprettelsen av HK-dir var blant annet motivert av behovet for et «samlet og tydelig direktorat som ser høyere utdannings- og kompetansepolitikken i sammenheng og på tvers av fagskolene, universitetene og høyskolene» (brev fra KD 04.02.2021). I 2022 har HK-dir iverksatt en ny organisasjonsmodell, som er målgruppeorientert og som tydeliggjør ansvarsområder både internt og eksternt. HK-dir er et resultat av en sammenslåing av en rekke virksomheter, og deler av begrunnelsen for å opprette HK-dir var også knyttet til at mangfoldet av aktører med til dels overlappende oppgaver gjorde det vanskelig for brukerne å orientere seg. Siden opprettelsen har HK-dir blant annet slått sammen virkemidlene for fleksibel utdanning som tidligere fantes i Diku og Kompetanse Norge, med utlysning av en samlet ordning for fleksibel og desentralisert utdanning i 2022.

Opprettelsen av HK-dir legger godt til rette for samordning av arbeid rettet mot høyere yrkesfaglig utdanning. Ansvar for driftstilskudd og utviklingsmidler til fagskolene, samordna opptak til høyere yrkesfaglig utdanning, sekretariatet for Nasjonalt fagskoleråd, database for høyere yrkesfaglig utdanning og tilstandsrapport for høyere yrkesfaglig utdanning ligger nå i HK-dir. I januar 2023 fikk vi ansvaret for godkjenning av utenlandsk høyere yrkesfaglig utdanning. [Deloitte sin sluttrapport fra evalueringen av Fagskolemeldingen](#) trekker frem at opprettelsen av HK-dir, og oppgavefordeling mellom departementet og HK-dir, er viktig for å sikre en samordnet praksis i forvaltningen av sektoren.

HK-dirs brede nedslagsfelt når det gjelder internasjonalt samarbeid kommer brukerne til gode. I 2021 ba KD om innspill til temaer fra Diku, Udir, Unit og Kompetanse Norge til KDs arbeid med formannskapet i det nordiske samarbeidet for 2022. Flere av virksomhetene pekte på digitalisering, digital kompetanse og/eller livslang læring som viktige temaer. Direktoratene koordinerte seg og ga KD et konkret format på hvordan digital kompetanse og livslang læring kan synliggjøres på en konferanse i lys av Nordisk ministerråds Visjon 2030. Resultatet av arbeidet førte til et oppdrag til HK-dir om å arrangere konferansen «Digital kompetanse og livslang læring for bærekraftig omstilling i Norden – DigiNorden» i samarbeid med NVL og Epale. Konferansen ble arrangert i Tromsø, 20-21 september 2022. Alle de nordiske landene var representert i programmet eller blant de 380 deltakerne, hvorav 130 deltok fysisk.

I etterkant har KD trukket fram at det var særlig positivt at konferansen koblet hovedtematikken om digital kompetanse og livslang læring til bærekraftig utvikling, og ikke minst at programmet var nordisk. Evalueringen av konferansen viser at deltakerne vurderte konferansen som en viktig faglig møteplass, at den var nyttig i deres videre arbeid og at den svarte til forventningene.

Nordisk og europeisk utdannings- og kompetansepolitikk påvirker norske forhold. HK-dir har store internasjonale kontaktflater og fyller flere internasjonale roller på vegne av Norge. Våre råd og innspill er kunnskapsbaserte og med internasjonal forankring. Et eksempel på dette er høringsinnspillet fra HK-dir på forslaget om innføring av studieavgift for internasjonale studenter, der vårt innspill trakk inn erfaringer og kunnskap fra andre land.

HK-dir er på vei mot å bli et mer profesjonalisert direktorat, med større tyngde ut mot ulike aktører og fagmiljøer. Når det oppstår kriser som krever mobilisering på tvers av politikkområder kan HK-dir raskt samordne egne tiltak, som for eksempel i arbeidet med å møte behov som oppsto da krigen i Ukraina brøt ut.

I 2022 har kommunikasjon vært et sentralt virkemiddel for å synliggjøre HK-dir som et tydelig og enhetlig fagdirektorat. Vi har benyttet ulike kommunikasjonskanaler som sosiale medier, nett- og etermedier, egne nettsider, nyhetsbrev, deltakelse i ulike debatter og konferanser med mer. Vi har gått bredt ut med 22 pressemeldinger og har generert totalt 889 oppslag i media. Det proaktive mediearbeidet har resultert i et økt antall henvendelser fra media og flere følgere på sosiale medier, samt invitasjoner til flere faglige debatter på feltet høyere utdanning og kompetanse.

Omstilling krever tid, og vi jobber fremdeles med å forenkle tilgangen til ulike brukere og målgrupper. I løpet av første halvår av 2023 lanserer vi nye hkdir.no. Her skal HK-dirs tjenester mot våre målgrupper presenteres helhetlig og brukervennlig. Nettstedene diku.no og kompetansenorge.no fases gradvis ut gjennom 2023.

3.1.2 Koordinerte innspill til politikkutforming

HK-dir har i 2022 gitt innspill i 34 høringsprosesser. 14 innspill gjaldt saker som KD sendte på høring. I høringsarbeidet ser vi positive effekter av sammenslåingen av ulike fagmiljøer i ulike virksomheter til ett direktorat. Vi får vurdert og belyst saker bedre enn vi gjorde hver for oss, og levert bedre høringssvar.

Våren 2022 var det flere høringer knyttet til integrering, inkludering og utdanning av flyktninger fra Ukraina. Her var HK-dir også en sentral aktør i nasjonale prosesser, og vår samlende kunnskap og erfaring ble brukt når vi sendte våre råd og anbefalinger til flere departementer. Vi har også jobbet grundig med innspill til flere sentrale prosesser i UH-sektoren, som høring på ny UH-lov, NOU om akademisk yringsfrihet og finansieringsutvalgets rapport.

Vi mener vi har vært en nyttig rådgiver for KD og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) i 2022. Vi har hatt et løpende samarbeid med KD i arbeidet med Utsynsmeldingen, som vil omtale fremtidens kompetansebehov. Gjennom samarbeidet har HK-dir levert bidrag i form av tall og tekst på våre ansvarsområder. Vi deltok i KDs arbeidsgruppe om dimensjonering i UH-sektoren, som ble nedsatt i forbindelse med arbeidet med meldingen. Arbeidsgruppen diskuterte sentrale problemstillinger knyttet til UH-sektorens evne og mulighet til å tilpasse seg arbeidslivets udekkede og framtidige kompetansebehov. Utsynsmeldingen skal legges fram i mars 2023.

3.1.3 Samarbeid mellom direktorater løser opp i tverrsektorielle floker

HK-dir, Arbeids- og velferdsdirektoratet (AV-dir) og IMDi har inngått et samarbeid der målet er å utvikle effektive og gode utdannings- og opplæringstjenester for ledige og utsatte grupper på arbeidsmarkedet. Samarbeidet dreier seg om karriereveiledning, realkompetansevurdering og tilrettelagt fag- og yrkesopplæring, samt behov for informasjonsdeling mellom sektorer. Direktoratene drifter i fellesskap et nasjonalt nettverk for samarbeid om opplæring og kvalifisering. Formålet med nettverket er å legge til rette for godt tverrsektorielt samarbeid om opplæringstjenester for målgruppen for samarbeidet, gjennom å etablere en arena for NAV-fylkene og fylkeskommunene i fellesskap, der de kan dele gode erfaringer, diskutere felles utfordringer og bygge fagmiljø på tvers.

I 2022 har samarbeidet ført til utvikling av digitale verktøy for sluttbrukere, kunnskapsgrunnlag og samarbeidsmodeller som vi har som mål å prøve ut på regionalt nivå i 2023. Vi mener det er en egenverdi i samarbeid på tvers av ulike direktorater, som blant annet er med på å identifisere problemområder der innsatsfaktorene ligger i en annen sektor enn der gevinstene av tiltak oppnås.

3.1.4 Bedre koordinering av kompetansepolitikken og styrket innsats innenfor kompetansefeltet i fylkeskommunene

Vi jobber for å bidra til en effektiv og helhetlig kompetansepolitikk. Det er etablert en fast arena på nasjonalt nivå for administrative møter med partene i Kompetansepolitisk råd som HK-dir koordinerer. Dette bidrar til felles forberedelser til rådsmøtene, hvor også politisk ledelse i flere departementer deltar, og er også en arena der representanter fra partene i arbeidslivet og utdanningssektoren løfter relevante kompetansepolitiske problemstillinger. Bedre koordinering på feltet er positivt for utvikling, mobilisering og bruk av kompetanse i samfunns- og arbeidslivet. Det er også opprettet et felles samarbeidsorgan med representanter fra hovedorganisasjonene som er med i treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling. Dette bidrar til å samordne innsatsen og til å løfte problemstillinger på tvers av de respektive bransjene som er med i ordningen.

Gjennom samarbeid, oppfølging av prosjekter, kunnskapsutvikling, rådgivning og formidling bidrar HK-dir til å styrke fylkeskommunene i deres arbeid med regional kompetansepolitikk og gjennomføring av tiltak som bidrar til at flere voksne får økt sin kompetanse. Kompetansepilotene er en ordning vi forvalter, og som har bidratt til at fylkeskommunene har mobilisert virksomheter i distriktene til arbeid med kompetanseutvikling. De fleste deltakerne i ordningen rapporterer at

det å sette behovet for bedre samsvar mellom små virksomheters behov og tilbudet av kompetanseutviklende tiltak i distriktene på agendaen hos både næringslivet og fylkeskommunene, har bidratt til å skape forståelse for viktigheten av kompetanseutvikling og særlig etter- og videreutdanning.

Kompetansepilotprosjektene er en viktig bidragsyter for flere av fylkesstrategiene som har blitt utviklet under prosjektperioden, eller som er under utvikling nå. Flere påpeker at tilskuddsmidler fra HK-dir har gjort det mulig å avsette en dedikert ressurs som evner å jobbe aktivt med å mobilisere de relevante aktørene. Kompetansepilotene bidratt til å styrke fylkeskommunens innsats innenfor kompetansefeltet, samt synliggjort for bedriftene at de er en aktiv aktør og samarbeidspart på dette området.

Som et ledd i arbeidet med kompetansepiloter har HK-dir gitt tilskudd til at fylkeskommunene har samarbeidet om å utvikle et sett med indikatorer for beskrivelse av tilstand, utfordringer og muligheter for kompetansepolitikken i de enkelte fylkene. Indikatorene gir fylkeskommunene et felles utgangspunkt som vil gjøre det enklere å få et helhetlig bilde av blant annet regionale kompetansebehov.

3.1.5 Oppdatert handlingsplan for digital omstilling og revidert samstyringsmodell for digitalisering

Vår rolle som samordner og pådriver for digitalisering i universitets- og høyskolesektoren ivaretas blant annet gjennom samstyringsmodellen for digitalisering i høyere utdanning og forskning. Modellen er videreført i 2022, med tilhørende prosesser for tjeneste- og porteføljestyling og ordning med felles investeringsmidler. Slik får institusjonene i sektoren kontinuerlig brukermedvirkning og innflytelse på forvaltning og utvikling av fellestjenester i høyere utdanning og forskning.

Samstyringsmodellen spiller en viktig rolle i arbeid med implementering av strategi og handlingsplan for digital omstilling i høyere utdanning og forskning. Modellen bidrar til å nå gjeldende sektormål. Innsatsområdene i strategien og tilhørende tiltak i strategi og handlingsplan har potensial til å bidra til å styrke kvaliteten på forskning og utdanning. Det vil og kunne styrke institusjonenes kunnskapsrolle i samfunnet, og sektorens bidrag til verdiskaping og omstilling.

HK-dir og Sikt har samarbeidet om å revidere samstyringsmodellen for digitalisering slik at den er i tråd med den nye strukturen etter etablering av HK-dir og Sikt. Revideringen er gjort i tett dialog med sektoren, og inkluderte en åpen høringsrunde. Vårt inntrykk er at sektoren mener det er hensiktsmessig at HK-dir har den rollen vi har. Digitaliseringsstyret videreføres som øverste nivå også i den nye modellen. HK-dir overtar sekretariatsansvaret for dette fra Sikt. Videre etableres tre porteføljestyrer på nivået under Digitaliseringsstyret, for prioritering og styring av fellestjenester innenfor produktområdet. Sikt vil ha sekretariatsansvar for porteføljestyrene, og den nye modellen skal være operativ tidlig i 2023.

3.1.6 Økt andel åpne publikasjoner innenfor Støtteordningen

Regjeringen har som mål at ved utgangen av 2024 skal alle vitenskapelige artikler som publiseres av norske forskere være åpent tilgjengelige. HK-dir samarbeider med forskningsinstitusjonene, Forskningsrådet og Sikt på flere områder for å nå dette målet, og for to tiltak har vi hovedansvaret. Det ene tiltaket er «Støtteordningen for norsk-språklige tidsskrift innen humaniora og samfunnsvitenskap».

Gjennom ordningen får 28 vitenskapelige tidsskrift finansiering til å publisere åpent. Dette er tidsskrifter som fagmiljøene har vurdert som viktige innen sitt felt og som ikke ville klart seg finansielt uten slik støtte. I 2022 ble det publisert ca. 395 artikler i disse tidsskriftene. I tillegg til å øke andelen åpne publikasjoner, er ordningen et viktig bidrag til å løfte norsk som fagspråk.

Det andre tiltaket er «Register over vitenskapelige publiseringskanaler» hvor norske forskere blant annet får hjelp til å finne tidsskrift der de kan publisere sine artikler åpent som et alternativ til de tradisjonelle abonnementsbaserte tidsskriftene. Samtidig kan de være trygge på at tidsskriftene i registeret holder et minimumsnivå av kvalitet,

slik at de ikke ender opp med å publisere i useriøse tidsskrift.

HK-dir hadde prosjektledelsen for utredningen Infrastruktur og tjenester for FAIR forskningsdata, der det ble kartlagt hvilke tjenester som er tilgjengelige for norske forskere for å ta vare på og gjøre sine forskningsdata tilgjengelige for gjenbruk. Som del av prosjektet ble veiledninger om FAIR forskningsdata på nettstedet openscience.no oppdatert og utvidet og et norsk vokabular for arbeid med forskningsdata ble etablert. HK-dir var også del av sekretariatet for utredningen Investering i infrastrukturer for FAIR forskningsdata og særlig relevante forvaltningsdata for forskning i regi av Forskningsrådet.

Anbefalingene fra de to utredningene vil bli fulgt opp som del av arbeidet med iverksetting av Strategi for digital omstilling i UH-sektoren. HK-dir er også partnere i EU-prosjektet Skills4EOSC, der målet er å samle europeiske kompetansesentre til et helhetlig økosystem for opplæring i åpen forskning og FAIR forskningsdata. Prosjektet løper i 3 år fra september 2022.

3.1.7 Samlet kompetanse og ansvar innenfor sikkerhet og beredskap i høyere utdannings- og forskningssektoren

Det fireårige programmet for informasjonssikkerhet og personvern ble avsluttet i 2022. Programmet er gjennomført i samarbeid med Sikt, og sektorens etterlevelse av kravene på sikkerhetsområdet er forbedret gjennom programmets aktiviteter. Alle de statlige institusjonene som er underlagt sektorstyringen av informasjonssikkerhet og personvern abonnerer på basistjenesten i Nasjonalt cybersikkerhetssenter som ble etablert av programmet.

Sektorstyring av informasjonssikkerhet og personvern ble etablert som en del av programmet, og er nå en forvaltningsoppgave i HK-dir. Styringen innebærer blant annet at HK-dir kartlegger etterlevelsen av KDs krav til arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern, og vurderer risiko for brudd på informasjonssikkerheten og krenkelser av personvernet.

Majoriteten av virksomhetene i sektoren følger opp HK-dir sine anbefalingen innen informasjonssikkerhet og personvern

I 2022 viste HK-dir sin kartlegging at arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern i sektoren var tydelig forbedret sammenliknet med tidligere år. 19 av de 27 universitetene, høegskole- ne og øvrige forvaltningsorganer som ble kartlagt i 2022 hadde forbedret sin etterlevelse av de krav som KD stiller til dette arbeidet.

På bakgrunn av funnene fra kartleggingen, gir HK-dir skriftlige anbefalinger til den enkelte virksomhet om hvordan de ytterligere kan forbedre etterlevelsen av departementets krav. I 2022 ble 83 prosent av HK-dir sine anbefalinger fulgt opp av virksomhetene. Oppfølgingsprosenten har bidratt til å styrke informasjonssikkerheten og personvernet i UH-sektoren. Virksomhetene har rapportert om færre alvorlige brudd på informasjonssikkerheten og krenkelser av personvernet enn hva som tidligere har vært rapportert.

Videre utarbeider HK-dir forslag til plan for etablering av forbedringstiltak på sektornivå. KD behandler forslaget og vedtar den endelige planen. På bakgrunn av kartleggingen i 2022, foreslo HK-dir flere viktige sektortiltak, blant annet med hensyn til kompetansebygging, IT-beredskap og -kontinuitet, sikkerhetsovervåking og hendel- seshåndtering. Sikt har ansvaret for mange av tiltakene i planen, og har etablert viktige felles- tjenester som virksomhetene benytter seg av. HK-dir har jevnlig møter med Sikt i oppfølgingen av de tiltak som departementet vedtar. Tiltakene som Sikt har ansvaret for har løftet sektorens evne til å etterleve de krav som stilles og bidratt til å redusere antallet alvorlige hendelser.

HK-dir har også i 2022 bistått KD i styringsdialo- gen med de underliggende virksomhetene. Det innebærer at HK-dir har utarbeidet forslag om hvilke tiltak innen informasjonssikkerhet og per- sonvern som departementet bør forvente at de ulike virksomhetene vier særlig oppmerksomhet i 2023. Forslagene innarbeides i departementets skriftlige tilbakemeldinger til de aktuelle virksom- hetene som en del av KDs styringsdialog. Det er grunn til å anta at departementets tilbakemel- dinger har bidratt til de forbedringer i sektorens arbeid med informasjonssikkerhet og personvern som kartleggingen i 2022 avdekket.

HK-dir har i 2022 publisert to større rappor- ter om informasjonssikkerhet og personvern: «[Praktisering av krav til informasjonssikkerhet og personvern. Samsvar og avvik hos statlige universiteter og høegskoler](#)» og «[Informasjons- sikkerhet og personvern i høyere utdanning og forskning](#)». Hensikten med formidlingsarbeidet er å styrke bevisstheten og kompetansen i sek- toren om informasjonssikkerhet og personvern. Tilbakemeldinger fra sektoren tyder på at rap- portene leses, og at de gir inspirasjon og ideer til det lokale arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern.

Etablering av fagmiljø for sikkerhet og beredskap

Sikkerhetsområdene skal sees i sammenheng, og HK-dir skal i løpet av 2023 ha et operativt fagmiljø for sikkerhet og beredskap for høyere utdannings- og forskningssektoren.

Fra 2022 har HK-dir i oppdrag å etablere kapasitet og kompetanse innenfor nasjonal sikkerhet og samfunnssikkerhet og beredskap. I 2022 har vi først og fremst lagt grunnlaget for å kunne utøve rollen godt framover. Vi har etablert et samarbeid mellom HK-dir, NOKUT og sekretariatet for «Beredskapsrådet for kunnskapssektoren». Dette innebærer samarbeid mellom fagmiljøer med kompetanse og oppgaver innen sektorstyring, kontroll, og sektorsamarbeid om beste praksis innen sikkerhetsområdet i UH-sektoren. Samarbeidet vil være et underlag for vårt arbeid med å gjennomføre årlig tilstandskartlegging og risi-

kovurdering for hele sikkerhetsområdet. Resultatene fra arbeidet vil gi kunnskapsgrunnlag for KDs risikostyring. Samarbeidet vil bidra til veiledning, tydelig retning på, og god oppfølging av KDs arbeid med sikkerhet og beredskap i høyere utdannings- og forskningssektoren.

I 2022 har HK-dir utarbeidet en plan for tilstandskartlegging og risikovurdering av hele sikkerhetsområdet. Planen vil ha oppstart i 2023, og inkluderer trusselvurdering i samråd med nasjonale sikkerhetsmyndigheter og KD, sårbarhetskartlegging i samarbeid med NOKUT, Beredskapsrådet og UH-sektoren, og risikovurdering i samråd med KD.

3.2 Mål 2: Utdanning, opplæring og karriereveiledning av høy kvalitet er tilgjengelig for alle uavhengig av bakgrunn, kompetansenivå og funksjonsevne

Norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning har en svært sentral rolle i å dekke dagens og fremtidens kompetansebehov. Endring og innovasjon er nødvendig for å sørge for at utdanningene er relevante, oppdaterte og tilgjengelige, slik at studentenes kunnskap og ferdigheter blir best mulig tilpasset behovene i samfunns- og arbeidsliv.

HK-dirs tilskuddsordninger er viktige verktøy for å endre høyere utdanning i tråd med politiske mål. Ordningene er også i 2022 blitt brukt aktivt av utdanningssektoren og har ført til økt samarbeid om kvalitetsutvikling mellom utdanningsinstitusjoner, både nasjonalt og internasjonalt. Insentivordningene har gitt positive resultater på viktige mål som økt tverrfaglig samarbeid, kvalitetsutvikling av korte profesjonsutdanninger, arbeidslivsrelevans, mer og bedre praksis i arbeidslivet, digitalisering, aktiv involvering av studenter i utdanningene, mindre frafall, samt økt tilgjengelighet, fleksibilisering og desentralisering av utdanning.

Tilskuddsordningene rettet mot høyere yrkesfaglig utdanning er etterspurte og har ført til økt kvalitet og relevans i en utdanning i sterk vekst og utvikling. Etter pandemien øker nå student- og elevutvekslingen og det internasjonale samarbeidet, ikke minst igjennom programmer som Erasmus+. HK-dir har også i 2022 vært en viktig aktør i arbeidet med universell utforming ved utdanningsinstitusjonene, og med økt fokus på det digitale læringsmiljøet.

Det har vært en nasjonal samordning av opptakene til høyere utdanning ved universiteter og høyskoler i snart 30 år. Også i 2022 ble dette opptaket gjennomført på en god måte. Opptaket til høyere yrkesfaglig utdanning ble også gjennomført innen frist og med god kvalitet.

Vi har kommet et godt stykke på vei mot et helhetlig system for karriereveiledning som skal gi den enkelte tilgang på karriereveiledning av høy kvalitet. Likevel er det stadig en jobb å gjøre for at enda flere skal få veiledning som gjør dem i stand til å gjøre gode valg om utdanning og arbeid.

Innen livslang læring gir arbeidet med Forberedende voksenopplæring (FVO) gode føringer for innføringen av ny ordning med modulstrukturert opplæring for voksne. Den modulstrukturerte opplæringen bidrar til å gjøre utdanning for voksne med lite formell kompetanse mer tilgjengelig. Gjennom både Kompetanseplussordningen og treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling bidrar vi til etter- og videreutdanning i arbeidslivet som oppleves som nyttig og kompetansehevende for målgruppene for ordningene.

Under omtaler vi resultatene våre knyttet til tilgang og kvalitet i utdanning, opplæring og karriereveiledning mer i detalj.

3.2.1 Karriereveiledning

Utdannings- og arbeidsmarkedsinformasjon er en viktig del av det helhetlige karriereveiledningstilbudet

Nettstedet [Utdanning.no](https://www.undanning.no) befester seg som den nasjonale kilden for informasjon og veiledning om utdanning, karriere og arbeid. Nettressursen dekker informasjon om utdanning, karriere og arbeid både for ungdomstrinnet, videregående opplæring, overgangen til høyere utdanning og fagskoletilbudet.

Nye tjenester som ble sluppet i 2022 er [finnlære-bedrift.no](https://www.finnlaere-bedrift.no) med elevtilpasset innhold, som er et samarbeidsprosjekt med Udir. Samarbeidet med Udir omfattet også støtteressurs for yrkesfagelever som skal lanseres i 2023. Samarbeidet med Udir er svært vellykket. Videre kom en ny versjon av tjenesten [Veien til fagbrev](https://www.veien-til-fagbrev.no) for unge og voksne i 2022, som en del av samarbeidet mellom HK-dir og AV-dir og IMDi. Lanseringen av tjenesten har medført økt pågang fra bedrifter som ønsker å kvalifisere ufaglærte til fagbrev, og som har vanskelig for å finne fram til relevante ordninger og kontaktinformasjon til rette instanser i fylkene. Ressursen [utdanningsvalg](https://www.utdanningsvalg.no) for ungdomstrinnet er også oppdatert. Større utviklingsarbeid i 2022 som fokuserer på utdannings- og karriereveiledning knyttet til fagopplæring både for unge og voksne er planlagt lansert i 2023.

I tillegg til å være viktig for å sikre tilgang til utdanning og karriereveiledning, er tjenestene tilknyttet Utdanning.no viktig for den enkelte og for myndigheter for å ta beslutninger om utdanning og kompetanseutvikling. Vi beskriver derfor måloppnåelsen med utgangspunkt i utdanning, no mer inngående under omtalen av mål 3.

Den nasjonale digitale karriereveiledningstjenesten, [Karriereveiledning.no](https://www.karriereveiledning.no) leverte i 2022 karriereveiledning via chat og telefon til nær 13 000 personer, og hadde 374 378 sidevisninger på nettsiden. Dette var en betydelig økning fra året før. I tillegg var det nær 10 000 deltakere til stede på webinarer og nettmøter.

I 2022 lanserte vi tjenesten selvhjelpsverktøy under nettsideløsningen «karrierevalg». Løsningen baserer seg på karriereveiledningsfaglig praksis i tjenesten, som blir vist gjennom chatter med sluttbrukerne og er en del av et helhetlig karriereveiledningstilbud. Det ble det laget innhold for studenter, voksne som skal søke jobb, samt ungdom som skal velge videregående opplæring. Tjenesten treffer bredt i befolkningen med tanke på alder, kjønn, utdanningsbakgrunn og yrkesstatus. Flertallet av brukerne er under 25 år. Fagfolk som på ulike måter jobber med karriereveiledning tar også kontakt med tjenesten for bistand og veiledning.

I 2022 ble det ferdigstilt et prosjekt som muliggjør søk i chatloggene hos Karriereveiledning.no. Chatloggene viser at brukerne opplever tjenesten som svært god og relevant, og at veisøkerne kommer seg videre i prosessen med å velge utdanning og yrke. En ekstern evaluering gjennomført av Computas² høsten 2022 viste at nettsiden Karriereveiledning.no leverer god digital karriereveiledning og har et tiltalende og tillitsskapende design. Innholdet for unge voksne som ikke vet hva de skal jobbe med og/eller ikke vet hva de skal studere fungerer spesielt godt. Samtidig

²Computas gjennomførte høsten 2022 en evaluering og rapport for Karriereveiledning.no. Rapporten fra dette arbeidet er sammenfattet i det interne notatet «Utvikling av Karriereveiledning.no 2020 - 2022».

viser evalueringen at det er behov for å utvikle bedre innhold til målgruppen godt voksne. HK-dir følger opp dette i den videre innholdsutviklingen.

Fylkeskommunene er fornøyd med HK-dirs bidrag innen karriereveiledning

HK-dir har kartlagt fylkenes opplevelse av vårt arbeid, og om tilgangen og kvaliteten på karriereveiledningstjenester til befolkningen er god nok. Flere respondenter påpeker at de fylkesvise karrieresentrene leverer karriereveiledning med høy kvalitet og av kompetente karriereveiledere. Det løftes likevel fram at tilgang til tjenestene preges av manglende kapasitet og tilgjengelighet. Når det kommer til karriereveiledningen i ungdomsskole og videregående skole er det flere som mener at kvaliteten og tilgang til karriereveileder varierer og at utbyttet er ulikt for elevene. Ressurssituasjonen løftes fram som en faktor som påvirker kvaliteten på karriereveiledningen i skolen. Flere svarer at fylkeskommunen ønsker støtte til å forbedre rammevilkårene for deres karriereveiledningstjenester og tilbud. Noen ønsker at HK-dir kommer med tydeligere forventninger og krav til hvordan fylkeskommunene skal løse sitt karriereveiledningsoppdrag. Deltakerne i «Nettverk for karriereveiledning i fylkeskommunen» svarer at HK-dir har lyktes med å gjøre karriereveiledning bedre kjent, gi faglig oppdatering og påfyll, skape arena for samhandling, være en støttespiller som når ut til fagfeltet og gi et faglig løft. Videre gis det positive tilbakemeldinger på HK-dirs utvikling av tjenester, verktøy og ressurser.

Mot bedre kvalitet og profesjonalisering av karriereveiledningstjenestene

Kvalitetsrammeverk for karriereveiledning

HK-dir jobber med å tilgjengeliggjøre [«Nasjonalt kvalitetsrammeverk for karriereveiledning»](#) og støtte kvalitetsutviklingen i de ulike sektorene. Fra 2022 er fire digitale verktøy tilgjengelige på nettstedet, for områdene kompetansestandarder, etikk, karrierekompetanse og kvalitetssikring. Kvalitetssikringsverktøyet [«Vår kvalitet»](#) er i løpet av året lansert i tre sektortilpassede versjoner for henholdsvis skole, karrieresenter og tiltaksarrangør. Besøkstallene for nettstedet Kvalitet i karriereveiledning viser en dobling for verktøyene med 211 000 visninger i 2022, mens det var 98 900 visninger i 2021. Tilbakemeldingene fra fylkeskommunene er at kvalitetsrammeverket og de digitale ressursene er til god nytte i arbeidet med kvalitet i tjenestene. Arbeids- og inkluderingsbedriftene har vist stor interesse for kvalitetsrammeverket og vi har støttet bransjeorganisasjonene i formidlingen og kontekstualiseringen av rammeverket. Bransjens implementering av standardene fører til en bevisstgjøring og praksisendring som vil øke kvaliteten på den karriereveiledningen de tilbyr innenfor tiltak fra NAV. HK-dirs arbeid med digital tjenesteutvikling utføres med bred involvering fra feltet. Brukerne uttrykker behov for mer støtte i implementeringen av kvalitetsrammeverket for karriereveiledning, og vi er derfor i gang med å videreutvikle nettstedet for å gjøre arbeidet enklere for dem.

[Veilederforum.no](https://veilederforum.no) er den faglige møteplassen for alle som veileder om utdanning, jobb og karriere i Norge. HK-dir har det redaksjonelle ansvaret, men flere andre direktorater og aktører er med i et redaksjonsråd. Nettstedet bidrar til profesjonalisering av feltet gjennom å formidle aktuell forskning fra inn- og utland, internasjonal erfaring og gode eksempler fra praksisfeltet. Brukertallene er relativt stabile, selv om 2022 med sine 46 600 besøk, lå noe lavere enn i de to foregående pandemiårene, som hadde de høyeste besøkstallene til nå.

Mastergrad i karriereveiledning

HK-dir gir tilskudd til miljøer som tilbyr master i karriereveiledning. Til sammen ble 31 kandidater uteksaminert med en mastergrad i karriereveiledning i 2022, 13 av dem ved Høgskolen Innlandet og 18 ved Universitetet i Sørøst-Norge. Studentene har bakgrunn fra alle sektorer, både grunnopplæringen, høyere utdanningsinstitusjoner, fylkeskommunale karrieresentre, introduksjonsprogram for flyktninger, NAV og arbeids- og inkluderingsbransjen. Gjennom utdanningstilbudet, forskningsaktiviteten og lærestedenes nasjonale og internasjonale samarbeid, ser vi en gradvis profesjonalisering av det norske karriereveiledningsfeltet. De to fagmiljøene ved høgskolen og universitetet blir stadig viktige som kunnskapsleverandører for politikkutvikling.

Internasjonal karriereveiledning og utdanningsinformasjon

[Euroguidance](#) jobber blant annet mot målene i [Fullføringsreformen](#) om at internasjonalisering skal være en integrert del av norsk utdanning på alle nivåer, samt for å øke deltakelsen i Erasmus+, blant annet gjennom å få med nye og underrepresenterte grupper og deltakere. I 2022 har Euroguidance derfor lansert et nettkurs i mobilitetsveiledning utviklet for norske veiledere og lærere. Kurset inkluderer verktøy for å øke læringsutbyttet fra internasjonal utveksling og

gir solid kunnskap om ulike typer læringsmobilitet elever og studenter kan foreta som en del av utdanningsløpet. Gjennom å styrke karriereveilederes og skolerådgiveres kompetanse på mobilitetsveiledning, vil vi utjevne de sosioøkonomiske skillene mellom utvekslingsstudenter og andre og øke antall elever som drar ut på mobilitetsopphold.

I tråd med EUs Europassbeslutning og «[New Skills Agenda](#)», lanserte [Europass](#) i 2022 flere nye verktøy for at utdannings- og arbeidssøkere i Europa kan presentere, få informasjon om, og reflektere over sine kompetanser og ferdigheter. I 2022 nådde Europassportalen over 4,6 millioner brukere på europeisk nivå, og hadde over 20 millioner besøk på nettsiden. Europass Norge har i 2022 vært sterkt delaktig i nettverksarbeidet blant europeiske nasjonalkontor, og har derfor blitt valgt inn i nettverkets styringsgruppe. Nasjonalt har vi fokusert på utviklingsarbeid gjennom deltakelse i nasjonale nettverk med relevante aktører, og formidling og spredning ved deltakelse og presentasjoner på seminar og konferanser med interessenter og sluttbrukere.

Godt utbytte av de fylkeskommunale karrieresentrene tjenester

De fylkesvise karrieresentrene er sentrale for voksnes tilbud om karriereveiledning. Karrieresentrene har levert 697 gruppeveiledninger og kurs, og 23 756 personer har fått individuell veiledning i 2022. 4452 av disse er nyankomne flyktninger. Aktiviteter og resultater knyttet til karriereveiledning for flyktninger og innvandrere er også omtalt i kapitlet om mål 4. Brukerundersøkelsen for sentrene viser at 94 prosent av de som svarte, er ganske eller svært fornøyde med veiledningen de får hos karrieresentrene, av disse er 72 prosent svært fornøyde. Dette bekrefter både kvalitet og utbytte av tjenesten.

Videreutvikling av kvaliteten i karriereveiledning i skolen

Basert på anbefalingene i rapporter om kvalitet og ambisjoner for karriereveiledning i skolen (se omtale av disse rapportene i kapitlet om mål 3), er HK-dir i gang med flere tiltak. Blant annet tilpasser vi kvalitetssikringsverktøyet «Vår kvalitet» til skolens språk og rammer. Vi har tett dialog med skoleeierne og har samarbeidet med sektoren for at verktøyet skal være best mulig egnet til å kartlegge kvaliteten i tjenesten i skolen og for å planlegge utvikling og kvalitetssikring av tjenesten. I arbeidet med utvikling av forslag til kompetansestandarder for karriereveiledning i skolen, er representanter fra feltet involvert. Begge prosessene bidrar til godt forankrede standarder og økt oppmerksomhet om karriereveiledning i skolen. Fylkeskommunene uttrykker at de er svært fornøyde med involveringen. Samarbeidet vil på sikt gi positive virkninger for elever som skal gjøre gode og velinformerte utdanningsvalg, ved at karriereveiledningen tilbys av mer kompetente fagpersoner, holder høy etisk standard

i tråd med [Nasjonalt kvalitetsrammeverk for karriereveiledning](#), og har et innhold som støtter elevenes utdanningsvalg og karrierekompetanse i et lengre perspektiv.

Nytt rammeverk for karriereveiledning for unge forskere

HK-dir fikk i 2022 i oppdrag å utvikle et rammeverk for karriereveiledning for unge forskere. Oppdraget er en oppfølging av regjeringens Strategi for forskerrekruttering og karriereutvikling fra 2021. I forbindelse med arbeidet har vi fått kartlagt tilgangen til karriereveiledningstjenester ved universiteter og høyskoler, både for studenter, nyutdannede og unge forskere³. HK-dir har dialog med de som forvalter tjenestene om oppfølging av kartleggingen, og karriereveiledningens betydning i lærestedenes arbeid med gjennomføring, arbeidslivsrelevans og gode overganger fra studier til arbeid.

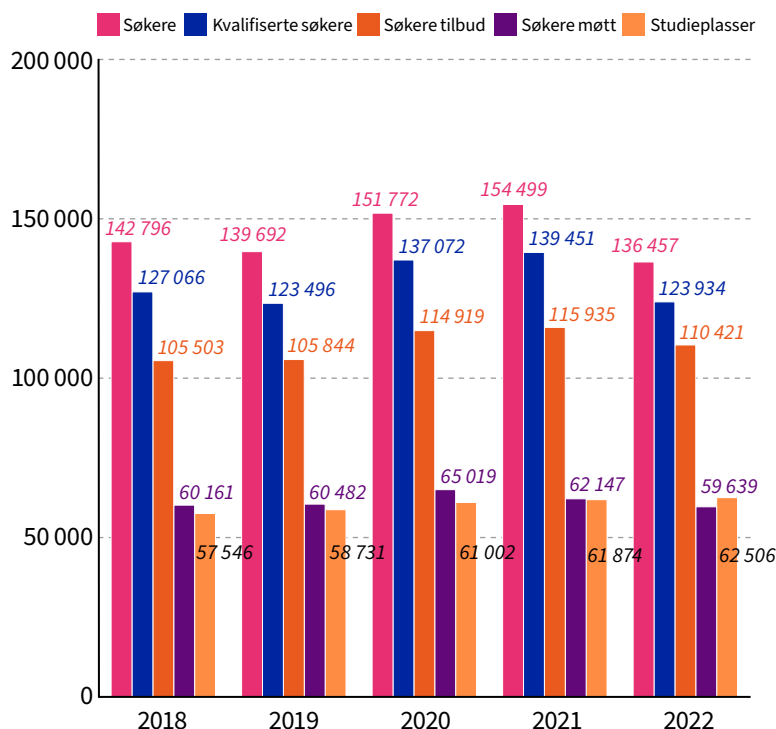
³Proba samfunnsanalyse: Undersøkelse av studenters og unge forskeres tilgang til karriereveiledning, rapport 2022-20. Publisert 2023.

3.2.2 Opptak til høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning

1. januar 2022 ble ansvaret for Samordna opptak (SO) overført til HK-dir. Overføringen fant sted i den siste fasen av forberedelsene før søknads-systemet åpnet 1. februar, og arbeidet med å innlemme SO i HK-dir pågikk gjennom store deler av opptaket.

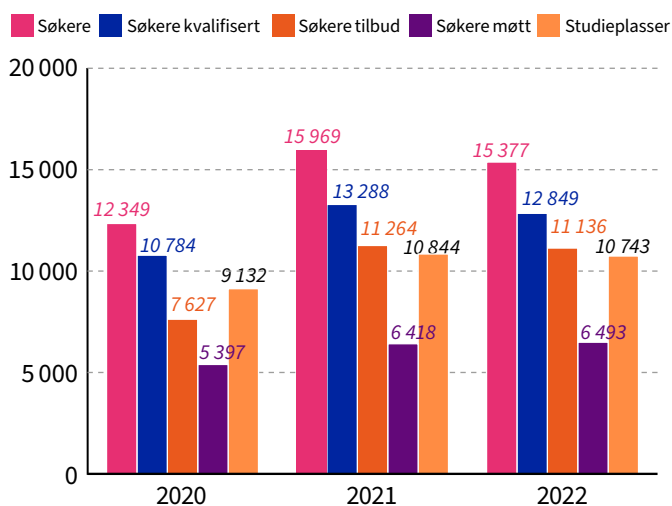
Opptaket ble gjennomført på en vellykket måte i 2022

Opptak til grunnutdanninger 2022/2023 ved universiteter, høyskoler og fagskoler ble gjennomført etter planen og uten driftsstans, og innenfor vedtatte budsjettammer. Søking om opptak er oversiktlig og lett tilgjengelig, gjennom Samordna opptak. Brukerne, lærestedene og søkerne melder at de er fornøyde med tjenesten og opptaksprosessen. Søkertallene til grunnstudier ved universiteter og høyskoler var unormalt høye i 2020 og 2021, sannsynligvis på grunn av koronapandemien. I 2022 var søkertallene tilbake på normalt nivå igjen, med 134 954 søkere til 62 191 studieplasser.

Figur 2 – Utvikling i søknad og opptak til høyere utdanning gjennom Samordna opptak, 2018-2022

Søkertallene til høyere yrkesfaglig utdanning ved fagskoler holdt seg stabile. 12 246 søkere søkte seg til 12 186 studieplasser som var lyst ut gjennom Samordna opptak.

Figur 3 – Utvikling i søknad og opptak til høyere yrkesfaglig utdanning gjennom Samordna opptak, 2020-2022

For å sikre et effektivt og korrekt opptak, blir det utført faste drifts- og videreutviklingsoppgaver gjennom hele året, blant annet i samarbeid med Sikt. En midlertidig driftsavtale ble inngått med Sikt høsten 2022, og arbeidet med å etablere en endelig drifts- og utviklingsavtale med Sikt blir sluttført innen sommeren 2023.

Opptaksregelverket og fortolkningen av dette tar høyde for likebehandling, rettferdighet og korrekt fordeling av studieplasser. Rutiner, prosedyrer og søknadsbehandling holder god kvalitet, noe det lave antall klagesaker bekrefter. Det ble gjort et større arbeid med den nasjonale organiseringen av ordningen for særskilt vurdering, der formålet var å minske sårbarheten for søkere og ivareta likebehandlingsprinsippet. Ny organisering og nye rutiner førte til nedgang i antall klagesaker til den Nasjonale klagenemnda for opptak til universiteter og høyskoler. I 2022 var det 51 slike klagesaker, hvorav én klager fikk medhold.

Planlagt modernisering av opptakssystemene

Samordna opptak har i 2022 hatt fokus på å planlegge for nødvendig modernisering og oppdatering av opptakssystemene. Et femårig prosjekt som skal utvikle et nytt opptakssystem starter opp i 2023, etter en grundig planleggingsprosess i 2022. Modernisering av Nasjonal vitnemåls-database (NVB) er også igangsatt i 2022. Videre moderniseringstiltak for NVB vurderes i lys av det større prosjektet for utvikling av nytt opptakssystem.

Erfaringen med samordning av opptak til grunnutdanning ved universiteter og høyskoler er udelt positiv. Lærestedene ønsker en tilsvarende samordning av opptaket til masterutdanningene. Lærestedene har gjennomført et prosjekt knyttet til samordna masteropptak og prosjektrapporten er oversendt til HK-dir for videre oppfølging. HK-dir har ikke hatt kapasitet til å arbeide med prosjektforslagene i 2022, men det er tatt høyde for at det planlagte opptakssystemet skal håndtere nye opptak. I desember lanserte Opptaksutvalget «[NOU 2022:17 – Veier inn - ny modell for opptak til universiteter og høyskoler](#)». Dersom forslagene fra Opptaksutvalget blir tatt videre, vil det medføre større endringer i dagens opptaksregelverk. Dette vil påvirke arbeidet til Samordna opptak i årene som kommer, blant annet i arbeidet med det nye opptakssystemet.

Felles klagenemnd

HK-dir har sekretariatsfunksjonen for Felles klagenemnd. Felles klagenemnd ble opprettet av Kunnskapsdepartementet ved forskrift nr. 1192 av 10. oktober 2005. Nemnda behandler klager over enkeltvedtak truffet med hjemmel i universitets- og høyskoleloven (uhl.) § 3-7 (8), §§ 4-7 til 4-10 og § 7-9. I tillegg behandler nemnda klager på avgjørelser i saker om innsyn etter offentleglova (offl.).

I 2022 mottok Felles klagenemnd 294 studentsaker, og nemnda fattet vedtak i totalt 266 saker. Nemnda mottok 31 innsynssaker, og fattet vedtak i 26 saker. Endelig statistikk fremkommer av Årsmelding for Felles klagenemnd 2022. Vi ser at saksmengden har gått gradvis ned i 2022, sammenlignet med 2021 hvor nemnda mottok 375 saker.

30. juni 2022 ba KD om en plan for å legge til rette for behandling innen forsvarlig saksbehandlingstid i Felles klagenemnd. På dette tidspunktet var den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden fire måneder, og per 8. august 2022 var restansen 121 saker. Mot slutten av 2022 ble det behandlet saker med tre måneders saksbehandlingstid, og restansen var redusert til 102 saker. Ekstra møter i nemnda og bruk av overtid i sekretariatet er grep som har blitt brukt for å redusere saksbehandlingstiden og restansen. Nedbyggingen av restansen fortsetter i 2023.

3.2.3 Kvalitet, relevans og tilgjengelighet i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning

Innovasjon og kvalitetsheving i bredden av norsk høyere utdanning

HK-dir forvalter en rekke virkemidler som er sentrale for målrettet omstilling av norsk høyere utdanning. Ordningene medvirker til oppfølging av politiske målsetninger og bidrar til økt kvalitet, relevans og tilgjengelighet i bredden av norsk høyere utdanning. I tråd med forventningene i den nye «[Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning](#)» ser vi at tilskuddsordningene brukes aktivt i kvalitetsutviklingsarbeidet innenfor og på tvers av norske UH-institusjoner. I 2022 har HK-dir tildelt finansiering til tre nye sentre for fremragende utdanning (SFU) og seks nye prosjekter for kvalitetsutvikling av praksis i lærerutdanningene.

Tabell 3 – Effekter av ordningene for langsiktig innovasjon i høyere utdanning

Hva har satsingene for langsiktig innovasjon i høyere utdanning bidratt til?	Av 89 prosjekt
Styrket nettverk og samarbeid i UH-sektoren	88 %
Styrket studenters motivasjon for å fullføre studier	51 %
Styrket ansattes utdanningsfaglige kompetanse	85 %
Antall emner og studieprogram endret og utviklet	415

SFU-ordningen og HK-dirs satsinger for studentaktiv læring og økt arbeidsrelevans støtter langsiktig innovasjon i utdanningene. En varig effekt av disse ordningene er at mer enn 400 emner og studieprogram til nå har blitt utviklet eller endret i tråd med målsetningene. Andre utvalgte resultater fra prosjektene presenteres i tabellen over.

Det er et krav til alle prosjekter at resultater og erfaringer skal spres til andre utdanningsmiljøer, slik at ordningene bidrar til positiv endring i store deler av norsk utdanning. Satsingene har i stor

grad bidratt til spredning av metoder og resultater ved at de styrker samarbeid og nettverk for kvalitetsutvikling på tvers av UH-institusjonene og med andre aktører. Utviklingsarbeidet har også styrket den utdanningsfaglige kompetansen til de som underviser. Omtrent halvparten av prosjektene rapporterer å ha bidratt til å styrke studenters motivasjon til å fullføre studier. Vi forventer at dette tallet vil øke i tråd med at resultatene av utviklingsprosjektene blir iverksatt i studieprogrammene, til glede for studentene.

I 2022 fikk tre nye utdanningsmiljøer status og finansiering som SFU. Vi mottok 28 søknader fra 14 ulike universiteter og høyskoler. Som tabellen under viser skal to av de nye sentrene utvikle tverrfaglige/tverrdisiplinære utdanningstilbud og pedagogiske metoder, for å utdanne kandidater som kan håndtere fremtidens komplekse samfunnsutfordringer. Det tredje senteret skal skape innovative måter å bruke teknologi på i kreative og pedagogiske sammenhenger.

Tabell 4 – Nye Sentre for fremragende utdanning i 2022

Senternavn	Institusjon	Mål
Senter for tverrfaglig utdanning (CIE)	UiO	Utvikle og skalere opp tverrdisiplinære utdanningsmetoder og utdanningstilbud
Senter for integrert og tverrfaglig undervisning i planlegging (SITRAP)	NMBU	Utvikle tverrfaglige løsninger for utdanning for bærekraftig landskapsplanlegging
Senter for fremragende utdanning i kreativ bruk av teknologi i musikk-utdanning (Crea-TeMe)	UiA	Integrere ny digital teknologi og entreprenørskap i musikkutdanning

Ett senter ble avsluttet i 2022. ProTed har siden opprettelsen i 2011 vært sentralt i utviklingen av den femårige lærerutdanningen og samarbeid med praksisfeltet. Senteret har arbeidet langsiktig med gjennomføring av utdanningen, og frafallet ved tredje semester i lektorutdanningen ved UiO har falt fra 34 prosent for 2014-kullet til 17 prosent for 2019-kullet.

SFU-ene viser vei for norsk høyere utdanning gjennom utvikling av ny kunnskap og utprøving av nye pedagogisk praksiser som gir bedre læring for studentene, og som svarer på kompetansebehov i samfunns- og arbeidsliv. Alle sentrene opplever at de bidrar til å inkludere studenter i forskning og styrke studenters læringsmiljø. De ansatte samarbeider tett med studenter i driften av sentrene. Et eksempel på innovasjon som skaper bedre læring kommer fra senteret MatRIC ved Universitetet i Agder, hvor nye vurderingsformer har ført til nedgang i strykprosent fra 44 til 12 prosent ved ingeniørutdanningen.

Sentrene har stort fokus på spredning av resultater, og alle rapporterer å ha hatt effekt på utdanninger utenfor senteret selv. Et eksempel er Senter for fremragende endreprenørskap (Engage) som har bidratt til å bringe nye entreprenørskapmetoder inn i utdanningen i helse, psykologi og ingeniørfag. Totalt har Engage bidratt til å endre emner og program som har 4225 studieplasser til sammen.

Samarbeid med arbeidslivet står sentralt i flere av tilskuddsordningene for kvalitet i høyere utdanning. Gjennom HK-dirs tiltak for økt arbeidsrelevans bidrar 129 arbeidslivspartnere fordelt på 29 prosjekter over hele landet til å gjøre utdanningene mer arbeidslivsrelevante, gjennom blant annet pedagogisk utviklingsarbeid og ulike former for praksis for studenter. Satsingen har gitt

positive resultater for aktører i og utenfor UH-sektoren. Prosjektene fører til utstrakt samarbeid om utdanning på tvers av sektorer, gjennom gjesteforelesninger, bruk av kombinerte stillinger og involvering av arbeidslivsrepresentanter som veiledere for studenter og i utviklingen av studie-tilbud. Delte stillinger har blitt trukket frem som en suksessfaktor for å styrke relevansen i utdanningen. Bruk av praksis og andre lignende typer ferdighetstrening har for studentene ført til økt generell kompetanse, bidratt til å skape mer bevissthet rundt den allerede eksisterende relevansen i eget fag og bedret koblingen til arbeidslivet. Flere av prosjektene har i 2022 gått sammen om å etablere et nasjonalt faglig nettverk for praksisordninger i høyere utdanning.

Gjennom «Program for studentaktiv læring» har en rekke profesjonsutdanningen innen helsefag, lærerutdanning og ingeniørstudier fått prosjektstøtte til videreutvikling av utdanningstilbud. Prosjektfinansieringen bidrar til å skape tverrfaglige og tverrprofesjonelle fagfellesskap, og samarbeid med praksisfeltet står sentralt. I ingeniørutdanningene har flere prosjekter bidratt til å sette søkelys på dybdelæring. I helsefagutdanningen utvikles innovative teknologiske løsninger som verktøy for mengdetrening. For sykepleieutdanningen har det blitt utviklet modeller for kapasitetsøkning- og kvalitetsutvikling av praksistilbud. Lovisenberg Diakonale høgskole vant Utdanningskvalitetsprisen 2022 for å ha utviklet veiledningsapplikasjonen TOPP-N for å styrke kvaliteten i praksis og bidra til å gjøre det mulig å gjennomføre praksis uavhengig av avstand mellom studiested og praksissted. Flertallet av prosjektene utforsker og utnytter digitale muligheter, særlig pedagogisk innovasjon gjennom digitalisering.

«Program for kvalitetsutvikling av praksis i lærer-utdanningene» er en ordning som skal bidra til å utvikle, prøve ut og evaluere nye praksismodeller og måter å organisere samarbeidet mellom høyere utdanningsinstitusjoner og praksisinstitusjoner og studenter. I 2022 ga HK-dir støtte til seks nye prosjekt i ordningen. Sentralt for flere av prosjektene er å skape et mer likeverdig partnerskap og utvikle relasjonen mellom utdanningsinstitusjon/campus og praksissted, og å minske gapet mellom teori og praksis. Det er også prosjekter som utforsker mulighetsrommet i det digitale for å skape større sammenheng mellom undervisning og praksisfelt, og bidra til å gi studentene mer autentiske og praksisnære læringssituasjoner.

I 2022 ble innretningen på kvalitetsprogrammet Pilotordning for kommunal praksis i helse- og sosialfagene endret til å gi reise og bostøtte til studenter innenfor helse og sosialfagene med lang reisevei til praksissted. Bakgrunnen for endring av innretning var økningen av tilgjengelige studieplasser innenfor helse og sosialfagene og et stort behov for flere praksisplasser for den økte studentmengden. Som følge av dette ble den planlagte utlysningen av den eksisterende

ordningen for å prøve ut og evaluere nye modeller for kommunal praksis i helse- og sosialfagene endret. Midlene ble omdisponert til å dekke reise- og boustgifter til studenter for å kunne ta i bruk flere praksisplasser i kommuner som ligger langt unna campus.

HK-dir mottok 17 «behovsmeldinger» fra 13 institusjoner. Til sammen ble det meldt behov for dekning av reise- og boustgifter til praksisopphold for i alt 3554 studenter. Cirka 90 prosent av praksisoppholdene planlegges gjennomført i kommuner som har sentralitetsindeks 3 og høyere i [SSBs sentralitetsindeks](#). Det er god geografisk spredning, og kommuner fra alle landets fylker er representert. Utbetaling til institusjonene beregnes med utgangspunkt i en sats på 1600 kr per student per uke for bo- og reiseutgifter. Til sammen ble det meldt behov for 51 824 000 kr. Hele den tilgjengelige potten på 50 000 000 kr ble derfor tildelt. Institusjonene kan også benytte midlene for praksisopphold i 2023.

Oppdrag 2022 – 020 Etablering av erfaringsbasert master i offentlig forvaltning

Oppdraget besto i å invitere høyere utdanningsinstitusjoner i Norge til å levere forslag til et nytt erfaringsbasert mastergradsprogram i offentlig forvaltning. Det ble sendt ut en invitasjon til universiteter- og høyskoler i juni 2022. Ved utløpet av fristen 15. august 2022, hadde vi mottatt tre prosjektskisser:

- Universitetet i Bergen (UiB) og Norges Handelshøyskole (NHH)
- Handelshøyskolen BI
- OsloMet – storbyuniversitetet (OsloMet) og Universitetet i Oslo (UiO)

Forutsetninger for prosjektskissene var at programmene skulle etableres som en fellesgrad på 90 studiepoeng, være av høy kvalitet og primært rettet mot erfarne medarbeidere og ledere i departementsfellesskapet. Innholdsmessig skulle masterprogrammet adressere de store, komplekse samfunnsendringene nasjonalt og internasjonalt i vår tid, samt de spørsmål og utfordringer disse endringene stiller stats- og forvaltningsapparatet. Programmet skulle være erfaringsbasert, samlingsbasert og mulig å kombinere med heltidsarbeid. Studiene skulle helst basere seg på aktive læringsformer, og gi muligheter for kortere studieturer i eller utenfor Norge. Første studentkull skulle kunne starte høsten 2023.

På bakgrunn av helhetsinntrykk og en helhetsvurdering av hvordan skissene svarte ut invitasjonen totalt sett, leverte HK-dir følgende innstilling til Kunnskapsdepartementet:

1. Universitetet i Bergen i samarbeid med Norges Handelshøyskole
2. Handelshøyskolen BI
3. OsloMet - storbyuniversitetet i samarbeid med Universitetet i Oslo

Innstillingen ble drøftet med Kunnskapsdepartementet og forelagt «Kjernegruppen for kompetanse» i departementsfellesskapet. Kunnskapsdepartementet konkluderte med at de ønsket å gå i dialog med Universitetet i Bergen og Norges Handelshøyskole om utvikling av en master i offentlig forvaltning med oppstart høsten 2023.

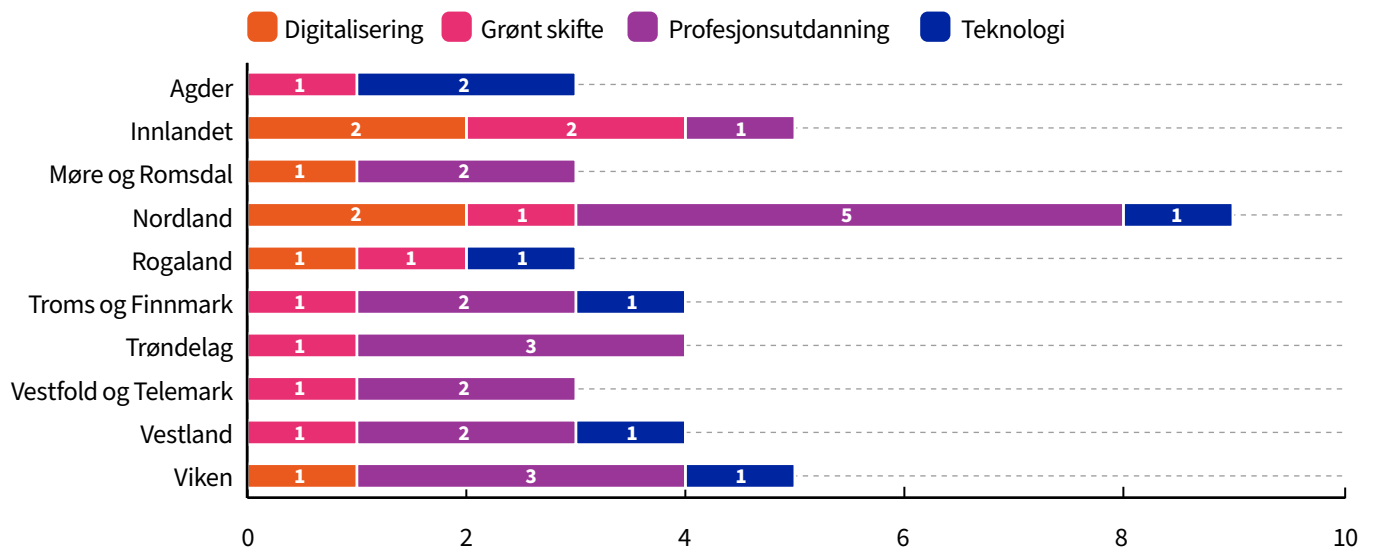
Norsk fagspråk

HK-dir forvalter flere virkemidler som bidrar til å styrke norsk fagspråk, blant annet Lærebokordningen for høyere utdanning. Ordningen bidrar til større mangfold av norske lærebøker og til utvikling av norsk fagterminologi, blant annet innen felt der norsk fagspråk er under særlig press. I 2022 ga HK-dir støtte til 88 lærebokutgivelser. Deler av midlene i ordningen øremerkes lærebøker på nynorsk og samisk og bøker innenfor fagområder hvor engelsk fagspråk dominerer. Foreløpig er antall utgivelser innen disse prioriterte områdene for lavt. Vi ser en økning i antall prosjekter som søker om støtte til digitale utgivelser parallelt med lærebøker på papir, noe som gjenspeiler økt etterspørsel etter digital litteratur.

Kunstnerisk utviklingsarbeid

Gjennom «Program for kunstnerisk utviklingsarbeid» utgjør HK-dir en samlende arena for forskerutdanningen i skapende og utøvende kunstfag. Nasjonal forskerskole i kunstnerisk utviklingsarbeid samler stipendiater fra små fagmiljø ved utdanningsinstitusjoner spredt over hele landet og tilbyr et tverrfaglig lærings- og forskningsmiljø. HK-dir tilbyr en arena for utvikling og presentasjon av prosjektene som har stor betydning for den enkelte kunstners ph.d.-prosjekt og for utviklingen av forskningsfeltet. En ekstern evaluering i 2022 viser en velfungerende forskerskole med design og aktiviteter som har internasjonal oppmerksomhet og påvirkning.

I 2022 arrangerte HK-dir sammen med UHR-Kunst, design og arkitektur et seminar om krav til åpen forskning og hvilke utfordringer kunstnerisk utviklingsarbeid møter med tanke på å oppnå målsetningene om åpen forskning og åpen publisering. HK-dir støtter også et prosjekt for utvikling av forskningsetiske retningslinjer for kunstnerisk utviklingsarbeid, på linje med det som eksisterer for andre fagfelt. Gjennom slike tiltak bidrar HK-dir til å styrke forskningskulturen og til utviklingen av kvalitet og kompetanse i institusjoner som tilbyr skapende og utøvende kunstutdanning.

Figur 4 – Tildelte prosjekter til fleksibel og desentralisert utdanning i 2022, fordelt etter fylke og prioritert fagområde

Satsing på fleksibel og desentralisert utdanning

I 2022 tildelte HK-dir 184 millioner kroner gjennom to tilskuddsordninger som er etablert for å styrke tilgangen til fleksibel og desentralisert utdanning i hele landet. I begge ordninger er det lagt vekt på kompetansebehovene i de ulike regionene og god geografisk fordeling av midlene ved tildeling av støtte.

Det var stor interesse for ordningen for Fleksibel og desentralisert utdanning, og totalt ble det tildelt over 150 millioner kroner til 29 prosjekter ved universiteter og høyskoler, og 14 prosjekter ved fagskoler, i hele landet. Den søknadsbaserte Ordningen for studiesentre ble etablert i 2022 og totalt 34 millioner kroner er fordelt til 33 studiesentre. Ordningen har bidratt til mer aktivitet i distriktene gjennom at flere får tilgang til utdanning der de bor.

Tilskuddsordningene har gjort det mulig for universiteter, høyskoler og fagskoler å tilby mer tilgjengelig utdanning i distriktene og gi innbyggere utenfor de sentrale bysentrene anledning til å ta utdanning. Erfaringer fra utlysningen i 2022 viser at ordningen i større grad bør vris inn mot en mer generell finansiering av drifts- og utviklingsoppgaver ved studiesentrene slik at de kan tilrettelegge for at enda flere studenter kan ta desentraliserte og fleksible utdanninger.

For å operasjonalisere ønsket om geografisk spredning og samtidig sørge for en transparent og forutsigbar seleksjon, rangerte HK-dir søknadene etter SSBs sentralitetsindeks. Prosjektene som har fått støtte i ordningen for Fleksibel og desentralisert utdanning er i stor grad lagt til kommuner med en sentralitetsindeks på 5 og 6, det vil si de minst sentrale områdene i Norge. Om lag 30 prosent av tildelingen gikk til utdannings tilbud i Nord-Norge.

I 2022 leverte 12 utdanningsinstitusjoner slutt-rapporter for prosjekter som i 2020 fikk støtte til utvikling av nye, fleksible videreutdanninger innen IKT-sikkerhet og digital kompetanse. Formålet med ordningen har vært å bidra til utvikling av fleksible og arbeidsrelevante videreutdanningstilbud som skal dekke virksomheters og enkeltpersoners behov for å utvikle kompetanse. Tilbudene er utviklet som et samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner og arbeidslivet. I underkant av 600 deltakere har gjennomført pilotene, og seks av disse tilbudene vil bli videreført gjennom institusjonenes faste tilbud innen etter- og videreutdanning eller som ledd i master/bachelor-program. Rapportering fra utdanningsinstitusjonene viser at samarbeidet med bedriftene har skapt tettere relasjoner mellom lærestedene og regionalt næringsliv. For fagskolene har akkrediteringsprosessen vært tidkrevende, noe som har forsinket fremdriften for enkelte prosjekter.

Økt kvalitet og rekruttering til høyere yrkesfaglig utdanning

I [evalueringen av tiltakene](#) som ble foreslått i «Meld. St. 9 (2016–2017) Fagfolk for fremtiden — Fagskoleutdanning» framgår det at har vært en markant utvikling i sektoren i årene etter meldingen. Det er mange indikasjoner på økt kvalitet, økt synlighet, økt attraktivitet og styrket kunnskapsgrunnlag. Mange av tiltakene i fagskolemeldingen var rettet mot bedring av kvalitet, og det er gjort et betydelig arbeid på alle nivå for å utvikle fagskolene og sektoren som helhet. Evalueringen viser at tiltakene i hovedsak er iverksatt og har fungert etter intensjonen. HK-dir deler oppfatningen av at hovedtrekkene ved organiseringen av finansieringssystemet er hensiktsmessig, men at det er en del utfordringer som krever oppmerksomhet framover. Dette gjelder blant annet den fylkeskommunale praksisen, forutsigbarheten for fagskolene og nivået på finansieringen. HK-dir vurderer også at det vil være viktig å ta tak i utfordringer knyttet til vurderinger av hva høyere yrkesfaglig utdanning skal være og hva det ikke skal være med tanke på blant annet fag og omfang, videreutvikle kvaliteten i utdanningen, sikre riktig dimensjonering, finansiering og hensiktsmessig organisering.

Høyere yrkesfaglig utdanning fremheves stadig som en helt sentral aktør for å svare på kompetansebehovene i arbeidslivet. Tall fra SSB viser at det var 26 641 studenter i høyere yrkesfaglig utdanning i 2022. Antallet studenter økte dermed med 722 studenter fra 2021, og har økt med over 80 prosent fra 2016. Antall studenter øker i de fleste fagområdene, men størst vekst de siste årene finner vi i økonomi- og administrasjonsfagene. Kompetansebehovsutvalget slo fast i rapporten [Høyere yrkesfaglig utdanning for et arbeidsliv i endring](#) at det er stort og trolig økende behov for høyere yrkesfaglig utdanning i arbeidslivet. Samtidig problematiserer utvalget spørsmålet om arbeidslivsrelevans i enkelte fagområder.

I [evalueringen av finansieringssystemet](#) i høyere yrkesfaglig utdanning, fremkommer det at fagskolene er svært positive til tilskuddsordningen «Utviklingsmidler til høyere yrkesfaglig utdanning», og at ordningen bidrar til en økt oppmerksomhet rundt kvalitetsutviklingsarbeidet. Også fagskoler som ikke når opp i konkurransen om midler, melder om at arbeidet med søknaden i seg selv oppleves som et positivt bidrag i kvalitetsutviklingsarbeidet.

Etter dialog med sektoren og representanter fra arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner har HK-dir videreutviklet ordningen Industrifagskolen som er et etter- og videreutdanningstilbud innen industri- og byggfag. Nå er ordningen gjort om til en treårig rammetildeling der syv fagskoler skal tilby videreutdanningstilbud i tett samarbeid med lokale og regionale bedrifter innen industri og bygg. Hvert år vil 2700 fagarbeidere få tilbud om korte og fleksible utdanningstilbud som svarer på arbeidslivets kompetansebehov.

HK-dir overtok oppfølgingen av Program for maritim kompetanse i 2022. Satsingen skal ha fokus på å utvikle kvalitet og relevans i maritime profesjonsutdanninger ved fagskoler, høyskoler og universiteter. Det ble etablert et nytt konsortium, Markom II, for de 12 utdanningsinstitusjonene som tilbyr maritime profesjonsutdanninger. Konsortiet har etablert et styre som består av representanter fra den maritime næringen, studenter og institusjoner i konsortiet. I 2022 ble det satt i gang 20 nye prosjekter som skal bidra til økt kvalitet og relevans i maritim utdanning. Digitalisering og det grønne skiftet er særlig vektlagt i prosjektporteføljen.

Oppdrag 2022-016 Fordeling av midler til fagskolene for gjennomføring av tiltak for å opprettholde studieprogresjonen

Gjennom to tildelinger i 2021 og en i 2022 fikk fagskolene tilbud om å motta til sammen 47 millioner kroner i tilskudd til å hjelpe studentene med gjennomføring i pandemien. Foruten et fast grunnbeløp, ble fagskolene tildelt midler basert på studenttall. Disse midlene skulle bidra til at fagskolene kunne sette inn ekstra tiltak for å bistå studentene faglig og sosialt.

Til sammen 42 598 273 kroner ble betalt ut gjennom disse tre tildelingene.

Vi mener at det har vært en positiv effekt av disse midlene og at mange skoler har hatt stor nytte av dem. En tilbakemelding flere fagskoler kommer med er at tiltakene som ble finansiert med tilskuddsmidlene har vært så vellykket at de ønsker å fortsette med tiltakene etter at midlene er brukt opp. Dette gjelder særlig tiltaket med studentassistenter. Et eksempel på studentdrevne tilbud kommer fra Fagskolen TISIP, som lanserte tjenesten TISIPguru, hvor studenter kunne få faglig oppfølging som igjen ble delt med resten av studentmassen. Tilbudet opprettholdes i 2023 og er finansiert av fagskolen. Et tilsvarende eksempel er fra Fagskolen Møre og Romsdal, som ansatte en psykososial studentkontakt. Tiltaket videreføres i 2023. Andre tiltak var sosiale samlinger i starten, midten og slutten av studieåret for å opprettholde studentenes progresjon og unngå at de mister kontakten med klasse- og fagmiljø.

Det kan se ut til at midlene har bidratt til rom for nytenking som har kommet studenter til gode også etter pandemien.

Særlig blant fagskolene med stor studentmasse har det vært utfordringer med å bruke opp midlene, som har medført at til dels store beløp har blitt og skal bli tilbakebetalt til HK-dir. Det er stort sett de større fagskolene som velger å tilbakeføre midler.

3.2.4 Internasjonalt samarbeid bidrar til kvalitet i hele utdanningsløpet

Internasjonalisering i utdanning er en forutsetning for kvalitet og gir elever og studenter verdifull internasjonal erfaring som de tar med seg videre som arbeidstakere og samfunnsborgere. HK-dir forvalter en rekke programmer og ordninger for internasjonalt samarbeid og gjennomfører også flere andre tiltak for å styrke internasjonaliseringen. HK-dir er det nasjonale programkontoret for internasjonalt utdannings- og opplærings-samarbeid.

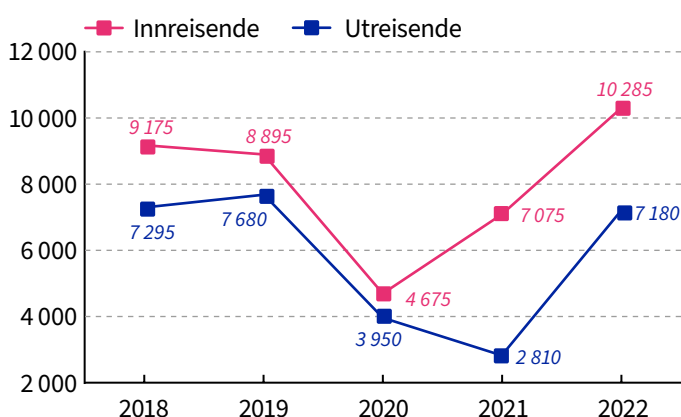
I 2022 har vi blant annet fulgt opp [Meld. St 7 \(2020-2021\) En verden av muligheter](#) med en rekke tiltak. Vi har arbeidet med tiltak som skal imøtekomme utfordringer som er felles for mange, som fragmentert informasjon til studenter, administrasjon av studentutveksling og en særskilt satsing på mobilitet innen profesjonsutdanningene. Tiltakene treffer store deler av UH-sektoren og studentmassen. På den måten har HK-dir støttet institusjonenes arbeid med egne tiltak for økt studentmobilitet.

Totalt sett har antallet utvekslingsstudenter fra Norge økt raskt etter bunnpunktet under pandemien høsten 2020. Med totalt 7180 studenter på utveksling fra Norge i 2022 er vi tilbake til tallene vi hadde før pandemien startet.

Europeisk samarbeid

HK-dir er nasjonalkontor for Erasmus+, som er det sentrale virkemidlet for utdanningssamarbeid i Europa⁴. Som nasjonalkontor har HK-dir ansvar for å forvalte de såkalte desentraliserte tilskuddsordningene for mobilitet og ulike typer prosjektsamarbeid på alle utdanningsnivåer. HK-dir har i tillegg ansvar for å mobilisere til norsk deltakelse i de sentraliserte tiltakene under Erasmus+, som forvaltes av Europakommisjonen. HK-dir promoterer ordningene til norske aktører, veileder og støtter søkere, og følger med på og evaluerer implementeringen av Erasmus+ i Norge.

Etter at HK-dir det første året av den nye programperioden gjennomførte en vellykket målrettet mobiliseringskampanje mot alle sektorer, har vi i 2022 utviklet en handlingsplan for Erasmus+ for perioden 2023–2027. Handlingsplanen skal bidra til at HK-dirs oppfølging av Norges strategi for Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet for perioden 2021–2027 skjer på en helhetlig måte og bidrar til måloppnåelse på tvers av sektorer. Det er også viktig at Erasmus+ virker godt sammen med de nasjonalt finansierte tilskuddsordningene og med Nordplus, som støtter utdanningssamarbeid, mobilitet og tverrsektorielt utviklingsarbeid mellom de nordiske og baltiske landene.

Figur 5 – Utvikling i studentmobilitet til og fra Norge, 2018-2022

⁴ Nasjonalkontoransvaret er delt med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), som har ansvar for Erasmus+ ungdom.

Oppdrag 2022-006 Oppfølging av Meld. St 7 (2021-2021) Studentmobilitet

I tildelingsbrevet for 2022 fikk HK-dir ansvar for ni oppfølgingspunkt til Meld. St. 7 (2020-2021) *En verden av muligheter*. Seks av punktene er startet opp i 2022, og arbeidet vil fortsette i 2023. Ett punkt er utsatt til 2023, mens to av punktene avventer initiativ fra departementet.

HK-dir har fra 2022 støttet 16 prosjekter for *økt mobilitet i profesjonsutdanninger*. Prosjektene er fordelt på ni institusjoner og på alle fagfeltene dekket av utlysningen. I desember 2022 ble det lyst ut ytterligere 65 millioner kroner til nye prosjekter i ordningen. Til sammen vil prosjektporteføljen dekke de store fagfeltene innenfor kortere profesjonsutdanninger og legger med det et godt grunnlag for mer og bedre mobilitet i disse utdanningene.

Høsten 2022 gjennomførte HK-dir en analyse av hva som skal til for å gi *helhetlig og brukervennlig informasjon* om norske studenter muligheter for å studere i utlandet, samt en kartlegging av hvilke data universitetene og høyskolene kan levere til utdanning.no. På bakgrunn av dette vil vi utarbeide anbefalinger for hvordan HK-dir kan supplere institusjonenes eget informasjonsarbeid om utvekslingsmuligheter, og slik gjøre det lettere for studentene å finne relevant informasjon.

Norske høyere utdanningsinstitusjoner jobber med å *digitalisere de administrative prosessene* knyttet til studentmobilitet, som oppfølging av krav i Erasmus+. HK-dir har i 2022 styrket veiledningen til UH-institusjonene og har forsterket dialogen med Sikt og KD for å finne felles, nasjonale løsninger der det er hensiktsmessig. Digitalisering vil effektivisere arbeidet med utveksling for institusjonene og vil gjøre prosessen enklere for studentene. Høsten 2022 holdt HK-dir et åpent møte for UH-institusjonene om *godkjenning av*

utenlandsk utdanning i profesjonsutdanninger. Arbeidet med utvikling av studentenes og institusjonenes søknads- og godkjenningsprosesser vil fortsette i 2023.

HK-dir har også *synliggjort arbeidsmuligheter i Norge for internasjonale studenter etter avlagt grad*, primært gjennom studyinnorway.no. Studyinnorway.no ble relansert i november 2022 og har jevnt over rundt en million unike brukere i året. Siden har flere intervjuer med tidligere studenter som nå har relevante jobber i Norge, og dessuten synlige artikler om arbeid og karriere. HK-dir vil presentere en anbefaling angående *nasjonalt alumninettverk for internasjonale studenter* for KD våren 2023.

HK-dir har i 2022 også kartlagt *sosioøkonomiske analyser av internasjonale gradsstudenters betydning* gjort i andre land, særlig Danmark, England og USA. Denne ble sendt til KD i september 2022, med en anbefaling om foreløpig ikke å sette i gang en slik analyse i Norge.

Høsten 2023 innføres studieavgift for internasjonale studenter fra land utenfor EØS og Sveits. HK-dir har i sitt høringssvar til forslaget anbefalt at arbeidsgruppen som er foreslått i mobilitetsmeldingen som skal vurdere en *mer strategisk politikk ovenfor potensielle internasjonale studenter* til Norge snarest blir satt i gang, da vi tror dette kan hjelpe institusjonene i arbeidet med rekruttering av studenter.

HK-dirs tilstandsrapport for høyere utdanning kommer i fremtiden til å presentere *utvidet statistikk om studentmobilitet* ved å inkludere korttidsmobilitet mellom 1-3 måneder. Det jobbes også med å finne en god måte å inkludere norske helgradsstudenter i utlandet i statistikken.

Erasmus+ mobilitet støtter opp om nasjonale satsinger og mål i grunnopplæringen

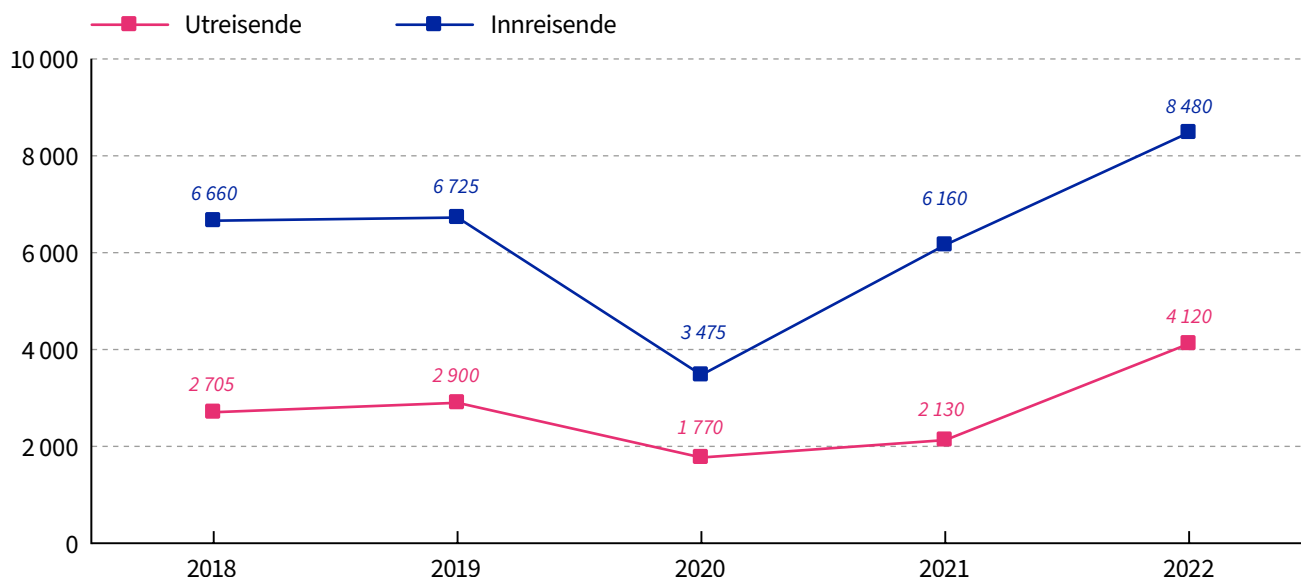
Programstatistikk fra Erasmus+ viser svært gode mobilitetstall fra 2022 for alle sektorer i grunnopplæringen, både når det gjelder søknader om akkreditering, enkeltstående prosjekter og omsøkt mobilitet for akkrediterte institusjoner. Aktivitetsnivået er nå på et høyere nivå enn før pandemien. Dette innebærer at vi er godt i rute for å nå måltallene for mobilitet satt i Erasmus+-strategien for perioden 2021-2027.

Erasmus+ akkreditering er det primære tiltaket for mobilitet i grunnopplæringen. Sektoren har vist stor interesse for tiltaket som kom med den nye programperioden i 2021, og HK-dir har lagt stor vekt på å få skoleeiere akkreditert. Tiltaket legger godt til rette for langsiktighet og strategisk bruk av mobilitet, og det er tydelig at skoleeiere og utdanningsinstitusjoner i større grad enn

tidligere bruker mobilitet aktivt som et virkemiddel for å støtte opp om etablerte satsninger og mål, og særlig mål som kan bidra inn i arbeidet med de store samfunnsutfordringene. Den nære koblingen mellom europeiske og nasjonale utfordringer og behov kommer stadig klarere fram i de satsingene som Erasmus+ brukes opp mot. På denne måten er mobilitet et viktig bidrag til kvalitetsutvikling i grunnopplæringen. HK-dir har støttet opp under denne utviklingen blant annet gjennom å prioritere kompetanseheving på internasjonalisering hos skoleeiere og utdanningsinstitusjoner og bevisstgjøring rundt prioriterte temaer for internasjonalt utdanningssamarbeid. Arbeidet opp mot fylkeskommuner og kommuner som skoleeiere er videre omtalt under mål 3.

Tabell 5 – Mobilitet i grunnopplæringen gjennom Erasmus+, tildelte mobilitetsplasser per 2022 og måltall for elever, lærlinger og ansatte for programperioden 2021-2027

	Tildelt så langt	Gjenstår	Totalsum
10.000 elever og lærlinger innen fag- og yrkesopplæringen på opphold	2 110	7 890	10 000
7.500 elever i barne-, ungdoms- og studiespesialiserende videregående skole på utveksling	4 612	2 888	7 500
3.500 ansatte i barnehage, barne-, ungdoms- og studiespesialiserende videregående skole på utveksling	1 031	2 469	3 500
1.250 ansatte og deltakere i voksenopplæringen på utveksling	592	658	1 250

Figur 6 – Utvikling i mobilitet i høyere utdanning gjennom Erasmus+, 2018-2022

Økt utveksling med Europa gjennom Erasmus+ mobilitet i høyere utdanning

Studentene har i større grad ønsket å dra til Europa i kjølvannet av pandemien. Den økte interessen for Europa merkes ved at en større andel av utvekslingen skjer gjennom Erasmus+. Før pandemien sto Erasmus+-utveksling for om lag 40 prosent av all utveksling. Våren 2021 lå denne andelen på 77 prosent, mens den nå ser ut til å synke, selv om den fortsatt er langt høyere enn før pandemien. Som figur 5 viser, er det økende interesse for mobilitet innenfor Erasmus+, og hvis den positive trenden fortsetter, er høyere utdanningssektoren på god vei til å nå måltallet fra strategien om 30 000 studenter på utveksling i løpet av programperioden.

Mobilitet bidrar til et internasjonalt læringsmiljø og gir viktig erfaring og ferdigheter for studentene. Rapporter fra Erasmus+-studentene for årene 2019–2022 viser at et klart flertall opplever at de har fått forbedrede språkferdigheter (73 prosent), analytiske ferdigheter (57 prosent), og problemløsende ferdigheter (73 prosent) etter endt mobilitetsopphold. Fire av fem Erasmus+-studenter svarer at de var bedre i stand til å samarbeide med mennesker fra andre bakgrunner og kulturer. I en [nordisk studie publisert i 2022](#) kommer det også fram at de studentene som primært var

faglig motivert for utenlandsoppholdet, også var de mest fornøyde. Dette indikerer en høy grad av faglig utbytte ved mobilitetsopphold.

Erasmus+ partnerskap styrker kvalitetsutvikling på alle utdanningsnivåer

HK-dir forvalter ulike Erasmus+ partnerskaps tiltak som favner både grunnopplæringen og høyere utdanning. Prosjektene kan være tverrsektorielle og rette seg mot ulike temaer. Søknadstallene var relativt stabile de to første årene av ny programperiode, med noen variasjoner mellom de ulike partnerskapstypene og de definerte utdanningssektorene i programmet. Den største økningen fra 2021 til 2022 så vi innen tiltaket «Småskalapartnerskap i grunnopplæringen». Småskalapartnerskap egner seg særlig for å inkludere mindre erfarne søkere og senke terskelen for deltakelse i Erasmus+.

Partnerskapsprosjekter bidrar til utvikling og kvalitet i hele utdanningsløpet. I skole- og barnehagesektoren ser vi for eksempel høyere utdanningsinstitusjoner som samarbeider med skoler og barnehager om å utvikle nye verktøy og metoder for undervisning. Innenfor fag- og yrkesopplæringen ser vi at flere prosjekter ønsker å involvere både det regionale myndighetsnivået og opplæringskontorene, som har ansvar for

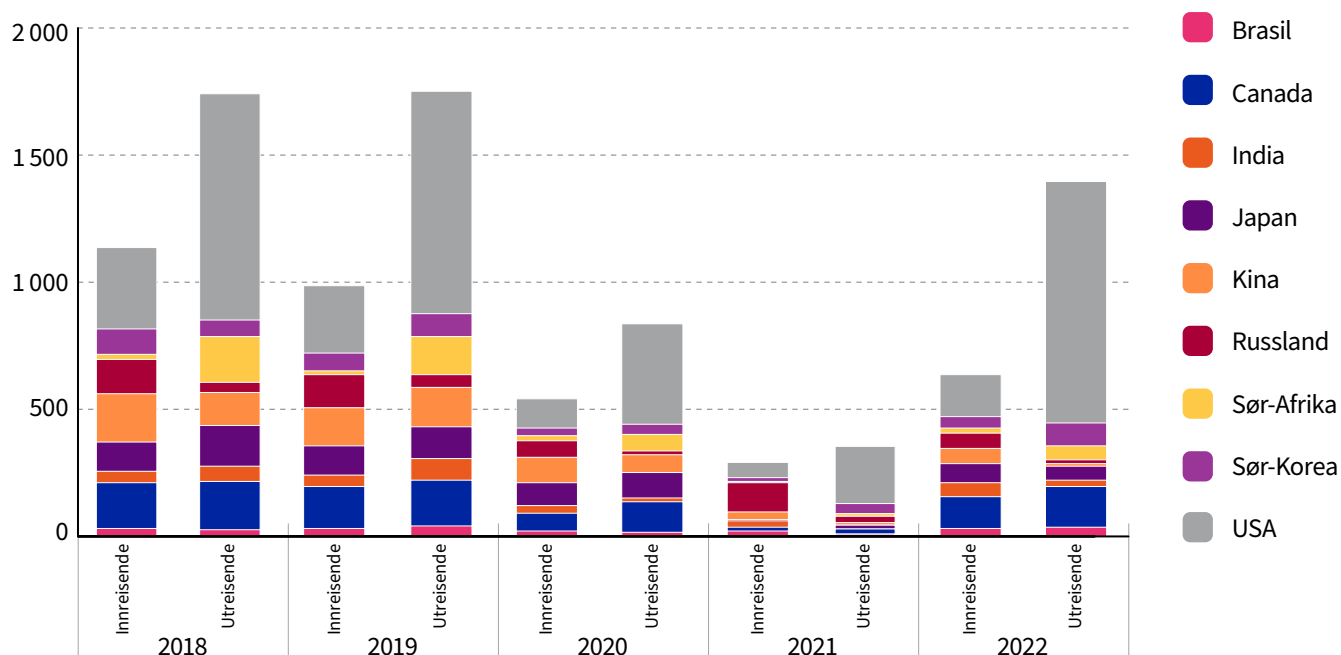
rammeverk og praksis i opplæringen. Prosjekter i høyere utdanning utvikler blant annet innovative læreverk med åpen tilgang, rammeverk for undervisning, virtuelle kurs, digitale læringsplattformer og apper.

Kunnskapsutveksling på tvers av land og utvikling av nyskapende praksiser i samarbeid som så blir delt videre, styrker ikke bare involverte partnere, men spres også til andre fagmiljøer og utdanninger. Et eksempel er et prosjekt koordinert av Universitetet i Agder, som har utviklet innovative undersøkelsesbaserte metoder i matematikkundervisning av høy kvalitet, og der de nye metodene er tatt i bruk av svært mange utdanninger.

Den norske strategien for Erasmus+ har satt som mål at internasjonalt samarbeid skal bidra til å løse store samfunnsutfordringer, herunder inkludering, mangfold og aktivt medborgerskap, bærekraft og digital omstilling. Prosjektene gir viktige bidrag til måloppnåelse på dette området. HK-dir har i 2022 jobbet målrettet med bevisstgjøring rundt disse tverrgående prioriteringene i vårt mobiliseringsarbeid, og dette har hatt god effekt. Programstatistikk fra Erasmus+ viser for eksempel at 36 prosent av alle norskkoordinerte desentraliserte partnerskapsprosjekter har inkludering eller integrering som tema, mot et måltall på 25 prosent gjennom hele programperioden. Så langt har 21 prosent av norskkoordinerte partnerskap bærekraft som tematikk, mot et måltall på 25 prosent. Vi er dermed godt i rute for å nå målene i Erasmus+-strategien også på dette området.

Betydelig interesse for sentraliserte Erasmus+-tiltak

Norske aktører deltar også i betydelig grad i sentraliserte Erasmus+-tiltak som forvaltes av Europakommisjonen hvor norske aktører konkurrerer med resten av Europa om midlene. UH-sektoren står for hovedvekten av den norske deltakelsen. Norge deltar blant annet sterkt i det nye tiltaket «Europeiske lærerakademi», som skal bygge nettverk mellom lærerutdanningstilbydere i Europa som i samarbeid med skoler skal bidra til å heve kvaliteten i lærerutdanningen og lærerprofesjonen. Satsingen «Europeiske universiteter» har allerede fått stor betydning for norsk UH-sektor. Med deltakelse i hele åtte universitetsallianser per 2022 har Norge allerede nådd måltallet i Erasmus+-strategien. Alliansene skal fungere som et laboratorium for eksperimentering og kvalitetsutvikling gjennom å skape dyptgripende, innovative og omfattende europeiske samarbeid innen høyere utdanning. HK-dir ser økende interesse for det nye tiltaket «Sentre for fremragende fag- og yrkesopplæring». Dette skyldes i stor grad tiltakets fokus på å styrke konkurranseevnen og kvalifikasjonene til bedrifter og ansatte i involverte regioner, noe som vil være avgjørende for lokal sysselsetting og fremtidig økonomisk vekst. Per i dag har Norge fire deltakende aktører, herunder en norsk koordinator av et samarbeid innen akvakultur.

Figur 7 – Utvikling i mobilitet (3 mnd. eller mer) med prioriterte samarbeidsland i Panoramastrategien, 2018-2022

Globalt samarbeid i høyere utdanning

HK-dir fremmer globalt utdanningssamarbeid gjennom samordning av informasjon og møteplasser, rådgiving til institusjoner og enkeltpersoner, samt forvaltning av flere tilskuddsordninger rettet mot samarbeid med prioriterte samarbeidsland (Panorama) og det globale sør.

Panorama – økt mobilitet etter pandemien og fokus på ansvarlig samarbeid

HK-dir har utviklet en handlingsplan for vår oppfølging av [Panoramastrategien](#) i 2022. Dette har gitt resultater i form av mer helhetlig og samordnet oppfølging av prioriteringene i strategien innenfor vårt ansvarsområde og i samarbeidet med andre aktører.

En prioritert oppgave i 2022 har vært å utvikle retningslinjer for ansvarlig internasjonalt samarbeid. I samarbeid med Forskningsrådet har vi gjennomført en grundig kartlegging av utfordringer i kunnskapssektoren på sikkerhets- og etikkfeltet. Utfordringer i internasjonalt kunnskaps-samarbeid er satt på dagsorden gjennom kontakt med myndigheter, kunnskapsinstitusjoner og interesseorganisasjoner i Norge og i Europa. Interessen for retningslinjene har vært stor, og vi

registrerer en økende bevissthet om utfordringer i internasjonalt samarbeid med hensyn til etikk og sikkerhet, både i fagmiljø og i institusjonsledelse. Retningslinjene skal ferdigstilles og gjøres tilgjengelig digitalt sommeren 2023, etter at berørte fagmiljøer og institusjoner har fått mulighet til å komme med innspill.

Partnerskapsprogrammet UTFORSK er et av de sentrale virkemidlene i Panoramastrategien. Programmet lykkes godt med å skape gode koblinger mellom forskning, høyere utdanning og arbeids- og næringsliv, og bidrar slik til økt kvalitet og relevans ved norske institusjoner. I kjølvannet av koronaepidemien er økt mobilitet, også til land utenfor Europa, et viktig mål. Det er derfor gledelig at de 30 UTFORSK-prosjektene tildelt i 2022, som ble bevilget om lag 90 millioner kroner, legger opp til mer omfattende studentmobilitet, og at cirka 20 prosent av planlagt studentmobilitet innebærer praksis i partnerlandet. Studentmobiliteten til satsingslandene utenfor Europa har tatt seg opp etter pandemien i 2022, selv om det gjenstår noe i forhold til nivået i 2019. Når det gjelder lengre opphold ser vi at utveksling til USA og Canada sto for en stor del av økningen.

Det synes dermed å være behov for ekstra oppmerksomhet på å øke studentmobiliteten til de ikke-engelskspråklige satsingslandene framover, når nå alle landene har åpnet opp for reisevirksomhet igjen. I 2022 har HK-dir fulgt spesielt tett opp samarbeidet med Sør-Korea. I UTFORSK ble det tildelt 4 nye prosjekter med sør-koreanske samarbeidspartnere, og vi ser at interessen for studentmobilitet til og fra Sør-Korea er økende, og var tilbake til 2019-nivå i 2022.

Verdien av et internasjonalt læringsmiljø

Samarbeidet med det globale sør gir grobunn for kvalitetsutvikling og sikrer mangfold på norske campus. «Students at Risk» gir forfulgte aktivister muligheten til å studere i Norge. Siden oppstart i 2015 har 85 studenter fått muligheten til å fullføre sine studier i Norge, og gitt verdifulle perspektiver til sine medstudenter.

Gjennom felles kursutvikling og omfattende innreisende studentmobilitet bidrar NORPART til å skape et internasjonalt læringsmiljø ved norske institusjoner. Dette er viktig for de norske studentene som ikke selv reiser på utveksling. Tall fra Database for høyere utdanning (DBH) viser at i 2022 kom det 115 innreisende utvekslingsstudenter på opphold over tre måneder med finansiering fra NORPART. Dette er det høyeste antallet så langt i programmet og over en dobling av antallet i årene 2020 og 2021, noe som tyder på at samarbeidsaktivitetene med det globale sør er tilbake der de var før pandemien.

Tilbakemeldinger fra prosjektene som har fått tilskudd fra HK-dir viser at samarbeid om høyere utdanning med land utenfor Europa er viktig både for kvalitet og relevans i utdanningene ved norske institusjoner og for studentenes læringsutbytte. UH-institusjonene mener også i stor grad at samarbeidet med partnere globalt bidrar til at studenter i større grad deltar i forskning, og over halvparten av prosjektene oppgir at samarbeidet har ført til at de har innført nye undervisnings- og vurderingspraksiser og etablert nye strukturer for mobilitet og mobilitetsvindu i spesifikke studieprogram.

Tabell 6 – Effekter av tilskudd til globalt samarbeid i høyere utdanning

Hva har globale samarbeidsprosjekter bidratt til?	Av 92 prosjekter
Økt fagkompetanse for studenter	86 %
Bedret evne til kritisk tenkning og problemløsning hos studenter	77 %
Flere studenter deltar i forskning	70 %
Ansatte har fått et større faglig nettverk	98 %
Institusjonen har innført nye undervisnings- og vurderingspraksiser	51 %
Institusjonen har etablert nye strukturer for mobilitet og mobilitetsvindu i studieprogram	60 %

Norsk partnerskapsprogram for globalt akademisk samarbeid (NORPART)

NORPART skal svare på både kunnskapspolitiske- og bistandspolitiske føringer. Det overordnede målet for NORPART er derfor å øke kvaliteten i norsk høyere utdanning og ved partnerinstitusjonene i utvalgte land i det globale sør, gjennom akademisk samarbeid og studentmobilitet.

2022 markerte starten for de 28 nye NORPART-prosjektene som fikk tildelt støtte i 2021. Totalt var det 74 aktive NORPART-prosjekter i 2022, fordelt over 33 ulike partnerland på det afrikanske, asiatiske og latinamerikanske kontinentet. Som en følge av pandemien har alle NORPART-prosjektene som startet i 2017 og 2018 fått utvidet prosjektperioden med inntil to år. De første prosjektene vil dermed slutføre prosjektsamarbeidene i 2023, og det er planlagt et sluttseminar for prosjektene høsten 2023 for formidling av resultater og effekter av prosjektene på økt kvalitet i utdanningen ved de norske institusjonene og i partnerlandene i det globale sør. Det er planlagt en ny NORPART-utlysning i 2023.

NORPART-samarbeidet har i 2022 i mindre grad enn i de to foregående årene vært påvirket av pandemien. Reiserestriksjonene var i stor grad opphevet og mange institusjoner har tatt imot studenter og ansatte på utveksling, i tillegg til å gjennomføre en rekke undervisnings- og samarbeidsaktiviteter digitalt og virtuelt. I 2022 utførte

prosjektene om lag 500 studentutvekslinger som omfatter helgrad, langtids, korttid, feltarbeid og arbeidspraksis. Antall ansatte som har reist på utveksling har også tatt seg opp. Fra 2017 har rundt 900 ansatte reist mellom Norge og partnerlandene og mellom partnerlandene i sør-sør-samarbeid. Fra 2017 er det opprettet ca. 200 nye kurs, i 2022 ser vi at ca. 30 nye kurs er startet ved institusjonene. Samarbeidet på nye digitale plattformer ser ut til å ha styrket og videreutviklet partnerskapene, samtidig som varierende kvalitet på IKT-infrastruktur fortsatt skaper en del problemer i noen av prosjektene.

Politiske uroligheter i Etiopia, Myanmar, Nicaragua og Palestina påvirker mulighetene for å gjennomføre studentmobilitet og andre samarbeidsaktiviteter. Til sammen 17 prosjekter har partnere i Etiopia og en del av disse utvidet mobilitetsoppholdene som blir gjennomført i Norge for studentene for å ivareta studieprogresjon. Alle prosjektene i Etiopia er fortsatt påvirket av den politiske situasjonen i landet.

I november 2023 skal HK-dir og NORPART-teamet være vertskap for årets møte i «Donor Harmonisation Group» sammen med Norad. Møtet skal holdes i Oslo og vi forventer rundt 70 deltakere fra vårt europeiske nettverk av søsterorganisasjoner.

3.2.5 Mer oppmerksomhet rundt høyere utdanning og funksjonsnedsettelse

Et godt og inkluderende læringsmiljø av høy kvalitet for alle forutsetter at institusjonene arbeider systematisk og målrettet med universell utforming og egnet individuell tilrettelegging av læringsmiljøet for studenter med nedsatt funksjonsevne. I samhandlingen med institusjonene erfarer vi at de fleste institusjonene har tematikken på dagsorden, men vi vurderer at det er et stykke å gå fra lovkrav og gode intensjoner, til at institusjonene når disse målene. Institusjonenes eierskap, prioriteringer og systematisk tilnærming kan bli bedre for å nå overordnede politiske mål nedfelt i lover og reguleringer.

Institusjonene beskriver saksfeltet som komplekst og utfordrende, og at behovet for kunnskap og støtte til arbeidet er stort. Saksfeltet omfatter stadig flere målgrupper ved institusjonene, noe som indikerer at kunnskap spres bedre innad ved institusjonene. For HK-dir gjenspeiles dette både i antallet og bredden av henvendelser og stor interesse for direktoratets møteplasser. Møteplassene som tilbys sektoren tas godt imot som kunnskaps- og delingsarena, og evalueringer viser både høy nytteverdi og opplevd relevans. Tilbakemeldingene viser at vi tilpasser faglig innhold til behovet hos deltakerne.

Fagskolene arbeider stadig mer systematisk med inkludering av studenter med funksjonsnedsettelser. Ved de siste behandlinger av fagskoleloven har KD en forventning om at alle læresteder skal ha handlingsplaner for universell utforming og individuell tilrettelegging for studenter som trenger det. HK-dir støtter fagskolene med utvikling av planene og tilbyr kompetansebygging om aktuelle tema for bedre inkludering og tilrettelegging. Den økte oppslutningen om arbeidet er et signal om behov for kompetansepåfyll og ønske om utvikling i fagskolenes arbeid med inkludering av

studenter med funksjonsnedsettelse.

HK-dir opplever i møtene med universiteter og høyskoler at stadig nye målgrupper deltar på felles møteplasser, og at nye enheter som for eksempel IT-avdelinger ved institusjonene, ber om direkte oppfølging. Spredning av kunnskap til flere grupper av ansatte og avdelinger har ført til økt bevissthet om roller og handlingsrom innen inkluderingsområdet. Dette vil bidra til at flere studenter opplever at høyere utdanning blir bedre tilgjengelig for alle.

Universell utforming av det digitale læringsmiljøet fikk stor oppmerksomhet blant høyere utdanningsinstitusjoner i 2022, drevet frem av lovendringer, innføringen av web-direktivet (WAD) fra 2022, og krav om tilgjengelighetserklæringer for alle nettbaserte tjenester fra 2023. Effektene av direktivet for studentene vil vises på lenger sikt. En foreløpig effekt av arbeidet med direktivet, og spesielt kravet om tilgjengelighetserklæring for alle nettløsninger, er at saksområdet har kommet på dagsorden ved institusjonene, med konkrete aktiviteter for å nå lovkravene. KD har gitt HK-dir i oppdrag å gjennomføre et fireårig prosjekt om universell utforming av digitalt utstyr, digitale verktøy og læringsformer. Prosjektet har innledningsvis prioritert å støtte opp rundt tolkning, forståelse, konkretisering av kravene i direktivet, og prioritering av oppgaver som ligger til institusjonene. Slik støtte fra HK-dir er etterspurt fra utdanningsinstitusjonene.

Universell utforming er også et fag- og kunnskapsområde i høyere utdanning. For å nå mål om et inkluderende samfunn, må politikk, planlegging og utforming av løsninger understøttes av kunnskap. Her har institusjonene en rolle i å tilby kunnskap til fremtidens arbeidstakere som

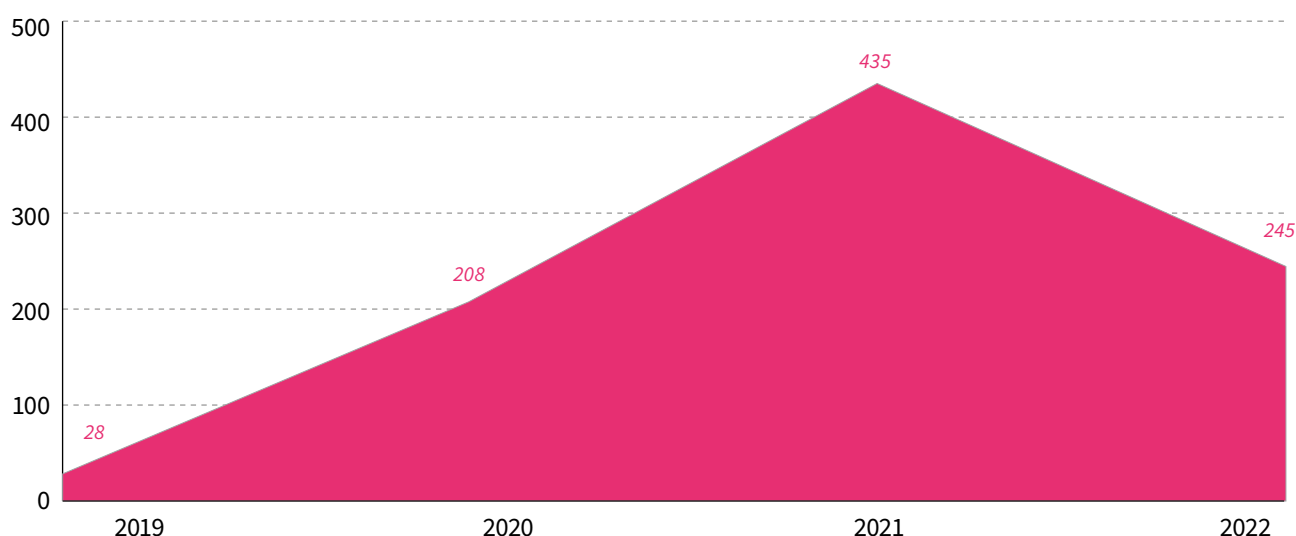
skal utvikle gode og inkluderende løsninger. HK-dir har fått i oppdrag fra Bufdir å kartlegge og analysere innholdet i relevante studieprogram og emner. Oppdraget avsluttes i 2023, og viser at det er behov for å satse mer på universell utforming som fagbegrep innen IKT-utdanningene og andre utdanningsretninger. Dette er et viktig samfunnsoppdrag for utdanningssektoren, med langsiktige gevinster for bedre inkludering på flere samfunnsområder.

3.2.6 Livslang læring

Treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling bidrar til økt deltakelse i etter- og videreutdanning

Treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling har i 2022 bidratt til at tolv ulike bransjer får tilgang til relevant kompetanseutvikling. Ordningen har pågått noen år og bidratt til økt deltakelse i etter- og videreutdanning blant ansatte i de involverte bransjene. 37 000 deltakere har deltatt på utdannings-tilbudene som ble etablert gjennom ordningen i 2020 og 2021. Gjennomføringsgraden blant disse er på over sytti prosent. 17 prosent av deltakerne var permitterte. Siden 2019 har det blitt etablert 916 opplæringstilbud som er finansiering gjennom ordningen.

FAFO har evaluert bransjeprogrammene og leverte [rapporten](#) i 2022. Bransjeprogrammene har gode resultater og samarbeidet mellom partene har fungert etter hensikten. Rapporten viser at bransjeprogrammene har nådd de med lav formell kompetanse med kompetansehevende tilbud.

Figur 8 – Antall opplæringstilbud finansiert gjennom bransjeprogrammet per år, 2019–2022

Oppdrag 2022-019 Kompetanseprogrammet – bransjeprogram og andre kompetansetiltak

Treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling er en del av Kompetanseprogrammet. I 2022 ble det igangsatt tre nye bransjeprogram:

- bransjeprogram for avfall -og gjenvinningsbransjen
- bransjeprogram for industri- og byggenæringen.
- bransjeprogram for jordbruk-, skogbruk- og gartnerinæringen

I 2022 ble det lyst ut midler i alle 11 bransjeprogram, og det ble fattet vedtak for om lag 162 millioner kroner til 245 kurs/utdanningstilbud. I 2022 er det gitt tilsagn til 9240 deltakerplasser med oppstart i 2022 og 2023. Oppdaterte deltakertall fra 2020- og 2021-tildelingen viser at av 37 153 påmeldte deltakere, fullførte 27 241. Flere utdanningstilbud og kurs i bransjeprogrammene er blitt gjennomført flere ganger på grunn av stor etterspørsel.

HK-dir har i 2022 kartlagt bruken av realkompetansevurdering ved opptak til UH-tilbud i bransjeprogrammet. I underkant av 150 av totalt 5000 deltakere ble tatt opp med utgangspunkt i realkompetanse. Det er stor variasjon mellom studiestedene. Som også Opptaksutvalget påpeker, er realkompetanseordningen viktig for dem som trenger en slik vei inn i høyere utdanning. HK-dir mener det er behov for å se på nye metoder for gjennomføring av realkompetansevurdering i UH-sektoren.

FAFOs rapport viser at de to første programmene som ble etablert: Kommunal helse og omsorg og Industri og bygg har hatt høy gjennomføringsgrad. Det er blitt etablerte utdanningstilbud som ellers ikke ville blitt etablert. Tallgrunnlaget for de resterende bransjeprogrammene som ble opprettet under pandemien, er foreløpig noe mangelfulle. Programmene ser likevel ut til å ha møtt behovene i bransjene, og har truffet de som ønsker å stille sterkere på egen arbeidsplass og i arbeidsmarkedet generelt.

Under pandemien ble bransjeprogrammene et virkemiddel for raskt å kunne tilby kompetansetilbud til ledige, permitterte og ansatte som trengte å oppgradere kompetansen på grunn av omstillingsbehov. Selv om pandemien preget samfunnet i starten av 2022 har bransjeprogrammet i 2022 gått tilbake til sin opprinnelige form, med fokus på utvikling av nye utdanningstilbud. I 2022 ble retningslinjene for bransjeprogram oppdatert. En av endringene er at det nå gis rammetilsagn til prosjekter, noe som fører til mer forutsigbarhet for tilskuddsmottakere.

For å styrke kommunikasjonen og forankringen i trepartssamarbeidet i bransjeprogrammene ble det i 2022 opprettet et Samarbeidsorgan for bransjeprogrammene. Videre ble det gjennomført en bransjeprogramkonferanse, som ble godt mottatt. Det planlegges å gjennomføre en tilsvarende konferanse i 2023.

Tilskudd fra HK-dir bidrar til at flere deltar i videregående opplæring for voksne

Tilskuddsordningen for Videregående opplæring for voksne uten rett som ikke har fullført og bestått, yrkesfaglig rekvalifisering og fagbrev på jobb, har bidratt til økt deltakelse i videregående opplæring for voksne. Ordningen bidrar med å etablere strukturer og forberede fylkeskommunene på implementering av Fullføringsreformen. Varigheten på opplæringen varierer fordi tilbudene tilpasses behovene hos den enkelte søker. Mange av de som begynte er fortsatt i opplæring. Siden høsten 2020 har 10 734 voksne deltatt. Av disse er det 6987 voksne uten rett til videregående opplæring. 773 har fullført enkeltfag eller en sluttkompetanse.

Fylkeskommunene rapporterer om stor pågang fra arbeidslivet om fagbrev på jobb. Totalt 2107 personer har deltatt i ordningen siden høsten 2020, og av disse har 592 fullført. Lengden på hver enkelt kontrakt avhenger av kandidatens kompetanse, praksis og erfaring, og mange er fortsatt under opplæring. Det er 1640 deltakere i yrkesfaglig rekvalifisering. Ifølge tall fra fylkene er det god spredning i aldersfordeling blant deltakerne i tilbudet. Det er omtrent like mange med bakgrunn i yrkesfag som i allmenne fag. Antallet fullførte som er innrapportert er lavt. Fylkene gir flere forklaringer på dette. Mange deltakere er fortsatt i opplæring. Noe skyldes frafall, i tillegg er det flere som ikke registrerer fullføring av enkeltfag, og som ikke har oversikt over antallet som fullfører fagprøven.

Lavere aktivitet i studieforbundene

Studieforbundene er en viktig tilbyder av opplæring for voksne, og HK-dir forvalter tilskudd til disse. I samsvar med voksenopplæringsloven skal studieforbundene drive opplæringsaktivitet på grunnlag av flere overordnede mål, blant annet å styrke demokratiet gjennom å engasjere

og aktivisere medborgere og å styrke kulturelt mangfold. Tilskuddet skal bidra til å redusere utenforskap og fremme inkludering blant voksne.

Gjennom omfanget i kurs arrangert i studieforbundene og deltakere på disse får vi et inntrykk av aktiviteten i studieforbundene. Tallet på kurstimer i studieforbundene har holdt seg relativt stabilt siden 2016, men aktiviteten i 2020 og 2021 var lavere enn vanlig på grunn av pandemien. Studieforbundene har i 2022 rapportert om totalt 907 619 gjennomførte kurstimer for 2021. Dette er en nedgang fra 2020 på 5,5 prosent. Kurstimerne i 2020 var om lag 30 prosent lavere enn for 2019. En større del av kursene var gjennomførte på elektroniske plattformer. Tall for 2022 blir rapportert inn og publisert av SSB våren 2023.

Tabell 7 – Kurs og deltakere i studieforbundene under KD, 2016-2021

	Deltakere	Kurs	Kurstimer
2016	198 037	14 397	450 280
2017	203 648	13 084	434 697
2018	194 280	12 301	403 865
2019	185 147	11 579	386 296
2020	149 596	9 181	268 759
2021	167 265	8 687	231 516

Beregningsmodellen for fordeling av tilskudd til studieforbundene er fastsatt av KD i forskrift. Statstilskuddet fastsettes på grunnlag av et gjennomsnitt av avholdte kurstimer i kalenderåret to og tre år tilbake i tid. For å redusere effekten av pandemien, har HK-dir i 2021 og 2022 utarbeidet alternative beregningsmodeller. De alternative modellene vektlegger aktiviteten under pandemien relativt mindre enn aktiviteten de foregående årene (2018-2019) ved fordeling av tilskuddet.

Kvalitet i kompetanseutvikling for voksne med svake grunnleggende ferdigheter

Modulforsøket bidrar til fleksible og tilpassede opplæringsløp for voksne

Forberedende voksenopplæring (FVO) er en forsøksordning med voksenopplæring på nivået under videregående opplæring. Per juni 2022 var det registrert 3754 deltakere i FVO basert på opplæringssentrenes opptelling, fordelt på 42 kommuner. Det betyr at deltakere i FVO utgjør omtrent en tredjedel av alle voksne i grunnskolen. Våren 2022 var 1131 kandidater meldt opp til eksamen. Ved å gi mulighet for høsteksamen legger FVO til rette for mer fleksible og tilpassede opplæringsløp enn det ordinære løpet, hvor eksamen er på våren. Det ble gjennomført eksamen i trekkfaget engelsk ved totalt åtte opplæringssentre høsten 2022. I tillegg til FVO består Modulforsøket av forsøk med Modulisert fag- og yrkesopplæring og Kombinasjonsforsøket, som kombinerer de to andre. Modulforsøket skulle i utgangspunktet avsluttes i 2023, men ble forlenget med ett skoleår frem til iverksettelse av nye læreplaner fra august 2024. HK-dir erfarer at fylkene som er med på forsøket opprettholder ordinær rekruttering. Ved siste rapportering var det 369 deltakere i Modulisert fag- og yrkesopplæring og 80 deltakere i kombinasjonsforsøket.

Siste [følgeevalueringsrapport fra modulstrukturert fag- og yrkesopplæring](#), publisert januar 2023 av ideas2evidence, viser at de fleste lærere og bedrifter vurderer forsøket som positivt, og at opplæringsmodellen bidrar til å nå målene om en mer fleksibel opplæring som er bedre tilpasset voksnes behov. En hovedutfordring i forsøket er å tilpasse opplæringen til deltakere med lave norskferdigheter. HK-dir vurderer at de faglige ressursene knyttet til språkopplæring i arbeidslivet som HK-dir har utviklet, sammen med faglig kompetanseutvikling gjennom samlinger, konferanser og pedagogisk utviklingsarbeid, styrker den faglige oppfølgingen av deltakere, og at flere

dermed gjennomfører og består fagprøven. Arbeidet bidrar også til økt samarbeid med UH-sektoren, og vi erfarer at modulforsøket og formell kvalifisering av voksne i grunnopplæringen får økt oppmerksomhet og interesse. Dette samarbeidet og kontaktnettet er et viktig grunnlag for HK-dirs videre arbeid med utarbeiding av støtteressurser og kompetansepakker i forbindelse med innføring av modulstrukturert opplæring for voksne som hovedmodell.

Evalueringsrapporten påpeker videre at det var store fylkesvise variasjoner i praksisen rundt realkompetansevurdering. I etterkant av funnene i rapporten, har bruk av realkompetansevurdering fått økt oppmerksomhet i forsøket. I [ideas2evidences evalueringsrapport fra 2022](#) ser vi at andelen deltakere som er realkompetansevurdert har økt fra skoleåret 2019/20 til 2020/21. 59 prosent av deltakerne fikk forkortede opplæringsløp etter realkompetansevurdering. Forsøksfylkenes praksis rundt realkompetansevurdering er fortsatt ulik, men vi erfarer at det har skjedd en økt profesjonalisering og større grad av felles begrepsbruk og forståelse av realkompetansevurderingens viktige rolle i voksnes kvalifiseringsløp.

HK-dir har videreført pedagogisk utviklingsarbeid i alle tre modulforsøkene i 2022. Dette er viktig for lokalt utviklingsarbeid og for samarbeid med UH-sektoren som er en viktig aktør i utvikling av støtte og veiledningsressurser. Erfaringer fra pedagogisk utviklingsarbeid vil være svært relevant for arbeidet med å utvikle støtteressurser for en god innføring av modulstrukturert opplæring for voksne fra august 2024.

Oppdrag 2022-001 Oppfølging av «Fullføringsreformen – modulstrukturering av opplæring for voksne»

Stortinget vedtok i 2021 at modulstrukturert opplæring skal være hovedmodell for grunnopplæringen for voksne. HK-dir og Udir fikk Oppdraget «Oppfølging av Fullføringsreformen – modulstrukturering av opplæring for voksne» i juni 2022. HK-dir og Udir har utarbeidet en felles plan med milepæler, plan for forankring med KD, samarbeid med partene i arbeidslivet, kommunesektoren, organisasjoner og andre interessenter. HK-dir og Udir skal:

- utvikle moduliserte læreplaner for forberedende voksenopplæring (FOV) og videregående opplæring for voksne (VOV)
- utvikle vurderings -og dokumentasjonsordninger for modulene i FOV og VOV
- utvikle ordninger for sluttvurdering i FOV
- vurdere og anbefale andre fag i FOV
- vurdere og anbefale andre lærefag
- Vurdere behovet for støtteressurser og tiltak for implementering

HK-dir og Udir har siden høsten 2022 samarbeidet om å modulstrukturere læreplaner på nivået under videregående (FOV) og for 13 lærefag i VOV. Læreplangruppene startet arbeidet høsten 2022 og læreplanene skal etter planen være ferdigstilt våren 2023.

Samarbeidet med Udir om oppfølging av Fullføringsreformen er en viktig forutsetning for en god innføring av FOV og VOV. Direktoratene avholdt høsten 2022 et webinar om modulforsøket og fullføringsreformen for nærmere 1000 påmeldte. Hovedhensikten med dette var å sikre god forankring hos lærere, skoleledere og skoleeiere i kommunal og fylkeskommunal voksenopplæring samt hos NAV, IMDi og partene i arbeidslivet.

Kompetanseutvikling for voksne i arbeidslivet med svake grunnleggende ferdigheter

Kompetansepluss bidrar til at mange får styrket sine grunnleggende og digitale ferdigheter

Kompetansepluss finansierer opplæring i grunnleggende ferdigheter for voksne. I en undersøkelse gjennomført av Kompetanse Norge i 2020 i forbindelse med rapporten [Befolkningens digitale kompetanse og deltakelse](#) svarer en stor del av arbeidsstyrken at de ønsker å heve sin digitale kompetanse i takt med teknologisk utvikling. Pandemien medførte et større behov for digitale ferdigheter i nesten halvparten av befolkningen. De med svakest digitale ferdigheter er eldre, personer med lav utdanning, de som bor i mindre sentrale kommuner og personer utenfor arbeidsstyrken. Alder, utdanning og husholdningsinntekt forklarer i størst grad variasjon i befolkningens digitale ferdigheter.

Ifølge [evalueringer](#) har programmet ført til økt kompetanse og positive effekter i bedrifter og offentlige virksomheter. Personer som har deltatt i opplæring gjennom Kompetansepluss har blitt bedre til å utføre arbeidsoppgavene sine, er mindre redd for å gjøre feil, og de har fått nye arbeidsoppgaver og økt omstillingsmotivasjon og omstillingsevne. Interessen og muligheten for å ta fagbrev eller gå videre på kurs og skole har økt, og deltakerne er blitt flinkere til å mestre sin egen og familiens hverdag.

Med pandemien ble det tydelig at skriftlig kommunikasjon på digitale plattformer er svært viktig. I Kompetansepluss-utlysningen for 2022 valgte vi derfor å prioritere søknader som kombinerer opplæring i digitale ferdigheter med lesing og skriving. Vi tildelte 170 millioner kroner til 907 virksomheter, noe som gjør at 8 299 personer får mulighet til å delta på opplæring gjennom ordningen. Selv om tilskuddene er redusert i forhold til tidligere år, viser søkertallene at det er et stort behov for denne typen opplæring.

Tabell 8 – Utvikling i søknad og tildeling i Kompetansepluss, 2018-2022

År	Antall søknader	Omsøkt beløp	Antall prosjekter	Innvilget beløp
2018	1320	383 770 000	692	206 930 000
2019	1486	405 242 900	638	181 615 000
2020	1124	315 710 000	688	208 395 000
2021	960	344 700 722	511	189 098 000
2022	790	304 590 000	442	169 255 000
Sum	5 680	1 754 013 622	2 971	955 293 000

Bedre kvalitet i opplæringen innen grunnleggende ferdigheter

Forskning om effekt av opplæring viser at læreres kompetanse har betydning for kvaliteten i opplæringen. HK-dir bidro derfor i 2019 til å etablere et videreutdanningstilbud for lærere i Kompetanseplussordningen og andre lærere som underviser voksne i grunnleggende ferdigheter. Høgskolen i Innlandet tilbyr studiet. Studieåret 2021/2022 deltok 34 studenter i studietilbudet, og 26 fullførte med eksamen våren 2022. En viktig effekt av HK-dirs tildeling er en synliggjøring av og økt interesse for målgruppen voksne med svake grunnleggende ferdigheter blant lærerutdanningstilbydere. Dette er et felt hvor det er forsket lite og som tidligere har fått lite oppmerksomhet.

HK-dir har i 2022 utvidet antall yrkesprofiler fra 19 til 30. Profilene beskriver hvordan de grunnleggende ferdighetene er en del av arbeidsoppgavene i ulike yrker. I tillegg har det også kommet nye profiler basert på frivilligheten som kan benyttes av Kompetansepluss frivillighet. I 2022 har yrkesprofilene blitt lastet ned 5600 ganger. Denne ressursen bidrar til at flere voksne får opp-

læring i grunnleggende ferdigheter, og til kvalitet og relevans ved å knytte opplæringen opp mot yrkeslivet og erfaringer de voksne selv har fra arbeidslivet.

Styrkede grunnleggende ferdigheter for voksne er prioritert på europeisk nivå, og flere norske miljøer har fått støtte gjennom Erasmus+ til å jobbe med dette. I 2022 har to miljøer, i samarbeid med European Basic Skills Network (EBSN), vært med i internasjonale prosjekter som har utviklet digitale MOOC for lærere som underviser i grunnleggende ferdigheter. Folkeuniversitetet har utviklet og gjennomført lærerkurset Empowering Adult Learners of Basic Skills, mens Fønix og Prios kompetanse har bidratt inn i nettsiden [Qubast](#) som tilbyr opplæring og ikke-formell sertifisering av lærere som gir opplæring i grunnleggende ferdigheter til voksne.

Veiledningsressurser for digital kompetanse i befolkningen

www.digidel.no er et nettsted for de som driver opplæring i grunnleggende digitale ferdigheter. HK-dir forvalter nettstedet på oppdrag fra KDD. Digidel skal understøtte ambisjonen om at alle landets kommuner skal opprette et veiledningstilbud for innbyggere som trenger hjelp til å utvikle grunnleggende digital kompetanse, for bruk av digitale publikumstjenester fra forvaltningen og privat sektor. HK-dir vedlikeholder og videreutvikler opplæringsressursene på nettstedet. Ressursene blir gjennomgått seks ganger i året. Bruksmønsteret har vært stabilt de siste årene, men i 2022 har HK-dir ikke tall på grunn av en feil ved innføringen av en ny og oppdatert versjon i april 2022. Feilen er rettet opp, og vi vil kunne levere tall for 2023.

Redaksjonsgruppen til nettstedet, hvor eksterne samarbeidspartnere er med, gjennomførte to møter i 2022. I tillegg har det vært møter i en arbeidsgruppe som består av KS, Nasjonalbiblioteket (NB) og Viken fylkeskommune angående både regionale og nasjonale møteplasser. I tillegg til møtene i arbeidsgruppa, har vi samarbeidet med KS om regionale samlinger. Vi har arrangert og fordelt oss på lokale samlinger i Agder. Det ble også gjennomført et nasjonalt webinar i november.

I 2023 vil vi oppdatere en av opplæringsressursene, nettbanksimuleringen med BankID-appen. Vi planlegger også å utvikle ny simulering for innlogging på offentlige nettsider. I tillegg ønsker vi å lage en animasjonsvideo som forklarer nettvett og hvordan man med enkle grep kan beskytte seg mot nettsvindel.

Ukraina

Russlands invasjon av Ukraina har gitt nye utfordringer for norsk utdanningssektor. Rett etter krigsutbruddet i februar 2022, handlet det i stor grad om oppfølging av ansatte og studenter fra de berørte landene og at samarbeid med russiske partnere ble suspendert. HK-dir fikk i oppdrag å utvikle en midlertidig stipendordning for studenter ved norske institusjoner fra Ukraina, Russland og Belarus som på grunn av krigen mistet tilgang til sin finansiering. Stipendordningen ble videreført til våren 2023 for ukrainske studenter som var her ved krigens utbrudd, og som ikke hadde andre finansieringskilder. Dette ble gjort for å sikre kontinuitet for studentene, og ikke risikere at de måtte flytte bort fra studiestedet ved søknad om flyktningstatus. Det er så langt innvilget stipend til 26 ukrainske studenter for høsten 2022 og våren 2023.

Våren 2022 vedtok regjeringen å opprette 1000 nye studieplasser for flyktninger i forbindelse med den økte tilstrømmingen av fordrevne fra Ukraina. HK-dir fikk i oppdrag å foreslå en fordeling av studieplassene mellom norske høyere utdanningsinstitusjoner.

Ut ifra dialog med sektoren og institusjonenes rapportering til KD om bruken av plassene, kan en konkludere med at den ekstra studiekapasiteten gjorde høyere utdanning tilgjengelig for målgruppen høsten 2022. Totalt 540 flyktninger

har deltatt i en eller annen form for kurs eller studieprogram ved en høyere utdanningsinstitusjon høsten 2022, de aller fleste flyktninger fra Ukraina.

I høyere yrkesfaglig utdanning har HK-dir tildelt Fagskolen Diakonova og AOF Østfold tre millioner kroner for å pilotere modulbasert høyere yrkesfaglig utdanning for flyktninger. Det overordnede målet med midlene er å stimulere til opptak av flyktninger i fagskolen og utvikling av tilpassede studietilbud for denne gruppen. Fagskolene skal se på samarbeidsformer mellom fagskolene, offentlige myndigheter, frivillig sektor og næringsliv for best mulig å inkorporere nødvendig praksisfaring og språktrening i undervisningen.

Krigen i Ukraina og den økte tilstrømmingen av flyktninger har også preget arbeidet i Samordna opptak i 2022. Forskrift om opptak til høgare utdanning § 3-2 (2) og forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning § 7a (1) ble midlertidig endret. Denne endringen hadde liten innvirkning på de samordnede opptakene i 2022, da den primært regulerte lokale opptak. Det var ingen økning i antall søkere med ukrainsk utdanningsbakgrunn, men antall henvendelser fra mulige søkere, læresteder, rådgivere og flyktningeveiledere økte.

Tabell 9 – Oversikt over tildelte og brukte studieplasser for flyktninger

Institusjon	Tildelte plasser	Studenter høst 2022
MF vitenskapelige høyskole	6	0
Norges handelshøyskole	15	0
Høgskulen på Vestlandet	50	0
Kunsthøgskolen i Oslo	2	2
Norges musikkhøgskole	4	2
Høgskolen i Molde	30	3
Høgskolen Kristiania	50	3
Høgskolen i Innlandet	50	4
Høgskulen i Volda	10	5
OsloMet	80	5
Universitetet i Tromsø	40	6
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	30	7
Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo	8	8
Nord universitet	40	13
VID vitenskapelige høgskole	10	24
Universitetet i Sørøst-Norge	70	27
Universitetet i Agder	40	29
Høgskolen i Østfold	30	34
NLA Høgskolen	20	41
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	140	46
Universitetet i Oslo	100	62
Universitetet i Stavanger	50	83
Universitetet i Bergen	125	136

Oppdrag 2022 – 021 Forslag til fordeling av økt studiekapasitet i forbindelse med forventet økt mottak av flyktninger

En viktig føring for forslaget til fordeling av de 1 000 studieplassene var å se fordelingen i sammenheng med kapasitet i sektoren og tilgjengelige studietilbud, samt bosetning av flyktningene. Våren 2022 var få flyktninger bosatt, og det manglet informasjon om flyktningenes kompetansebehov. Forslaget til fordeling baserte seg derfor på et estimat ut ifra tilgjengelig statistikk om gjennomført og planlagt bosetning, samt informasjon om studietilbudene. KD fulgte i stor grad HK-dirs tilråding da studieplassmidlene ble fordelt i juni 2022.

I forbindelse med oppdraget var HK-dir i tett dialog med KD, UH-sektoren og andre myndighetsorganer. Vi koordinerte digitale møteplasser for erfaringsdeling mellom de høyere utdanningsinstitusjonene, og opprettet en nettside rettet mot flyktningene med informasjon om aktuelle studietilbud og vilkår for å studere i Norge. Informasjon om denne ressursen ble delt i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskaps nyhetsbrev om flyktningssituasjonen, for på den måten nå ut til kommunene som har den direkte kontakten med flyktningene.

Det er stor variasjon i hvordan institusjonene har fått benyttet den ekstra studiekapasiteten. Enkelte institusjoner har ikke hatt kvalifiserte søkere blant flyktningene, mens andre har tatt opp langt flere flyktninger enn de i utgangspunktet fikk finansiering til. Institusjoner som kom raskt

i gang med planleggingen og hadde tett kontakt med kommunen ser ut til i størst grad å ha tilbudt relevante studier til flyktningene, særlig var språkkurs i norsk eller engelsk populært. Det samme gjelder digitale tilbud og kurs undervist på ukrainsk.

Få flyktninger begynte på mer langvarige studier høsten 2022, selv om flere institusjoner hadde et tilbud om dette. Introduksjonsloven ble endret i 2022 og tillot med det at høyere utdanning kunne være en del av introduksjonsprogrammet for personer med kollektiv beskyttelse. I praksis er det imidlertid ikke mulig å kombinere ordinære studier med kravene i introduksjonsprogrammet. Dette betyr at dersom flyktningene velger ordinære studier kan de ikke få støtte til livsopphold gjennom Introduksjonsprogrammet, men må fra første studiedag ta lån og stipend på lik linje med norske studenter. Institusjonene rapporterer om at denne gruppen vegrer seg for å ta opp lån gjennom Lånekassen. På bakgrunn av dette og målet om at flyktningene skal komme raskt ut i lønnet arbeid, kan det være hensiktsmessig å satse på etterutdanning som kan gjennomføres som en del av Introduksjonsprogrammet. Noen institusjoner tilbyr allerede slike kurs, og det kan være fornuftig med en mer samordnet tilnærming på nasjonalt nivå.

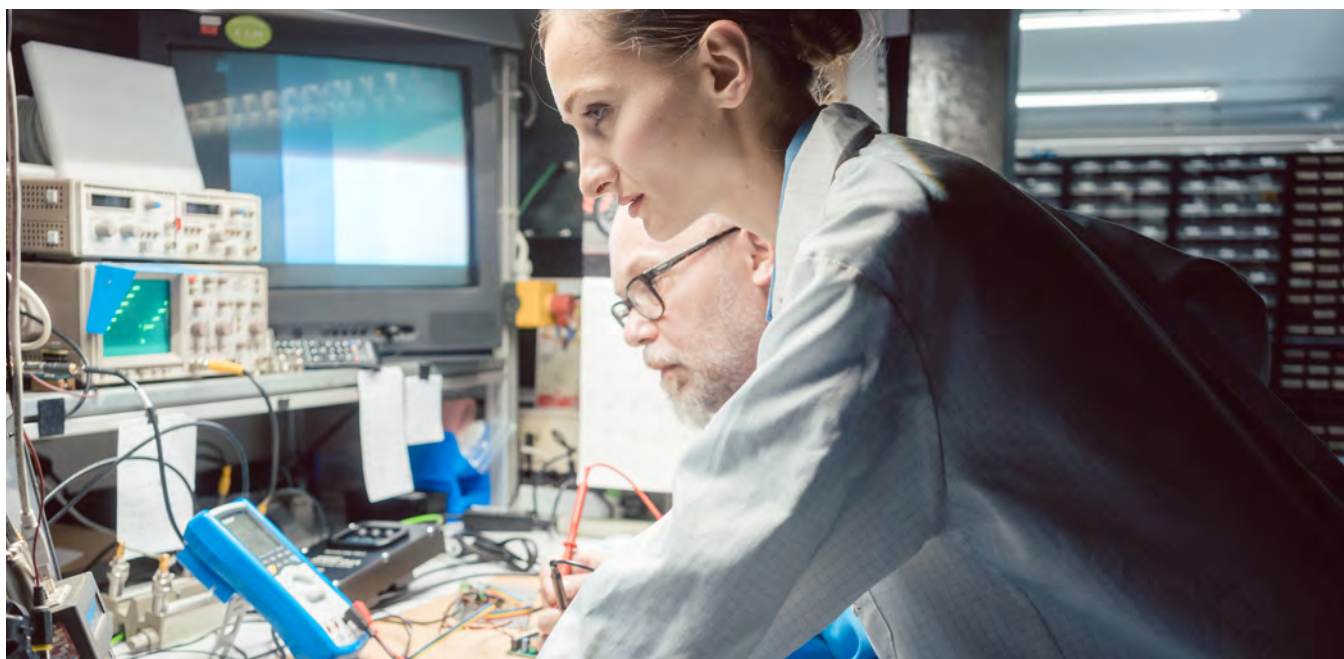
3.3 Mål 3: Myndigheter, utdanningstilbydere, arbeidslivet og den enkelte har et godt kunnskapsgrunnlag for sine beslutninger om investering i utdanning og kompetanseutvikling

HK-dir har i 2022 bidratt med kunnskap og faglige innspill som gir grunnlag for politikkutvikling og styring i sektorene våre. I tillegg til bidrag til Utsynsmeldingen som vi omtalte under mål 1, har vi blant annet levert analyser som bygger ut det faglige grunnlaget for regjeringens arbeid med å styrke høyere yrkesfaglig utdanning. Det har vi gjort gjennom Kompetansebehovsutvalgets rapport om fagskolenes betydning for å dekke arbeidslivets kompetansebehov, og gjennom evaluering av tiltakene i fagskolemeldingen. Rapporten og evalueringene vil bli brukt i arbeidet med en ny stortingsmelding om høyere yrkesfaglig utdanning.

Vi har levert kunnskapsgrunnlag som støtter oppunder arbeidet med kvalitet og tilgjengelighet i utdanningene, blant annet gjennom tilstandsrapporter og evaluering av ordningene «Tilskudd til fleksible videreutdannings-tilbud» og «Program for fleksible utdanningstilbud». Vi har gitt den enkelte et godt grunnlag for å ta beslutning om utdanninger og karriere, og også styrket fylkenes grunnlag for deres arbeid med yrkesfag. Vi har økt kunnskapen om karriereveiledning i skolen.

Under omtaler vi de viktigste resultatene av vårt arbeid med kunnskapsgrunnlaget for våre mange målgrupper i 2022. Der vi kan dokumentere hvordan kunnskapsgrunnlaget i 2022 er brukt, viser vi til det. Det kan for eksempel være der vi kjenner antallet brukere av en tjeneste eller der vi har informasjon om brukernes opplevelser av tjenesten. I andre tilfeller kan sammenhengene være mindre åpenbare, eller vi har mindre informasjon om hvordan grunnlaget er brukt.

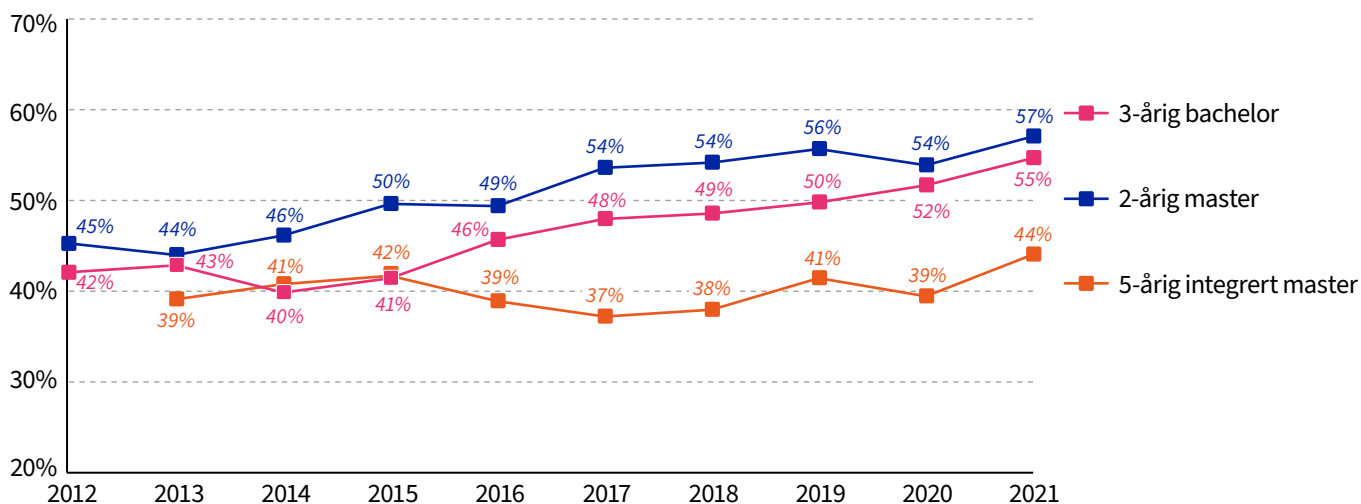
3.3.1 Fremtidige kompetansebehov

For å kunne ta gode og informerte valg om arbeid og utdanning, og for at arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene skal kunne planlegge egen utvikling, er befolkningen, arbeidslivet og utdanningsinstitusjoner avhengige av informasjon om framtidige kompetansebehov.

Kompetansebehovsutvalget (KBU) 2021-2027 leverte i 2022 sin [første rapport](#). Rapporten handlet om fagskolenes betydning for å dekke arbeidslivets kompetansebehov. Rapporten har bidratt til økt oppmerksomhet om fagskolene og gav verdifull innsikt og forslag til tiltak for å videreutvikle sektoren. Rapporten ble tatt godt imot av fagskolesektoren og i arbeidslivet.

KBU er i gang med neste rapport som handler om hvilke kompetansebehov grønn omstilling vil føre til. Rapporten er planlagt lansert juni 2023. I tillegg har HK-dir publisert en [rapport](#) om det fremtidige kompetansebehovet på kort og mellomlang sikt. Rapporten er en oppdatering av de tre NOU-ene Kompetansebehovsutvalget ga ut i perioden 2017-2020.

Rapportene om fremtidig kompetansebehov gjør det mulig for utdanningsmyndigheter, utdanningsinstitusjoner og arbeidsmarkedet å identifisere kunnskapsbaserte tiltak som bidrar til å tette gapet mellom tilbud og etterspørsel av kompetanse og utdanning. Vår erfaring er at utdanningssektoren har et stort behov for kunnskap som kan hjelpe dem i å prioritere og planlegge egen utdanningsportefølje og at informasjon og rapporter fra HK-dir blir brukt av sektoren til nettopp dette.

Figur 9 – Gjennomføring på normert tid for bachelor- og masterstudenter i prosent, 2012-2021

3.3.2 Kunnskapsgrunnlaget for styring og utvikling innen høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning

HK-dir publiserer årlige tilstandsrapporter for [høyere utdanning](#) og [høyere yrkesfaglig utdanning](#). Rapportene gir et samlet og kvalitetssikret analyse- og datagrunnlag og er bredt anerkjent som en autoritativ kilde om utviklingen i sektoren over tid. Rapportene brukes av KD som grunnlag for styring og utvikling, mens utdanningsinstitusjonene selv bruker styringsinformasjonen rapportene tilbyr, blant annet til benchmarking. Som et eksempel på en tidsserie og indikator for kvalitet, viser vi to av figurene fra tilstandsrapporten. Figurene viser hhv. gjennomføring på normert tid for bachelor- og masterstudenter og utviklingen i uteksaminerte per fagområde 2012–21. Her ser vi at selv om gjennomføringen øker innenfor de fleste utdanninger, har lærerutdanningene opplevd nedgang. Denne type konkret informasjon gir et viktig grunnlag for å vurdere spesifikke oppfølgingsområder og tiltak.

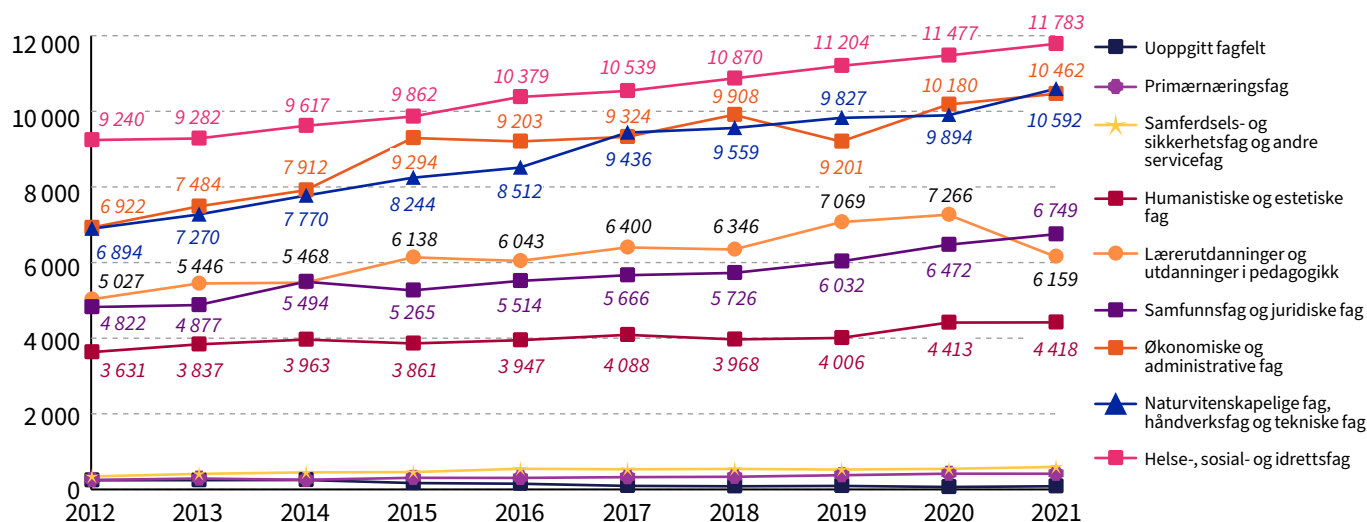
I «Tilstandsrapporten for høyere utdanning» handlet temakapitlet i 2022 om institusjonelt mangfold og arbeidsdeling i UH-sektoren. Temakapitlet ble bestemt i dialog med KD med mål om å tilby et grunnlag for UH-institusjonenes arbeid med nye utviklingsavtaler. Rapporten har gitt institusjonene bedre mulighet til å vurdere egen

status og utvikling opp mot andre tilsvarende institusjoner. I 2022 startet vi også arbeidet med nytt temakapittel i tilstandsrapporten for 2023, som skal handle om profesjonsutdanninger og som vil være et bidrag til den kommende profesjonsmeldingen.

«Tilstandsrapport for høyere yrkesfaglig utdanning» viser at antallet fagskolestudenter fortsetter å øke. Rapporten peker også på et stadig høyt nivå på, og positiv utvikling av, fleksible utdanningstilbud tilpasset folk i arbeid under pandemien.

Vi får tilbakemeldinger om at tilstandsrapportene når fram til og brukes av relevante brukergrupper i sektorene. «Tilstandsrapporten for høyere utdanning» hadde 2 069 unike besøkende og «Tilstandsrapport for høyere yrkesfaglig utdanning» hadde 761 unike besøkende i 2022. Dette er på samme nivå som i 2021.

Evalueringsene av tiltakene i fagskolemeldingen nevnt under omtalen av mål 2, ble gjort av Deloitte på oppdrag av HK-dir. [Delrapport 2](#) om finansieringssystemet som kom i 2022 viser at det å samle alle tilskudd til sektoren i ett felles system i

Figur 10 – Utviklingen i antall uteksaminerte per fagområder, 2012–2021

2018, og det å legge ansvaret for forvaltningen til fylkeskommunene som er nærmere arbeidslivet, var gode grep. Rapporten peker også på utfordringer ved fylkeskommunenes (forvaltnings-) rolle og risiko for fragmentering av finansieringssystemet gjennom økning i nye ordninger for søkbare prosjektmidler. Evalueringen er et viktig kunnskapsgrunnlag for videre utvikling av høyere yrkesfaglig utdanning og vil også være et grunnlag for den kommende stortingsmeldingen om tematikken. Når HK-dir oversender rapporter til departementene som eksterne har utarbeidet, legger vi ved våre faglige vurderinger og anbefalinger. I dette tilfellet la vi et løp som ga tid til å gjøre særlig grundige faglige vurderinger av den eksterne rapporten og slik styrke vår rolle som faglig rådgiver. I den videre dialogen med departementet vil en slik praksis som krever lenger tid før eksterne rapporter kan publiseres, kunne diskuteres mot verdien av å sende eksternt utarbeidede rapporter til departementet raskere, men med mindre grundige vurderinger og råd fra HK-dir.

I 2022 utga HK-dir sammen med eksterne eksperter en [rapport](#) fra institusjonsbesøk ved syv sentre for fremragende utdanning. I rapporten argumenteres det for at sentrenes aktiviteter bidrar til innovasjon og faglig og institusjonell utvikling. Samtidig anbefales det at sentrene inntar en synligere og tydeligere posisjon for ulike miljøers utvikling av kvalitet i høyere utdanning.

Her kan HK-dir bidra mer aktivt til å tilgjengeliggjøre sentrenes arbeid.

NIFU har i 2022 evaluert ordningene «tilskudd til fleksible videreutdanningstilbud» og «program for fleksible utdanningstilbud» på oppdrag fra HK-dir. [NIFUs sluttrapport](#) ble publisert i desember 2022. Hensikten med evalueringen var å vurdere hvorvidt tilskuddsordningene har bidratt til å gjøre utdanning mer tilgjengelig for personer som av ulike årsaker ikke kan studere fast ved et studiested, og om tilskuddsordningene er tilpasset arbeidslivets behov. De to evaluerte tilskuddsordningene er fra 2022 videreført i en felles ordning for fleksibel og desentralisert utdanning, og er nærmere omtalt under kapitlet om mål 2. NIFU konkluderer med at tilskuddsordningene ser ut til å bidra til livslang læring uavhengig av bosted og livssituasjon. Videre finner de variasjon i de fleksible tilbudenes arbeidslivsrelevans og at utdanningstilbudene når ut til en del av målgruppen. Til slutt peker de på noen spørsmål om nytten av utdanningstilbud med desentralisert organisering. Hovedfunnene samsvarer med tilbakemeldinger HK-dir har fått fra søkermiljøene gjennom utlysningene de siste tre årene. Vi har brukt tilbakemeldingene for å justere i tilskuddsordningen. Fra 2023 har vi åpnet for å søke om midler til rene nettbaserte utdanningstilbud og tilbud som gis nettbasert i kombinasjon med fysiske samlinger.

3.3.3 Kunnskap om kvalitet i karriereveiledning i skolen

Karriereveiledningen i skolen er et område som har fått økt oppmerksomhet gjennom blant annet Fullføringsreformen. Skoleeiere, praksisfeltet, utdanningsinstitusjonene og statlige myndigheter har behov for et oppdatert kunnskapsgrunnlag om tjenesten, både for gjennomføring av tiltak og utvikling av nye virkemidler. HK-dir mottok våren 2022 rapporten «[Kvalitet i karriereveiledning i skolen. En undersøkelse av kvalitet og kvalitetsutvikling i karriereveiledning i skolen](#)».

Et overordnet funn er at kvalitetsutvikling og kvalitetssikring i karriereveiledning ikke er høyt prioritert i skolen. Rapporten gir anbefalinger om tiltak som er nyttige for myndigheter på kommunalt, regionalt og nasjonalt nivå.

Det er behov for mer kunnskap, blant annet om mulige løsninger knyttet til organisering og innhold i karriereveiledningen. Som en oppfølging av rapporten ga vi derfor forskermiljøet et tilleggsoppdrag, der de sammen med praksisfeltet skal utvikle beskrivelser av en ønsket framtidig situasjon for karriereveiledningen i skolen. Prosjektet involverte rektorer, utdannings- og yrkesrådgivere fra begge skoleslag, lærere i faget utdanningsvalg, elever, foreldre, unge voksne og Nasjonalt forum for karriereveiledning. Vi har etablert dialog med skoleeierne i fylkeskommunene og er i gang med å følge opp funn og anbefalinger, som omtalt i kapitlet om mål 2.

3.3.4 Kunnskapsgrunnlag for grunnopplæringsaktørers beslutninger om internasjonalt utdanningssamarbeid

HK-dir skal bidra til at aktørene i grunnopplæringen har et godt grunnlag for beslutninger om internasjonalt utdanningssamarbeid, slik at deltakelse i internasjonale programmer og ordninger brukes aktivt i kvalitetsutviklingen i barnehager, grunnskolen, videregående opplæring og voksenopplæringen.

I tillegg til å gjennomføre analyser og kartlegginger, utvikler HK-dir kunnskap kontinuerlig gjennom programforvaltningen, i samarbeid med aktører i sektoren. For at kunnskap om betydningen av internasjonalt utdanningssamarbeid skal tas i bruk og bidra til arbeidet med kvalitet og utvikling i grunnopplæringen, jobber vi opp mot lokale og regionale utdanningsmyndigheter. Som barnehage- og skoleeiere spiller kommunene og fylkeskommunene også en viktig rolle når det gjelder struktur og kvalitet i internasjonaliseringsarbeidet og er sentrale koordinatorene for regional næringsutvikling og de internasjonale koblingene som finnes der.

HK-dirs arbeid opp mot skoleeiernivået bidrar til at Erasmus+ og andre utdanningsprogrammer brukes mer aktivt og langsiktig i arbeidet med kvalitet og utvikling i sektoren. Dette ser vi blant annet gjennom mål og planer som oppgis i Erasmus+ søknader og gjennom dialog vi har med kommuner og fylkeskommuner.

I 2022 økte HK-dir innsatsen overfor kommunesektoren gjennom den ettårige «Pilotordning for økt internasjonalisering i utdanning og opplæring» i kommunesektoren. De deltagende kommunene har styrket sitt internasjonaliseringsarbeid, blant annet gjennom å koble internasjonalisering opp mot lokale og nasjonale mål på utdanningsfeltet og gjennom å starte arbeidet med å forankre internasjonalt utdanningssamarbeid i sitt planverk. Samtlige pilotkommuner har også søkt om og fått tildelt Erasmus+ akkreditering i 2022. I 2023 blir pilotordningen videreført med det nye navnet «Kompetanseheving for økt internasjonalisering i utdanning og opplæring i kommunesektoren».

Vi ser at fylkene i økende grad er opptatt av hvordan Erasmus+ kan brukes som en del av fylkets og skolens satsningsområder. Mange skoler kobler aktiviteter i Erasmus+ opp mot de tverrgående temaene i læreplanene og viktige områder som inkludering, medborgerskap og bærekraft. I fag- og yrkesopplæringen etableres det nasjonale samarbeidsrelasjoner gjennom Erasmus+, bestående av blant annet fylkeskommuner, utdanningsinstitusjoner, bedrifter og kompetanseorganisasjoner. Vi ser god utvikling i tildeling av støtte og deltagelse i Erasmus+ prosjekter. Fra 2022 har samtlige fylker fått innvilget Erasmus+ akkreditering i minst én sektor, og videregående skoler har høy deltagelse i Erasmus+ sammenliknet med andre deler av grunnopplæringen.

3.3.5 Tilgjengelighet og gjenbruk av data i kunnskapssektoren

HK-dir har fått en sentral posisjon når det gjelder å bidra til tilgjengelighet og gjenbruk av data i sektoren. Vi ser et stort potensial for å bidra i enda større grad i årene som kommer, og også utnytte synergiene i vår portefølje på data- statistikk- og analyseområdet bedre. Det overordnede målet er å samle, forvalte og tilgjengeliggjøre relevant data av høy kvalitet på en sikker og mer effektiv måte, i samarbeid med relevante aktører i sektorene.

HK-dir fikk i februar 2022 i oppdrag å etablere «[Kunnskapssektorens datafelleskap](#)» (KUDAF). Programmet har to hovedområder: samordningsaktiviteter og infrastrukturtjenester. Programmet har etablert et ressursteam med deltakere fra Sikt, Lånekassen, Udir, Statped, NOKUT, Høgskulen på Vestlandet og HK-dir.

I 2022 har det gjennom KUDAF blitt utlyst og tildelt stimuleringsmidler til arbeid som understøtter samordningsaktiviteten «Orden i eget hus». Flere virksomheter under KD fikk tildelt midler. Stimuleringsmidlene har gitt fremdrift i arbeidet i disse virksomhetene. Udir har for eksempel laget tydelige planer for det videre arbeidet, herunder organisering, felles rammeverk, fremdriftsplan og forankring i virksomheten.

Innenfor det andre hovedområdet, utvikling av infrastruktur, er samarbeidet mellom HK-dir og Sikt godt i gang. For å synliggjøre mulighetene i KUDAF, har vi arbeidet med en forenklet brukerreise for å finne, vurdere og få tilgang til relevante data fra FEIDE som kan brukes til analyseformål. Dette er et brukerbehov etterspurt blant annet av Udir, KS og forskere. Gjennom programmet vil vi utarbeide veiledninger og beskrivelser av beste praksis for de ulike stegene. KUDAF bidrar også til at data blir mer tilgjengelig og legger til rette for kunnskapsbasert arbeid på tvers av sektorer.

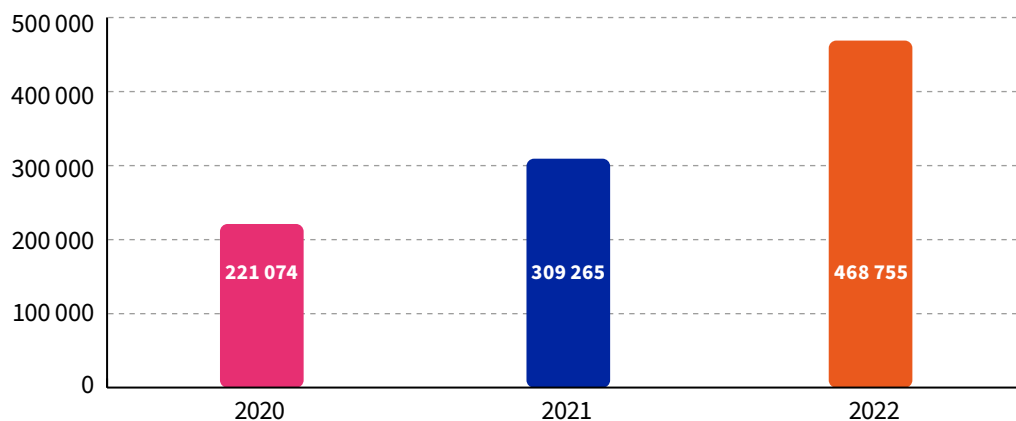
«Database for statistikk om høyere utdanning» (DBH) samler inn og formidler åpne, dokumenterte, kontrollerte og standardiserte data om gjennomført aktivitet i høyere utdanning. På nettsidene <https://dbh.hkdir.no/> publiserer vi statistikk i interaktive kuberapporter. Vi utleder statistikk, beregner og presenterer styringsparametere og andre sammenstilte indikatorer. Fra DBH produserer vi uttrekk i form av datafiler og statistikk til blant annet HK-dirs tilstandsrapporter. Vi produserer nøkkeltall for universiteter og høyskoler til etatsstyringsmøter, og vi tilgjengeliggjør økonomidata som inngår i nasjonalregnskapet. Data fra DBH brukes også i tilsyn og som grunnlag for FOU-statistikk, som datagrunnlag i stortingsmeldinger, utredninger med mer. I 2022 leverte vi gjennom DBH blant annet tall, statistikk og figurer i til arbeidet med Utsynsmeldingen.

Fra databasen leverer vi også grunnlag til beregning av resultatbasert uttelling i finansieringssystemet. Lærestedene bruker DBH for å kontrollere egne tall, hente ut nøkkeltall, lage egne analyser og for å kunne sammenligne seg selv med de andre læresteder. HK-dir leverer også individdata etter faste avtaler til SSB, NIFU, Lånekassen, Forsvaret og NAV. Vi leverer dessuten aggregerte datasett regelmessig til KD, NOKUT (Studiebarometeret), Helsedirektoratet, Riksrevisjonen og fagforeninger. Utover dette leverte vi i 2022 en rekke skreddersydde datasett på bestilling til KD, UH-institusjonene, forvaltningsorganer, media og til forskningsprosjekter.

HK-dir har lagt ned et betydelig arbeid i å utvikle kvaliteten på data som rapporteres til DBH og spesielt for høyere yrkesfaglig utdanning (DBH-F) i 2022. En arbeidsgruppe har gjennomgått datakvaliteten for høyere yrkesfaglig utdanning og blant annet identifisert løsninger for å bedre datakvaliteten, som vil gi et bedre grunnlag for styring og utvikling av sektoren. Et annet mål i 2022 har vært å legge grunnlag for å forenkle rapporteringen og dermed redusere arbeidsbelastningen for fagskolene. Omlegging av systemer for fylkeskommunale fagskoler har krevd en betydelig innsats i HK-dir for å få levert komplette studentdata. Vi samarbeider med fylkeskommunale instanser og systemleverandører for å få på plass en rapportering som oppfyller kravene.

I 2022 ble det hentet ut 470 000 datatabeller fra DBH via API. 180 000 av disse består av karakterdata. Dette er en økning på ca. 150 000 uthentinger fra 2021. Økningen er et resultat av at flere institusjoner henter tall til egne analysesystemer. Figuren under viser utviklingen i antall uthentinger fra 2020 til 2022.

I tillegg hentes jevnlig data fra Kanalregisteret. I 2022 var det 65 000 uthentinger, hovedsakelig av SIKT i forbindelse med Nasjonalt Vitenarkiv (NVA) hvor Kanalregisteret brukes som metadatakilde for hvor forskere i Norge publiserer.

Figur 11 – Antall tabeller hentet ut ved DBH API 2020 - 2022

I 2022 har vi lagt ut nye statistikkstabeller for universiteter og høyskoler, blant annet for å dekke krav til sikkerhet og universelle brukerkrav som øker tilgjengelighet av tall og informasjon på nettsidene for brukerne. Vi har innført Feide-innlogging for brukerne som standard for tilgang til individdata i DBH-registrene for å forenkle og sikre tilgang til data. Her kan institusjonene som rapporterer hente ut egne tall. Vi har også arbeidet videre med modernisering og tilrettelegging, dokumentasjon og tilgang til ulike visualiseringsløsninger for tall på nett. Nettsidene har i overkant av 100 000 besøkende hvert år. Overgang til nye verktøy for å telle brukere, skal gi mer eksakte tall for de ulike tjenestene Norsk publiseringsindikator (NPI), Europeisk register over tidsskrift innen humaniora og samfunnsvitenskap (ERIH PLUS) og Kanalregisteret i løpet av 2023.

I 2022 har vi også lagt om rapporteringen for å gi bedre kunnskap om gjennomføring på doktorgradsstudier. Rapportering for videreutdanningene i anestesi-, barne-, intensiv-, operasjons- og kreftsykepleie (ABIOK) er også lagt om for å gi et mer eksakt kunnskapsgrunnlag

3.3.6 Godt grunnlag for den enkelte til å ta beslutninger om utdanning og arbeidsliv

Nettstedet [Utdanning.no](https://www.uto.no) er en viktig informasjonskanal for de som skal ta valg om utdanning og karriere. Brukerne av Utdanning.no er fornøyde med tjenesten. I en undersøkelse i 2022 med

over 14 000 respondenter, svarte 76 prosent at tjenesten er svært nyttig eller nyttig, 18 prosent svarte «vet ikke» (som vi antar er et uttrykk for at de er tilfeldige brukere). I 2021 svarte 82 prosent at utdanning.no er svært nyttig eller nyttig, og 12 prosent «vet ikke». Både i 2021 og 2022 var det uvanlig mange arbeidstakere, men også arbeidsledige, som benyttet seg av utdanning.no.

Det mest populære innholdet på Utdanning.no er yrkesbeskrivelser og informasjon om arbeidsmarkedet på kommunenivå. Ved å koble offentlig statistikk og registerdata, får vi fram arbeidsmarked (bedrifter) på kommunenivå for omtrent 400 yrker, og også lønn for yrket, fordelt på sektor og kjønn. Yrkesbeskrivelsene hadde 3,4 millioner besøk i løpet av 2022 og 9,2 millioner sidevisninger. Dette er en liten nedgang fra 2021.

Nettjenesten [Sammenlign.uto.no](https://www.sammenlign.uto.no) gjør det enkelt for brukerne å sammenligne utdannings-, lønns- og arbeidsmarkedsstatistikk for de 400 vanligste yrkene og 300 vanligste utdanningene i Norge. Tjenesten hadde 420 000 besøk i 2022 og 525 000 besøk i 2021.

At det har vært en liten nedgang i bruk av enkelte av tjenestene fra 2021 til 2022, tror vi handler om at tjenestene ble ekstra mye brukt under pandemien, som hadde større konsekvenser i 2021 enn i 2022. For sammenlign.uto.no kan det også være en faktor at tjenesten ble aktivt markedsført ut mot brukerne i 2021.

[Utdanning i verden](#) er nettstedet for offentlig informasjon om mulighetene til å ta videregående opplæring i utlandet, dra på utveksling fra studier i Norge eller reise ut for å ta en hel grad. Vi har i 2022 igangsatt et prosjekt for å samordne informasjonen her og på [utdanning.no](#) for å kunne gi et mer helhetlig tilbud til brukerne.

3.3.7 Bedre grunnlag for dimensjonering av yrkesfag og oversikt over lærebedrifter og -plasser

Tjenesten [dimensjonering.no](#) gir fylkene mulighet for å se tilbud av utdanning for yrkesfag i sammenheng med utviklingen av arbeidsmarkedet regionalt og lokalt. Tjenesten er et kunnskapsgrunnlag for å dimensjonere fagopplæringen. Vi videreutviklet tjenesten i 2022 med involvering av fylkene, som vi fikk gode tilbakemeldinger fra. Fylkene har gitt forslag til ytterligere videreutvikling, herunder ønske om flere datakilder. Fem fylker har levert data. Det videre arbeidet avhenger av at fylkene får tillatelse til å bestille og bruke egne data inn i tjenesten.

[Finnlærebedrift](#) gir oversikt over godkjente lærebedrifter og ledige lære plasser. Her er det mulig å se lærebedrifter i alle bransjer. I 2022 har vi utviklet nettstedet på flere måter. Vi har oppgradert nettstedet til å bli et verktøy som yrkesfagelever kan bruke for å finne praksis- og lærebedrifter. Vi har også utviklet to nye tjenester, som begge bidrar til at Finn lærebedrift i større grad er et nyttig kunnskapsgrunnlag for sektoren og til større nytte i det strategiske arbeidet med lære plasser. Den ene tjenesten, «Lærlinger i Norge», gir oppdaterte data på andelen lærlinger i ulike statlige virksomheter, kommuner, fylker og bransjer. Den andre tjenesten, «Hvor er det enklest å rekruttere lærebedrifter», gir mulighet til å kartlegge hvor mange lære plasser som er tilgjengelig i prosent av årsverk i kommunen, regionen eller fylket, per sluttkompetanse. Tallene i tjenestene oppdateres

basert på registerdata fra NAVs Arbeidstakerregister, Brønnøysundregisteret og fylkenes egne tall gjennom Vigo.

De nye tjenestene på [finnlærebedrift.no](#) er eksempler på effektivisering av formidling av kunnskapsgrunnlag. Fylker og fag- og bransjeorganisasjoner er positive til tjenesten og har bidratt med forslag til forbedringer. Vi har også hatt pilotfylker som har brukertestet Finn lærebedrift på elever. Både elever og sektoren har gitt svært positive tilbakemeldinger i brukertester, og vi opplever at tjeneste svarer til et behov hos yrkesfagelevne og i sektor. Vi har imidlertid ikke gjennomført en undersøkelse om opplevd nytte av tjenestene. Brukertestene er grunnlaget for utviklingsplanen for 2023

3.3.8 Et langsiktig strategisk arbeid med å styrke kunnskapsgrunnlaget

Vi har allerede et omfattende kunnskapsgrunnlag og god analysekompetanse. Vi har styrket sektorens kunnskapsgrunnlag på utvalgte områder i 2022 og levert løpende på en rekke oppdrag og bestillinger. Dette vil vi fortsette med samtidig som vi videreutvikler en mer helhetlig og systematisk tilnærming til arbeidet med kunnskapsgrunnlag og analyse.

For å styrke kunnskapsgrunnlaget for høyere utdanning- og kompetansepolitikken, opprettet HK-dir i 2022 en egen divisjon for analyse og kunnskapsgrunnlag. En slik organisering gir muligheter for å arbeide mer langsiktig og helhetlig med kunnskapsgrunnlaget. Analysedivisjonen skal være pådriver og tilrettelegger internt i direktoratet og ut mot eksterne samarbeidspartnere. Høsten 2022 startet vi på en strategi for dette arbeidet.

3.4 Mål 4: Innvandrere og utsatte grupper i arbeidsmarkedet får kompetansetiltak som bidrar til økt deltakelse i arbeids- og samfunnslivet

Etter flere år med lave ankomsttall har Norge i 2022 bosatt nesten 31 000 flyktninger hvorav en svært høy andel har kollektiv beskyttelse og kommer fra Ukraina. Høye ankomsttall fører til høyt press i alle deler av integreringsarbeidet. Dette kan potensielt utfordre kvaliteten i tjenestene. HK-dir tilbyr tilskudd som muliggjør etter- og videreutdanningstilbud for lærere. Dette bidrar til at målgruppene får opplæring med høyere kvalitet. Nye læreplaner i norsk og samfunnskunnskap trådte i kraft fra 2021. Foreløpige resultater fra følgeevalueringen av planene peker i retning av at lærere og ledere er positive til og ser potensiale i planene som pedagogisk verktøy. 20 030 unike kandidater har avlagt til sammen 61 352 delprøver i norsk i 2022. HK-dir arbeider kontinuerlig og målrettet med å sikre og utvikle kvaliteten på norskprøven parallelt med at det skal anskaffes et nytt prøvesystem fra 2025.

I 2022 har HK-dir arbeidet med faglig utvikling og kompetanseheving for karriereveiledere som veileder flyktninger og innvandrere. Resultatet er at de som mottar veiledning får et bedre grunnlag for å gjøre valg om arbeid og utdanning, og kan få mer ut av Introduksjonsprogrammet.

3.4.1 Økende kjennskap til prøver og språknivåer

En undersøkelse fra 2017 viste at kjennskapen til prøver og språknivåene var for lav. Ni av ti arbeidsgivere kjente ikke til norskprøven, og kjennskapen var omtrent på samme nivå som i 2014. HK-dir har ikke prioritert å gjennomføre en ny undersøkelse for å kartlegge kjennskapen til prøvene i norsk og språknivåene i rammeverket, men har gjort flere tiltak i 2022 som vi mener har bidratt til økt kjennskap.

En informasjonskampanje på sosiale medier særlig rettet mot partene i arbeidslivet og personer med ansvar for rekruttering, traff godt. Vi regner med at effekten er større bevissthet rundt språknivå og språkkrav i arbeidslivet, som igjen kan bidra til at språkkrav som stilles i større grad samsvarer med behovet innenfor ulike yrker.

Lederkonferansen er en arena hvor skoleledere fra hele landet møtes, og er viktig for å øke kjennskapen til Norskprøven. I 2022 bidro HK-dir på konferansen med innlegg om hvordan prøven både kan gi og begrense voksne innvandreres muligheter på arbeidsmarkedet.

Vi bruker nettsidene våre til å informere om prøvene i norsk og samfunnskunnskap. Det var en nedgang i antall besøk på ca. 12 prosent fra 2021 til 2022. Dette er i takt med nedgangen i antall avlagte prøver i norsk og samfunnskunnskap. Sidene har likevel forholdsvis høye besøkstall, noe som tyder på at de er lett tilgjengelige og nyttige både for prøve kandidater og prøvesteder. Informasjonen oppdateres kontinuerlig og bidrar til økt kjennskap til prøvene i norsk og samfunnskunnskap.

3.4.2 Flere lærere som underviser nyankomne innvandrere, tar etter- og videreutdanning

HK-dir fortsetter arbeidet med å sikre god kvalitet i opplæringen i norsk gjennom å tilby tilskudd som muliggjør etter- og videreutdanningstilbud for lærere. Vår bruk av ulike tilskudd til sektoren har bidratt til at:

- flere lærere har fått formell kompetanse i å undervise målgruppa etter læreplanen i norsk, som bidrar til at målgruppa får en opplæring med høyere kvalitet
- opplæringssteder utvikler samarbeidet med lokale universiteter og høyskoler
- UH-sektoren opparbeider seg kompetanse i fagfeltet norsk som andrespråk for voksne
- nye kull tospråklige lærere i samfunnskunnskap har fått etterutdanning knyttet til ny læreplan i samfunnskunnskap

I 2022 har vi gitt tilskudd til fem samlingsbaserte og ett helt nettbasert studietilbud for lærere i norsk som andrespråk. På disse tilbudene ble det våren 2022 uteksaminert 99 lærere, som oppnådde kompetansekravet om 30 studiepoeng. 78 av lærerne, fra til sammen 39 kommuner og private tilbydere som gir opplæring etter integreringsloven, mottok støtte fra HK-dirs vikar- og stipendordning for videreutdanning av lærere i norsk som andrespråk.

Gjennom tilskudd til statsforvalteren får lærere og ledere tilbud om desentralisert kompetanseutvikling. Kompetanseutviklingen skal skje i samarbeid med en lokal høyskole eller et universitet. Årsrapporten fra statsforvalteren viser at det kan være utfordringer med samarbeidet på grunn av kapasiteten i UH-sektoren og struktur og støtte for samarbeid mellom små opplæringsenheter og universiteter og høyskoler. Samtidig rapporteres det at midlene bidrar til å sette voksenopplæringen på agendaen i lærerutdanningene. Det har også blitt gjennomført tre runder med etterutdanning i samfunnskunnskap i 2022 og HK-dir har bidratt med innlegg på alle disse. Kursene for flerspråklige lærere har vært digitale og hatt fokus på ny [læreplan i samfunnskunnskap for voksne innvandrere](#). Evalueringsrapportene fra språktjenesten i Drammen som arrangerer kursene, viser at 96 prosent av lærerne er fornøyd eller svært fornøyd med kurset som helhet.

3.4.3 Karriereveiledning for nyankomne

Antallet nyankomne flyktninger som har rett til karriereveiledning har økt kraftig, og lagt et betydelig press på de fylkeskommunale karrieresentrene. Fylkeskommunene rapporterer at karriereveiledning for flyktninger og innvandrere går utover kapasiteten til å tilby karriereveiledning til resten av befolkningen, som også er en lovpålagt oppgave (regulert i Opplæringsloven § 13-3f.). Karrieresentrene uttrykker at de har havnet i et krysspress mellom lovpålagte arbeidsoppgaver og at de fleste ikke har tilstrekkelig med ressurser til å ivareta begge oppgavene.

For å bidra til god kvalitet i karriereveilednings-tilbudet, har HK-dir i 2022 innhentet kunnskap om hvordan den lovpålagte karriereveiledningen for nyankomne flyktninger og innvandrere fungerer. Undersøkelsen, som er gjennomført av Fafo, publiseres i midten av mars 2023. Dette vil gi oss et kunnskapsgrunnlag for videreutvikling av tilbudet og innspill til politikkutvikling på området. Videre har HK-dir utviklet en digital ressurs for dem som underviser i karrierekompetanse i standardelementet [Livsmestring i et nytt land](#), gjennomført et kompetansehevingsprogram for veiledere i samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge (USN), og arrangert erfaringssamlinger for fylkeskommunene.

Gjennom tiltakene har veilederne fått bedre kunnskap om blant annet flerkulturell karriereveiledning, bruk av tolk, godkjenningsordninger for utdanning fra utlandet og traumehåndtering. Erfaringssamlingene har gitt karrieresentrene mulighet til å utveksle erfaringer og spre beste praksis, blant annet om strukturer for kommunikasjon og samarbeid med kommunene og erfaringer med gruppeveiledning for personer med kollektiv beskyttelse. Flere veiledere rapporterer at samarbeidet med kommunen og andre samarbeidspartnere har blitt tydeligere og bedre i 2022. Mer smidig samarbeid og økt kompetanse til å veilede målgruppen bidrar til å øke kvaliteten på veiledningen, som igjen bidrar til at deltakerne tar informerte valg om arbeid og utdanning og til at introduksjonsprogrammet blir tilpasset den enkeltes behov.

3.4.4 Kvalitet i opplæringen i norsk og samfunnskunnskap

Arbeidet med innføring av nye læreplaner i norsk og samfunnskunnskap pågår fortsatt. Faget norsk for voksne innvandrere skal sammen med faget samfunnskunnskap gjøre voksne innvandrere best mulig rustet for hverdagsliv, utdanning og arbeidsliv i Norge. Opplæringen skal støtte opp om formålet i integreringsloven om at innvandrere får gode norskkunnskaper, kunnskap om norsk samfunnsliv, formelle kvalifikasjoner og en varig tilknytning til arbeidslivet. En følgeforskning som gjennomføres av Oxford Research og NTNU Samfunnsforskning skal fram til desember 2024 følge innføringen av de nye læreplanene, hvordan de fungerer som styrings- og arbeidsverktøy, og hvorvidt opplæringen endres i tråd med intensjonene i læreplanene. Funnene fra følgeevalueringen skal brukes til å avdekke behov for å støtte og gjøre justeringer underveis i innføringsarbeidet.

Forskerne har i 2022 gjort innledende intervjuer med et utvalg ledere og lærere om deres førsteinntrykk av læreplanene og gjennomført en kvantitativ datainnsamling. Dataene fra disse undersøkelsene er ikke endelig analysert og publisert, men informantene er stort sett positive til planenes innhold og struktur, samt dens potensiale som pedagogisk verktøy. I den kvantitative datainnsamlingen tyder de første tallene på at om lag 70 prosent i stor grad eller i svært stor grad er fornøyd med de reviderte læreplanene i norsk og samfunnskunnskap. De foreløpige undersøkelsene gir også et bilde av at tid til arbeidet og antallet ukrainske flyktninger påvirker arbeidet med innføringen av begge læreplaner.

HK-dir utviklet i 2021 kompetansepakker i form av nettsider som forklarer bakgrunn og teorien med læreplanene. Disse sidene er godt besøkt, i 2022 var det totalt 8924 unike besøkende på sidene og 62 223 sidevisninger. Dette er en økning på ca. 3500 unike besøkende fra 2021. Som en del av kompetansepakkene utviklet vi podkastserien «Læreplanpodden». Den mest populære episoden har 1400 nedlastninger med et snitt på 870 lyttere per episode.

Kompetansepakkene har fungert bra. I den kvantitative undersøkelsen svarer godt over 70 prosent av lederne at de har inntrykk av at lærerne har hatt utbytte av arbeidet med kompetansepakkene (78 prosent for norsk, og 71 prosent for samfunnskunnskap). Det at kompetansepakkene også i 2022 er mye brukt mener vi tyder på at vi har bidratt til at ledere og lærere på opplæringsstedene får det faglige påfyllet de trenger for å heve kvaliteten i opplæringen i norsk og samfunnskunnskap.

På læringsressursen samfunnskunnskap.no ligger det i tillegg veiledningsmateriell for tospråklige lærere. For å ivareta fordrevne fra krigen i Ukraina som tilbys opplæring i samfunnskunnskap etter integreringsloven, ble innholdet i denne ressursen publisert på ukrainsk i juni.

3.4.5 Kvalitetssikrede og sikre prøver

I 2022 har vi gjennomført en grundig sikkerhetsgjennomgang av dagens prøvesystem og jobbet med oppfølging av aktuelle tiltak. Sikkerhetsarbeidet og den kontinuerlige forbedringen har resultert i at vi har levert stabile gjennomføringer av prøver i norsk og samfunnskunnskap til målgruppene i 2022. Det har også forbedret etterlevelse av GDPR/personvernregelverket. Effekten av dette er at kandidatene kan gjennomføre prøver på en sikker og pålitelig måte.

HK-dir arbeider kontinuerlig med å sikre kvaliteten på Norskprøven. Kvaliteten på prøven er viktig blant annet for at kandidater som tar prøven skal få en så lik og rettferdig behandling som mulig. Det er også viktig for kandidatenes rettssikkerhet, da dokumentasjon av språklige ferdigheter er vilkår for permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap.

I 2018 fikk norskprøven A1-B2 språktestorganisasjonen ALTEs kvalitetsstempel «Q-mark», som ble gitt på grunnlag av en omfattende prosess for å dokumentere arbeidet med å kvalitetssikre Norskprøven. For å beholde kvalitetsstempelet, må prøven evalueres av ALTE hvert femte år. Som en del av å forberede denne evalueringen har vi i 2022 arbeidet målrettet med å kvalitetssikre prøvene, herunder særlig delprøve i muntlig kommunikasjon. Vi forventer å få ALTEs evaluering senest i april 2023.

I arbeidet med oppdragene 2021-008 og 2022-006: Tiltak for utvikling av prøver i norsk og samfunnskunnskap har HK-dir utredet muligheter for å heve kvaliteten på delprøven i muntlig

kommunikasjon. Flere tiltak har blitt satt i verk i løpet av 2021-22, blant annet vurderingssamlinger for muntlige sensorer og eksaminatorer og et oppdatert nettkurs for muntligsensorer. Begge opplæringstiltakene sikrer en samordning av vurderingskultur og felles forståelse av språknivåene og vurderingskriteriene.

Samlinger for sensorer bidrar til at vurderingsarbeidet knyttet til norskprøvene er samkjørt og av høy kvalitet. Tilbakemeldingen fra sensorene som har deltatt på de ulike samlingene vi har arrangert, har vært gode. Vi arrangerer samlinger for sensorer på de ulike prøvene 1-2 ganger i året. 66 sensorer på skriveprøven A1-B2 deltok på samlingen i februar 2022, og kvalifiserte seg dermed for sensurarbeid for skriftlig prøve i 2022. I oktober ble det arrangert vurderingssamling for muntligsensorer og eksaminatorer med i overkant av 1000 påmeldte.

Våren 2022 ble nettkurset for trening i muntlig vurdering, lansert med et nytt konsept, med nytt kursinnhold og mer detaljert tilbakemelding til dem som øver på vurdering i kurset. Dette er et viktig opplæringstilbud for sensorene, og bidrar til en samkjøring av vurderingskultur blant sensorene. På den måten sikrer HK-dir at kandidatene får en kvalitativt bedre og mer rettferdig vurdering. I november ble nettkurset utvidet til å også omfatte tegnspråklig vurdering. Kursene er godt besøkt før prøveavviklingene i mai og desember. Det har også blitt laget informasjonsvideoer på tegnspråk til kandidater og lærere, som er tilgjengelige for alle på HK-dir sine nettsider.

Etter prøveperiodene i mai og desember blir sensorene bedt om å evaluere de skriftlige og muntlige oppgavene. Det vil si at de rangerer oppgavene etter hvor godt de fungerer for kandidatene. På bakgrunn av denne rangeringen blir prøvene justert og forbedret av prøveutviklerne i HK-dir. Dette er en del av kvalitetsarbeidet knyttet til prøvene, og sikrer at kandidatene får en rettferdig prøve og like muligheter for å få testet sine språkferdigheter.

Norskprøvens delprøver i lesing og lytting må med jevne mellomrom kvalitetssikres av et panel bestående av norsklærere i voksenopplæringen og prøveutviklere i HK-dir. Dette kalles standardsetting og ble i 2022 for første gang gjort digitalt, slik at flere lærere kunne delta. Dette arbeidet øker også kunnskapen om prøven og bidrar til kompetanseheving blant lærere i voksenopplæringen.

Anskaffelse av nytt prøvesystem

For at HK-dir også i fremtiden skal kunne arrangere prøver i henhold til lov og forskrift, er vi avhengig av et godt prøvesystem. Kontrakten med nåværende leverandør ble i 2022 forlenget til mars 2025. Et nytt prøvesystem skal kunne tilfredsstille dagens krav og føringer, legge til rette for bedre arbeidsprosesser, og opprettholde god kvalitet på prøvene til det beste for sluttbrukerne. På bakgrunn av oppdraget fra AID, er arbeidet med denne prosessen prosjektorganisert, og anbudskonkurransen for et nytt system ble kunngjort i desember 2022 med sikte på kontraktsinngåelse med framtidig leverandør i 2023. Det legges til rette for at 2024 blir året hvor majoriteten av utvikling av det nye systemet vil gjennomføres.

Ny samfunnskunnskapsprøve tilpasset ny læreplan

På bakgrunn av ny læreplan i samfunnskunnskap for voksne innvandrere og nye samfunnskunnskap.no, lanserte HK-dir den nye samfunnskunnskapsprøven. Prøven ble lansert på 24 språk for å treffe bredt i målgruppen. Den nye prøven ivaretar god sammenheng mellom revidert læreplan i samfunnskunnskap, ny læringsressurs og prøven som avslutter opplæringen.

Som følge av Covid-19-pandemien, iverksatte HK-dir i 2020 og 2021 tiltak for å legge til rette for forsvarlige prøvegjennomføringer i tråd med smittevernreglene. I 2022 forløp prøvegjennomføringene igjen som normalt.

Utvikling av ny statsborgerprøve

Som følge av den nye læringsressursen samfunnskunnskap.no (2021), utviklet HK-dir i 2022 en ny statsborgerprøve basert på innholdet i læringsressursen samt klargjorde den nye prøven til lansering 1. januar 2023.

Særskilt rapporteringskrav

Tabell 10 og 11 nedenfor viser en oversikt over antall kandidater som har gjennomført delprøver i norsk på nivå A1-C1 i 2022. Tallene viser antall kandidater som har avlagt minst en delprøve i norsk, og andel kandidater som oppnår de ulike nivåene på delprøvene, fordelt på prøveperioder og kalenderåret.

Det var 20 030 unike kandidater som avla minst én delprøve i norsk på nivå opp til B2 i kalenderåret 2022. Det ble til sammen avlagt 61 352 delprøver i norsk i 2022 (inkludert C1-delprøver).

Tabell 10 – Resultater på norskprøver fordelt på tidspunkt og delprøve, 2022

Tidspunkt	Prøvetype	IGVF*	Under A1**	A1**	A2**	B1**	B2**	Antall kandidater
Vår	Lytt		0,7	8,1	27,6	33,0	30,6	3117
Vår	Les		1,6	11,3	24,3	40,4	22,4	3253
Vår	Skriftlig	2,6	0,6	7,2	36,4	43,1	9,9	3539
Vår	Muntlig	0,0	0,4	7,9	33,4	36,2	22,1	4077
Sommer	Lytt		1,5	17,5	33,1	20,2	27,7	5406
Sommer	Les		4,0	21,8	24,8	26,8	22,6	5598
Sommer	Skriftlig	3,6	1,6	11,3	39,7	36,5	7,4	5823
Sommer	Muntlig	0,0	0,6	11,6	35,7	35,2	16,9	6358
Høst	Lytt		0,5	9,4	27,2	26,2	36,7	1998
Høst	Les		1,3	12,9	25,7	27,3	32,9	2073
Høst	Skriftlig	1,2	0,6	6,0	37,3	43,7	11,3	2284
Høst	Muntlig		0,4	7,1	31,2	37,0	24,3	2518
Vinter	Lytt		1,4	20,3	30,2	17,9	30,2	3356
Vinter	Les		3,3	21,4	26,7	23,9	24,7	3485
Vinter	Skriftlig	3,3	1,1	10,7	37,9	37,9	9,1	3712
Vinter	Muntlig	0,0	0,5	8,2	35,6	34,8	20,8	4554
Gjennomsnitt hele 2022	Lytt		1,2	15,0	30,4	23,3	30,1	13877
	Les		3,0	18,2	25,2	29,2	24,4	14409
	Skriftlig	3,0	1,1	9,5	38,2	39,3	9,0	15358
	Muntlig	0,0	0,5	9,2	34,5	35,6	20,1	17507

*IGVF – Ikke nok grunnlag for vurdering

** prosentandel av kandidater som har bestått delprøven på ulike nivåer

Tabell 11 – Gjennomførte norskprøver på nivå C1, 2022

Tidspunkt	Prøvetype	Antall kandidater	Prosentandel kandidater bestått
Sommer	C1 - Delprøve i lytteforståelse og skriftlig kommunikasjon	38	47
Sommer	C1 Delprøve i leseforståelse og muntlig kommunikasjon	50	54
Vinter	C1 - Delprøve i lytteforståelse og skriftlig kommunikasjon	55	44
Vinter	C1 - Delprøve i leseforståelse og muntlig kommunikasjon	58	48

Andel kandidater som avlegger samfunnskunnskapsprøven på norsk i løpet av kalenderåret

- Antall unike deltakere som gjennomførte samfunnskunnskapsprøven på bokmål eller nynorsk i 2022 var 7 879. Dette tilsvarer 67 prosent.

Antall og andel kandidater som består avsluttende prøve i samfunnskunnskap og antall gjennomførte prøver i løpet av kalenderåret

- Antall kandidater: 11 830
- Antall avlagte prøver (50-timer): 12 477
- Antall avlagte prøver (75-timer): 533
- Antall kandidater som har bestått prøven (50-timer): 10 480
- Antall kandidater som har bestått prøven (75-timer): 405
- Prosentandel som har bestått prøven (50-timer): 84 prosent
- Prosentandel som har bestått prøven (75-timer): 76 prosent

Antall og andel kandidater som består statsborgerprøven og antall gjennomførte prøver i løpet av kalenderåret

- Antall avlagte prøver: 8 054 (81 prosent av de avlagte prøvene er bestått.
- Antall kandidater: 7 216 kandidater
- Antall kandidater som har bestått prøven 6 567 (91 prosent)
- Prosent av de avlagte statsborgerprøvene som er bestått: 81

Tabellen under viser antall avlagte prøver i norsk (alle delprøver) fra 2017 til og med 2022. Det har vært en 8 prosent nedgang sammenlignet med 2021.

Det samlede antallet avlagte norskprøver i 2022, hvor prøvegjennomføringene forløp uten særskilt tiltak som følge av pandemien, er tilnærmet lik antallet i 2020. Vi har ikke datagrunnlag som kan forklare årsaken til svingningene i perioden 2020-2022, eller til å sikkert forklare nedgangen i denne perioden sammenlignet med perioden 2017-2019, jf. tabell 3 over. Likevel er det nærliggende å tro at toppen i perioden 2017-2019 var knyttet til det høye ankomsttallet i 2015 som følge av konflikten i Syria. Videre er det rimelig å vurdere endringer i innvandringsbildet som følge av pandemien som en mulig årsak til nedgangen.

For samfunnskunnskapsprøven er nedgangen i 2022 på omtrent 10 prosent sammenlignet med 2021. Det er rimelig å vurdere samme årsaksforklaring for nedgangen som for norskprøvene som er beskrevet over. Samtidig kan det at den nye samfunnskunnskapsprøven først ble lansert 1. desember 2022 ha bidratt til at noen kandidater har utsatt gjennomføringen av prøven til 2023.

For Statsborgerprøvens del, var det i 2022 en nedgang i antall avlagte prøver på 24 prosent sammenlignet med året før. Nedgangen må ses i sammenheng med at vi i 2020 og 2021 så markante økninger i antallet avlagte statsborgerprøver, antageligvis grunnet innføring av dobbelt statsborgerskap i 2020 og muligheten for å bli norsk statsborger uten å måtte frasi seg det opprinnelige statsborgerskapet. Sammenlignet med 2019, så vi i 2020 og i 2021 økninger på henholdsvis 38 og 44 prosent. Vi antar at antallet avlagte statsborgerprøver som følge av denne endringen i loven nå vil stabilisere seg.

Tabell 12 – antall avlagte prøver i norsk (alle delprøver), 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vår	--	14 403	16 202	13 303	12 799	13 986
Sommer	51 232	40 878	32 994	18 708	26 833	23 185
Høst	--	--	7 928	11 719	11 026	8 873
Vinter	32 356	29 354	19 233	17 548	15 716	15 107
Totalsum	83588	84635	76357	61278	66374	61151

4

Styring og kontroll i virksomheten

4.1 Del 1: Rapportering om styring og kontroll i virksomheten

Vi mener at vi har styrt virksomheten på en måte som har gitt grunnlag for måloppnåelsen slik den framkommer i kapittel 3, og at vi har lykket med å følge opp forventningene og prioriteringene fra oppdragsgiverne våre. Som en konsekvens av å være et nyopprettet direktorat er det naturlig nok mye som fremdeles er i prosess med tanke på styring og kontroll i virksomheten.

Rapporteringen om styring og kontroll er utarbeidet med grunnlag i risikovurderinger som alle ledere og direktør i HK-dir har vært involvert i, eksterne evalueringer av informasjonssikkerheten vår, samt en kvalitativ vurdering av opplegget vårt for styring og kontroll gjort av assisterende direktør, divisjonsdirektør for divisjon for styring og organisasjon, avdelingsleder for avdeling for virksomhetsstyring og HK-dirs fagteam for internkontroll.

4.1.1 Systemet for risikovurderinger i HK-dir

Risikovurderinger er integrert i HK-dirs virksomhetsstyring. Risikovurderinger benyttes som et verktøy i vår årlige planleggingsprosess og i oppfølging av virksomhetsplanen gjennom året. Tiltak for å håndtere vesentlige risikoer får prioritet blant våre aktiviteter og i allokeringen av ressurser.

4.1.2 Vesentlige risikoer for HK-dir sin måloppnåelse i 2023

Risiko for manglende måloppnåelse i 2023 handler i stor grad om IKT-systemer, informasjonssikkerhet og tilgang på data.

Enkelte IKT-systemer og registre vi forvalter har behov for oppgradering og harmonisering, mens andre må anskaffes slik at vi både i større grad

kan yte relevante tjenester med korrekt informasjon og forsvarlig saksbehandling, samt sikre tilfredsstillende informasjonssikkerhet og etterlevelse av personvernlovgivningen. I påvente av nye systemer innen gjennomføring av prøver i norsk, samfunnskunnskap og statsborgerprøve og nytt system for det samordna opptaket til høyere utdanning, har vi tett samarbeid med nåværende leverandører av systemene for å sikre stabil drift, kontinuerlig oppfølging og implementering av nødvendige sikkerhetstiltak.

Vi trenger å styrke modenheten vår på intern sikkerhet og beredskap. Gjennom etablering av prosjektet «Sikkerhetsrigg», har HK-dir som mål å utforme et helhetlig styringssystem for sikkerhet og beredskap som er samordnet med ledelses-systemet for informasjonssikkerhet og personvern og virksomhetsstyringen for øvrig. Prosjektet skal også styrke kompetansen internt på det operative arbeidet med sikkerhet og beredskap.

Vi har begrenset med tilgang til data fra andre virksomheter for å kunne levere relevante tjenester og analyser, blant annet innen utdannings- og arbeidsmarkedsinformasjon. Tettere oppfølging av KD mht. datadeling i sektoren, mener vi kan bidra til at vi får økt tilgang til dataene vi trenger.

Vi er gode på brukerinvolvering og involvering av eksterne aktører i arbeidet med flere av virkemidlene og tjenestene våre, men ikke for alle. Vi har en ambisjon om å involvere eksterne aktører mer, og vi vil også øke brukerinvolveringen i arbeidet med tjenestene våre framover. Vi mener forutsetningene for å få til dette blir bedre, nå når etableringsprosessen HK-dir har stått i begynner å bli ferdig.

Det er enkelte områder hvor oppgavemengden har økt på grunn av forhold vi selv ikke kontrollerer og hvor vi i dag har knappe ressurser, herunder Samordna opptak, Erasmus+, Felles klagenemnd og på fagskoleområdet. Dette håndteres gjennom en kombinasjon av effektivisering, bedre ressurs- og kompetansestyring og økt intern prioritering.

Vi har også notert oss KDs forventninger om å bygge opp kompetanse på flere juridiske områder, herunder blant annet arbeidsrett. Dette følger vi opp, men vi mener det er hensiktsmessig med en god dialog med KD rundt hvilke kompetanseområder som bør ha høyest prioritet innen i vårt juridiske fagmiljø, siden det kan være en risiko knyttet til å spre få ressurser på mange fagområder.

4.1.3 Vurdering av HK-dir sitt opplegg for styring og kontroll

Vi baserer vår styring og kontroll på anerkjente rammeverk for internkontroll (COSO, ISO). Opplegget vårt for styring og kontroll har fått høy oppmerksomhet siden HK-dir ble etablert. I 2022 har vi utarbeidet og revidert flere policyer som regulerer hvem som gjør hva knyttet til viktige områder i virksomheten. Vi har laget en fullmaktmatrise som beskriver hvem i organisasjonen som har fullmakt til hva, og satt i gang flere organisasjonsutviklingsprosjekter, blant annet knyttet til tilskuddsforvaltning og digitalisering. Vi har også etablert en internrevisjonsfunksjon.

Vi vurderer at det fremdeles er noen risikoelementer knyttet til opplegget vårt for styring og kontroll, som vi har etablert tiltak for å håndtere:

- Vi trenger mer sikker kunnskap om måloppnåelsen vår. For målene og resultatkravene våre for 2023 har vi arbeidet systematisk med opplegget vårt for å måle

og vurdere mål- og resultatoppnåelsen, slik at vi framover får et bedre styringsgrunnlag, både for HK-dir og for KD som etatsstyrer.

- Vi har behov for å prioritere ressursene våre enda bedre framover. I 2023 implementerer vi blant annet nye prosesser og digitale verktøy knyttet til planleggings-, budsjetterings- og oppfølgingsprosessen vår.
- På skalaen fra tilfeldig (1) til optimalisert (5) på modenhet på internkontroll i virksomheten, vurderer vi at vi ligger et sted mellom fragmentert (2) og formalisert (3). Vi har ikke grunn til å tro at vi har lov- eller regelbrudd som en konsekvens av modenhetsnivået vårt, men vi ønsker likevel å komme til modenhetsnivået systematisert (4) på vår internkontroll. I 2023 utarbeider vi prosedyrer og prosesser på flere områder, som også vil bidra til at vi dokumenterer internkontrollen vår bedre. Vi tar i bruk et nytt system for oppfølging av forbedringsforslag og avvik og for risikostyring. Vi har også etablert det nevnte prosjekt «Sikkerhetsrigg».

Vi vurderer at resultat- og regnskapsinformasjonen vår er relevant og pålitelig. Vi har ikke merknader fra Riksrevisjonen. Revisjonsrapporten for 2022 foreligger først i april 2023.

Vi har jobbet målrettet i samarbeid med KD om å ta ned mindreforbruket innenfor tilskuddsordningene våre. Vi bruker de mulighetene som ligger i bevilgningsreglementet til å redusere mindreforbruket og årlige overføringer de kommende årene. Vi ser gode resultater av arbeidet allerede i 2023

4.2 Del 2: rapportering på andre forutsetninger og krav

4.2.1 Fellesføringer fra regjeringen

Effektivisere konsulentbruken

HK-dir brukte 69 mill. kr på konsulentttjenester i 2022. Dette utgjorde 19 prosent av våre lønnsutgifter i 2022. I underkant av halvparten ble brukt på konsulentttjenester til utvikling av programvare og IKT-løsninger (inkludert webutvikling). Noe midler er brukt på kjøp av tjenester til informasjonskampanjer, men vi har ikke benyttet konsulenter til kommunikasjonsrådgivning.

2022 var et omstillingsår for HK-dir, og også direktoratets første hele fulle år. I etableringen av direktoratet var det både en rekke løsninger og systemer som måtte på plass raskt, i tillegg til at omstillingsprosessen førte til tid med vakanser på noen viktige områder. Av hensynet til sikker drift har det derfor vært nødvendig med en viss konsulentbruk på noen områder.

For 2023 har vi budsjettert med 103,8 mill. kr på konsulentttjenester. Det utgjør 24,8 prosent av våre budsjetterte lønnsutgifter i 2023. Bakgrunnen for at nivået opprettholdes og økes sammenlignet med 2022, er at det er flere omstillingsprosesser som ikke er ferdig enda og som vi trenger ekstra kapasitet og ressurser til, herunder arbeid med nye nettsted. I tillegg bidrar konsulenter på enkelte tidsavgrensede arbeider knyttet til tjenester og oppdrag HK-dir arbeider med, blant annet KUDAF og arbeid med nytt system for gjennomføring av prøver i norsk, samfunnskunnskap og statsborgerprøve for innvandrere.

HK-dir er opptatt av å bygge opp vår interne kompetanse, og at bidraget fra eksterne konsulenter også inkluderer læring og kompetanseheving for ansatte hos oss.

Lærlinger

HK-dir har hatt helt eller delvis ansvaret for totalt fem lærlingstillinger i 2022. Vi samarbeider med Lånekassen og Meteorologisk institutt om en førsteårslærling innen Service- og administrasjonsfaget og en andreaårslærling innen Kontor- og administrasjonsfaget. I tillegg er det ansatt tre lærlinger på heltid innen IT-drift.

HK-dir hadde totalt tre lærlinger som gikk opp til fagprøve høsten 2022. Det vurderes fortløpende å øke antall lærlingstillinger innenfor eksisterende fagområder, og også opprette nye stillinger innenfor andre fagområder som for eksempel kommunikasjon.

HK-dir samarbeider med OK-stat om opplæring av lærlinger.

4.2.2 Samfunnssikkerhet og beredskap (SOB) og sikkerhet etter sikkerhetsloven

Som en del av risikovurderingen som ble gjort knyttet til den årlige planleggingsprosessen, ble også risiko knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap og sikkerhet etter sikkerhetsloven vurdert. De områdene som ble indentifisert med høyest risiko var IT-angrep, tjenesteangrep og uautorisert tilgang på informasjon. Det er etablert tiltak for å håndtere risikoene.

Direktoratet har gjort noen mindre revideringer av krise- og beredskapsplanverket i august og september 2022. Planverket omfatter:

- Organisering, roller og ansvar
- Varslingsrutiner
- Funksjonsbeskrivelser
- Tiltaksplaner
- Pandemiplan og kontinuitetsplaner

Direktoratet gjennomførte kriseøvelse 14-18 desember 2022. De viktigste læringspunktene fra øvelsen er at det er viktig å ha:

- oppdaterte rutiner for å sikre god krisekommunikasjon;
- avklart og god koordinering mellom KD og underliggende virksomheter;
- mulighet for å kunne kommunisere gradert, når direktoratet er i fire byer.

I tillegg til at vi må utvikle kontinuitetsplaner for langvarig bortfall av systemer.

4.2.3 Håndtering av covid-19-pandemien

Pandemien har ikke utgjort et stort problem for HK-dir og våre tjenester i 2022. Både Kompetanse Norge og Diku gjorde evalueringer av håndteringen av pandemien i 2021, som vi rapporterte på i fjorårets årsrapport. Evalueringen står seg fremdeles. Vi har startet et utviklingsarbeid med gjennomgang og oppdatering av beredskapsplaner, både med tanke på forenkling og tilpasning til ny trusselsituasjon. I dette arbeidet vil erfaringene fra pandemien være sentrale. Roller og ansvar i vår krisestab har også blitt vurdert og oppdatert.

4.2.4 Aktivitets- og redegjørelsesplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven

Arbeidsmiljø og helse

Vårt arbeid med arbeidsmiljø og helse bærer preg av at vi har vært under omstilling, og at det først var i mai 2022 at vi fikk på plass en ny organisasjonsstruktur. Vi har arbeidet med å utvikle interne prosedyrer, men noe arbeid gjenstår fortsatt.

HK-dir arbeider systematisk med helse, miljø og sikkerhet (HMS) for å sikre trygge arbeidsforhold og likebehandling. For å få til et godt arbeidsmiljø og arbeide systematisk med HMS er det viktig med et godt partssamarbeid med både vernetjenesten og tillitsvalgte. Samarbeidet i organisasjonen har på grunn av pandemien og at vi er på flere lokasjoner foregått digitalt.

For det meste av 2022 var det en midlertidig sammensetning av vårt arbeidsmiljøutvalg (AMU). I vårt nye AMU deltar verneombud fra alle lokasjonene våre. Det mener vi gir et godt grunnlag for det videre arbeidet.

Tilstedeværelsen i våre kontorlokaler blant ansatte har økt etter at anbefalinger og føringer på hjemmekontor opphørte. Ansatte har mulighet til å arbeide hjemme inntil to dager i uken etter avtale. Vi vurderer hvordan vi kan gjøre justeringer i våre kontorlokaler, slik at de i større grad er tilpasset en ny arbeidshverdag. I 2022 startet vi også jobben med samlokalisering av ansatte i Bergen og i Oslo, noe som krever tilpasninger i eksisterende lokaler for å kunne gi plass til alle.

I august 2022 ble det arrangert personalseminar i Bergen for alle HK-dirs ansatte. Dette var første samling der alle i det nye direktoratet fikk treffe hverandre fysisk. Ansatte i NOKUT som skulle begynne i HK-dir ved nyttår, deltok også.

Trening i arbeidstiden og tilbud om influensavaksine er to tiltak for å fremme hhv. trivsel og forebygge sykefravær.

Sykefraværet for 2022 er på 5,4 prosent. Dette er en økning fra 2021 da sykefraværet var på under 4 prosent.

Antall ansatte⁵

I gjennomsnitt hadde HK-dir 410 ansatte og 399 avtalte årsverk i 2022, i henhold til SSBs statistikk. Per 31.12.2022 hadde vi 410,7 ansatte, inkludert faste og midlertidig ansatte, lærlinger og nasjonale eksperter i Europakommisjonen og CEDEFOP. HK-dir har to lærlinger som er delt mellom Lånekassen, Meteorologiske institutt og HK-dir. To lærlinger delt på tre virksomhet utgjør 0,7 ansatte for HK-dir. Gjennomsnittsalderen i direktoratet er 45 år.

I 2022 har flere fratrådt enn vi har rekruttert. Rekrutteringsprosessene som har vært gjennomført i 2022, er hovedsakelig for å erstatte ansatte som har fratrådt.

HK-dir har jobbet med å lage en plan for hvordan vi sikrer oppfølging av føringene fra KD i tildelegningsbrevet 1. juli 2021 om flytting av oppgaver, funksjoner og arbeidsplasser ut av Oslo. Fremover skal vi jevnlig måle utvikling i antall og andel ansatte ved de ulike kontorstedene våre, og vi tar sikte på en styrt flytting av noen årsverk ut av Oslo og fortrinnsvis til Tromsø i femårsperioden

Tabell 13 – ansettelsesvilkår blant ansatte i HK-dir, per 31.12.2022

Ansettelsesvilkår	Antall ansatte
Fast ansatte	381
Midlertidig ansatte	26
Lærlinger	3,6
Antall ansatte	410,7
Utførte årsverk (SAP)	370,77

⁵ Det har vært en gradvis innfasing av ansatte i HK-dir, der de fleste kom inn ved etableringen 1. juli 2021, noen kom fra 1. januar 2022 og de siste kom fra 1. januar 2023. Å sammenligne tall om ansatte fra 2022 med tall om ansatte fra 2021, gir derfor i liten grad mening og vi sammenligner derfor ikke tall fra 2022 med tall fra tidligere år her.

Likestilling i HK-dir

Kjønnsfordeling

 69% **31%**

flest kvinner i alle stillingskategorier, med unntak av ingeniører

Likelønn

Vi har gjennomført harmonisering av lønn for noen grupper og stillingskoder

Lønn fordelt etter kjønn og ufri-villig deltid kartlegges i 2023

Midlertidighet

-33%

fra 10% (39 ansatte) i 2021
til 6% (26 ansatte) i 2022

Inkludering og mangfold

Vi har rekruttert:

- 2 personer med ned-satt funksjonsevne
- 1 ansatt på trainee-program fast ansatt
- 1 ansatt med innvandrerbakgrunn

Tiltak vi har gjennomført:

- kurs i mangfoldsrekruttering
- bruke standardiserte maler for å hindre diskriminering
- tett samarbeid med NAV for å finne kvalifiserte kandidater

Likestilling

HK-dir har en kjønnsfordeling på 69 prosent kvinner og 31 prosent menn. I alle stillingskategorier er det flest kvinner med unntak av ingeniører der det er 79 prosent menn. Ledergruppen består av fem menn og fem kvinner.

Tabell 14 – kjønns sammensetning i HK-dir ved utgangen av 2022

Stillingskategori	Antall ansatte	Antall kvinner (prosent)	Antall menn (prosent)
Lederstillinger*	32	20 (58)	12 (42)
Spesialrådgiver/fagdirektør	13	7 (54)	6 (46)
Seniorrådgiver	252	188 (75)	64 (25)
Rådgiver	67	47 (70)	20 (30)
Konsulenter	19	16 (84)	3 (16)
Ingeniører	24	5 (21)	19 (79)
Lærling	3,7	0,7 (17)	3 (83)
SUM	410,7	283,7 (69)	127 (31)

*Lederstillinger: direktør, assisterende direktør, divisjonsdirektører og avdelingsledere

HK-dir har som mål å tilsette på heltid, og redusere bruken av midlertidighet. Mens midlertidigheten i 2021 for HK-dir eksklusiv ansatte som kom fra Unit var 39 ansatte (10 prosent), er den 26 ansatte for HK-dir totalt i 2022 (6 prosent).

I tillegg til faktisk deltid innvilges permisjon eller midlertidig redusert stilling ihht. arbeidsmiljøloven og avtaleverket. Gjennomsnittlig uttak av foreldrepermisjon viser at kvinner tar ut flere uker enn menn.

Tabell 15 – Midlertidighet, deltid og fordeling av foreldrepermisjon

	Menn	Kvinner
Totalt antall ansatte*	127	283,7
Antall midlertidig ansatte	10	16
Antall ansatte med faktisk deltid	2	13
Gjennomsnittlig uttak av foreldrepermisjon i uker for alle ansatte	10	15

*Lærlingene er ikke med tallet for midlertidige

Likelønn mellom menn og kvinner

Siden HK-dir er en sammenslåing av flere virksomheter og med ulike lokasjoner i Norge, er det naturlig at det er lønnsforskjeller. I årets lønnsforhandlinger ble det gjennomført en harmonisering av lønnen for noen grupper i direktoratet. Det har også vært en harmonisering av stillingskoder.

En full lønnskartlegging fordelt etter kjønn og kartlegging av ufrivillig deltid i henhold til likestillings- og diskrimineringsloven av 1. januar 2020, er utsatt til 2023, slik at ansatte som har blitt overført fra NOKUT kan inkluderes i dette. Kartleggingen vil bli gjennomført i samarbeid med tillitsvalgte.

Tabell 16 – Gjennomsnittslønn, fordelt på stilling og kjønn

Stillinger	Antall ansatte	Antall menn	Gjennomsnitt lønn menn kroner	Antall kvinner	Gjennomsnitt lønn kvinner kroner	Gjennomsnitt lønn totalt kroner
Direktør/assisterende direktør	2	1		1		
Divisjonsdirektør	7	4	1 089 400	3	1 067 366	1 079 957
Avdelingsleder	23	7	904 285	16	923 931	917 952
Fagdirektør/spesialrådgiver	13	6	1 027 700	7	959 157	990 792
Seniorrådgiver	252	64	714 207	188	691 597	697 362
Rådgiver	67	20	614 125	47	596 087	601 471
Konsulenter	19	3		16	523 471	518 396
Ingeniører	24	19	666 982	5	655 000	664 485

Inkludering

HK-dir ser på inkluderingsdugnaden som en integrert del av vårt samfunnsoppdrag, og vi har også i 2022 arbeidet for å få rekruttert flere med redusert funksjonsevne eller hull i CV-en. Vi har rekruttert én fast og én midlertidig innen målgruppen. I tillegg er en ansatt på trainee-programmet blitt fast tilsatt. Det er også rekruttert én ansatt med innvandrerbakgrunn.

Det har ikke vært lyst ut stillinger i trainee-programmet i 2022. Vi opplever et krevende arbeidsmarked, og det er ikke alltid at vi får kvalifiserte søkere til utlyste stillinger. Vi opplever også at det er få søkere til ledige stillinger med redusert funksjonsevne eller hull i CV-en, og at få av disse er kvalifisert. Vi har også merket oss at ikke alle kandidatene krysser av for at de er i målgruppen for positiv særbehandling i rekrutteringsportalen Jobbnorge. Vi vil fortsette å ha oppmerksomhet på inkludering i 2023.

Høsten 2022 har vi justert prosedyrene for rekruttering. Alle som deltar i rekrutteringsprosesser (rekrutterende leder, HR og representant for de ansatte), skal gjennomføre DFØ sitt kurs i mangfoldrekruttering. Det er tatt i bruk nye maler for jobbanalyse, standardiserte intervjuguider og innstilling, som er utarbeidet av DFØ. Dette mener vi vil bidra til å fremme likebehandling og hindre diskriminering. Vi har også hatt et tett samarbeid med NAV for å finne kvalifiserte kandidater i målgruppen for stillingene våre. Det er for tidlig å si noe om effekten av disse tiltakene.

Likestilling i våre tjenester og vår forvaltning

HK-dir sitt samfunnsoppdrag innebærer blant annet at vi skal arbeide for å løfte og mobilisere kompetansen i befolkningen, og gjøre utdanning, læring og karriereveiledning av høy kvalitet tilgjengelig for alle hele livet. I dette ligger det å sikre alle, uavhengig av kjønn, etnisitet, alder og funksjonsevne de samme mulighetene for å få brukt og økt sin kompetanse. Vi har også et særskilt ansvar for å sikre inkludering og universell utforming i høyere utdanning, og for å bidra til inkludering av innvandrere i samfunnet og i arbeidsstyrken.

Å fremme likestilling og hindre diskriminering er integrerte målsetninger for de fleste av våre tjenester. Vi har imidlertid et forbedringspotensial mht. å jobbe systematisk med tematikken. Framover vil vi vurdere grep som kan legge til rette for at vi i alle handlinger vurderer og tar hensyn til mulige konsekvenser for likestilling og risiko for diskriminering.

5

Vurdering av framtidssutsikter

HK-dirs oppdrag påvirkes av de store samfunnsutfordringene Norge står overfor framover, og av regjeringens satsinger på å møte dem med tiltak innenfor utdanning og kompetanse.

Flere flyktninger øker behovene for utdanning, opplæring, veiledning og godkjenning

Den pågående krigen i Ukraina vil sannsynligvis gi høye ankomsttall også det kommende året, samtidig som flere trolig vil få et mer langsiktig perspektiv på sitt opphold i Norge. Det vil kunne få betydelige konsekvenser for ordninger og programmer HK-dir forvalter, i 2023 og i flere år framover. Behovene for norskopplæring, karriereveiledning, godkjenning av utdanning fra utlandet, samt videre utdanning og andre tjenester som kan bidra til integrering og inkludering i arbeids- og samfunnsliv vil øke, og kreve økt kapasitet i kommunal voksenopplæring, fylkeskommuner og utdanning på alle nivå. Også i HK-dir kan dette kreve økt kapasitet og prioritering av ressurser.

Økte sikkerhetsbehov og nye utfordringer for internasjonalt kunnskapssamarbeid

Den geopolitiske situasjonen styrker behovet for satsing på sikkerhet og beredskap. I løpet av 2023 skal HK-dir ha et operativt fagmiljø for sikkerhet og beredskap for høyere utdannings- og forskningssektoren.

Samtidig som den sikkerhetspolitiske situasjonen fører til økt rivalisering mellom stormaktene om kunnskaps- og teknologiutvikling, er det et mål å styrke og øke internasjonalt samarbeid, også med land det er utfordrende å samarbeide med. For å balansere hensynet til nasjonal sikkerhet med målet om økt internasjonalt samarbeid, utvikler HK-dir sammen med Forskningsrådet nye retningslinjer for ansvarlig internasjonalt samarbeid. Retningslinjene skal lanseres sommeren 2023, og vi ser behov for å øke innsatsen med rådgivning og oppfølging av dem i årene som kommer.

HK-dir forvalter flere internasjonale utdanningsprogram. Vi deltar i internasjonalt samarbeid som er avgjørende for kvalitet og innovasjon i utdanningene, og for arbeidet med å nå bærekraftsmålene. Åtte norske universiteter deltar nå i europeiske universitetsallianser, og utviklingen i det europeiske utdanningsområdet vil også prege utviklingen av norsk (høyere) utdanning framover. Felles studieprogram og grader er under utvikling, og vil bidra til å øke mangfoldet i studietilbudene norske studenter har tilgang til. Vi vil fortsette å jobbe målrettet for å spre erfaringer og styrke det internasjonale samarbeidet i kjølvannet av pandemien.

Teknologisk utvikling gir muligheter og utfordringer

Den teknologiske utviklingen påvirker oss på flere måter. Utviklingen av kunstig intelligens kan få stor påvirkning på våre fagfelt i tiden framover, blant annet som et pedagogisk verktøy innen kompetanseutvikling, utdanning og forskning, og som hjelpemiddel for grupper med spesielle behov, som for eksempel dyslektikere. Arbeidet med digital omstilling i sektorene våre og arbeidet for å styrke befolkningens digitale kompetanse blir enda viktigere for oss framover. I arbeidet med å følge opp strategi og handlingsplan for digital omstilling i høyere utdanning og forskning vil vi blant annet følge med på hvordan undervisnings- og vurderingsformer endrer seg når kunstig intelligens blir mer utbredt. Fra 2023 vil vi utvikle en årlig tilstandsrapport for digital omstilling i sektoren.

Økt bruk av kunstig intelligens skaper også nye utfordringer i arbeidet med å avdekke juks, og kan i årene framover øke antall saker i Felles klagenemnd.

Teknologiutviklingen skaper samtidig et betydelig potensial for å digitalisere HK-dirs egne tjenester. Samordna opptak er et slikt område. Vi planlegger for nødvendig modernisering og oppdatering av opptakssystemene, og starter i 2023 opp et femårig prosjekt som skal utvikle et helt nytt opptakssystem. Vi vil samarbeide tett med Sikt om dette. En av forutsetningene for å lykkes er at regelverket som styrer opptaket er digitaliseringsvennlig. I desember 2022 la Opp- taksutvalget fram [NOU 2022:17 – Veier inn - ny modell for opptak til universiteter og høyskoler](#), med forslag til større endringer i dagens opptaks- regelverk. Dersom forslagene blir tatt til følge, vil det ha stor påvirkning på HK-dirs arbeid med de samordnede opptakene i årene som kommer, og også på arbeidet med det nye opptakssystemet.

For at HK-dir også i fremtiden skal kunne arrangere prøver i norsk og samfunnskunnskap i henhold til lov og forskrift, er vi avhengig av et godt prøvesystem. Et nytt prøvesystem skal kunne tilfredsstille dagens krav og føringer, legge til rette for bedre arbeidsprosesser, og opprettholde god kvalitet på prøvene til det beste for sluttbrukerne. HK-dir tilrettelegger for at nytt prøvesystem skal innføres innen mars 2025.

Kompetanseknapphet og tiltak for å øke tilgangen på kompetanse

En rekke stortingsmeldinger adresserer knappheten på kompetanse i det norske arbeidsmarkedet i årene framover, og behovet for faglærte, fagskoleutdannede, profesjonsutdannede og andre. Meldingene vil påvirke HK-dirs arbeid i 2023 og framover. I 2023 vil vi følge opp Fullføringsreformen og bidra inn i arbeidet med Fagskolemeldingen og profesjonsmeldingen. Vi vil følge opp Utsynsmeldingen, blant annet ved å styrke arbeidet med kunnskapsgrunnlag for dimensjonering av utdanningene, og vi vil bidra til arbeidet med en kompetansereform for arbeidslivet.

Vi vil bidra til mobilisering av arbeidskraftreserven også gjennom tverrsektorielt samarbeid. Samarbeidet vi har med AV-dir og IMDi for å utvikle effektive og gode utdannings- og opplæringstjenester for ledige og utsatte grupper på arbeidsmarkedet har gitt gode resultater. I 2023 vil vi fortsette samarbeidet om opplæring, utdanning, karriereveiledning og realkompetansevurdering som er bedre tilpasset NAVs og IMDis målgrupper, blant annet gjennom utprøving av tiltak regionalt og et kunnskapsgrunnlag som legger grunnlag for spredning av resultater fra vellykkede tiltak.

HK-dir har fra 1.1.23 også fått ansvar for godkjenning av utenlandsk utdanning. Slik godkjenning er et viktig virkemiddel for å sikre tilgangen på kompetent arbeidskraft. Både for samfunnet som helhet og for individet er det å få godkjent og tatt i bruk sin kompetanse også sentralt for integrering og det er med å fremme mobiliteten. Vi forventer økte behov for godkjenningstjenester, blant annet fra ukrainske flyktninger.

Knapphet på kompetanse vil kunne bli en hindring i arbeid med den grønne omstillingen, både i Norge og internasjonalt. Gjennom arbeidet med Kompetansebehovsutvalget vil vi bidra med analyser og kunnskap om disse utfordringene, som grunnlag for samarbeid og tiltak mellom staten og partene i arbeidslivet. HK-dir skal også være proaktiv for å redusere egne klimagassutslipp. At vi skal bidra til økt internasjonal mobilitet innen utdanning, og også er lokalisert i fire byer, gir oss noen særegne utfordringer knyttet til vårt klimaavtrykk som vi vil arbeide for på finne gode løsninger i året som kommer.

Vi bygger et nytt direktorat

Det er høye forventninger til HK-dir som et samlet og koordinerende direktorat innen høyere utdanning og kompetansepolitikk. Som et nytt og større direktorat har vi faglig tyngde, og med det et potensial for å bidra til en mer kunnskapsbasert utvikling. En styrking av vårt arbeid med analyse- og kunnskapsgrunnlag er en av de viktigste interne prioriteringene våre for 2023. Vi skal utvikle et bedre og mer samlet kunnskapsgrunnlag, og tilby relevante analyser av høy kvalitet i bredden av direktoratets ansvarsområde.

Å heve informasjonssikkerheten vår og bedre personvernet er en annen viktig intern prioritering. Vi gjennomfører også prosjekter som skal gjøre at vi får en bedre tilskuddsforvaltning og en bedre organisering av vårt digitaliseringsarbeid.

Det er et stort rom for effektiviserings- og kvalitetsgevinster for sektorene våre med HK-dir som en samordner og tilbyder av helhetlige tjenester. I arbeidet med å realisere forventningene til oss og gripe de mulighetene vi ser, skal vi ivareta UH-sektorens behov for og ønske om autonomi og faglig integritet. Vi skal oppleves som et verdiskapende ledd mellom UH-sektoren og departementet, og er opptatt av å ha dialog med UH-sektoren for å sikre dette. Vi vil jobbe med å forenkle og forbedre våre tjenester basert på brukernes behov.

På enkelte områder er arbeidsdelingen mellom HK-dir og flere av direktoratene vi samarbeider med fremdeles under utvikling. Framover er det viktig at direktoratene i samarbeid med eierdepartementene lykkes med å få etablert en arbeidsdeling som sikrer kvalitet i tjenestene våre og effektivitet i forvaltningen av tjenestene. En god arbeidsdeling vil også gi et bedre grunnlag for samarbeid.

I 2023 utvikler vi vår første virksomhetsstrategi. Vi vil fortsette å bygge felles kultur og felles arbeidsprosesser internt, og jobber for å etterleve intensjonene i regjeringens tillitsreform i dette arbeidet. Organisasjonsbyggingen fortsetter, uten å gå på bekostning av god tjenesteleveranse til våre mange målgrupper.

Budsjett for 2023

Det meste av HK-dirs midler er øremerket. De økonomiske frihetsgradene vi har for 2023 bruker vi på å styrke prioriterte områder, som vårt arbeid med analyse- og kunnskapsgrunnlag, og for å håndtere risikoene for måloppnåelse og forbedringer knyttet til vårt opplegg for styring og kontroll, som beskrevet i kapittel 4. Vi har også behov for å prioritere slutføringen av omstillingsarbeidet, herunder arbeid med nye nettløsninger og enkelte IKT-investeringer og justering av våre kontorlokaler for å få en god samlokalisering ved hovedkontoret i Bergen og kontoret i Oslo.

Tabell 17 – HK-dirs budsjett for 2023 fordelt på kontogrupeer

Budsjett for 2023 (Tall i 1 000 kroner)

Kontogruppe	Kontonavn	Beløp
10	Immaterielle eiendeler og lignende	1 200
12	Transportmidler, Inventar og maskiner mv.	13 735
32	Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	- 1 370
34	Inntekt fra tilskudd og overføringer	- 47 891
50	Lønn fast ansatte	312 593
51	Lønn midlertidige ansatte	8 492
53	Annen oppgavepliktig godtgjørelse	17 022
54	Arbeidsgiveravgift, pensjonspremie o.l.	78 252
55	Annen godtgjørelse	-
57	Offentlige tilskudd vedrørende arbeidskraft	-
58	Offentlige refusjoner vedrørende arbeidskraft	-
59	Annen personalkostnad	2 382
63	Kostnader lokalet	41 479
64	Leie maskiner, Inventar o.l.	22 405
65	Verktøy, inventar og driftsmaterialer	404
66	Reparasjon og vedlikehold	382
67	Kjøp av konsulentttjenester og andre fremmede tjenester*	117 347
68	Kontorrekvisita, bøker, møter og kurs	28 452
69	Telefon, porto o.l.	1 284
71	Kostnad og godtgjørelse for reise, diett, bil o.l.	18 787
73	Salg, reklame og representasjon	1 025
74	Kontingent og gave	1 004
77	Annen kostnad	45 239
81	Finanskostnad	1
87	Tilskudd og stønader fra staten til andre	3 487 705
299	Tilskudd og stønader fra EU til andre	253 290
Totalt		4 403 218

*Av disse er 103,8 mill. kr konsulentttjenester. Se kapittel 4 for omtale av konsulentbruken i HK-dir.

Den klart største delen av budsjettet er tilskudd knyttet til kvalitet i og del-
takelse i utdanning og opplæring. Lønnskostnadene våre utgjør rundt syv
prosent av budsjettet.

6 Årsregnskap

Ledelseskommmentarer til årsregnskapet for 2022

Bekreftelse på at regnskapet er avlagt i samsvar med reglene

Det bekreftes at regnskap for 2022 gir et dekkende bilde av HK-dir sin økonomiske stilling og er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet, krav fra Kunnskapsdepartementet og i henhold til reglene i de statlige regnskapsstandardene (SRS). Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) er bruttobudsjettert.

Ledelseskommentarene er satt opp i henhold til de påkrevde obligatoriske elementene som er gitt av Kunnskapsdepartementet i brev den 13. desember 2021, 25. april 2022, 23. august 2022 og 14. desember 2022.

Hk-dir ble regnskapsmessig slått sammen fra 01.01.2022 og alle eiendeler og gjeld er regnskapsmessig overført per 31.12.2022.

HK-dirs revisor

HK-dir blir revidert av Riksrevisjonen.

Vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap, inkludert omtale av den økonomiske driften

Inntekter fra bevilgninger er 111,1 millioner kroner mindre enn det budsjettet viser. Avviket skyldes hovedsakelig lavere kostnader i perioden og tilsvarende mindre inntekter jamfør motsatt sammenstilling av inntekter mot kostnader. Andre driftsinntekter er 13,6 millioner kroner mer enn budsjettert. Avviket skyldes avvikende budsjettering.

Lønn og sosiale kostnader er 16,7 millioner kroner lavere enn budsjettert. Dette skyldes for høye avsetninger til pensjon i budsjettet, vakanser og refusjoner (sykepenges og foreldrepenges).

Andre driftskostnader er 81,4 millioner kroner lavere enn det budsjettet viser. Avvikene skyldes hovedsakelig forskyvning av tiltak til 2023 og mindre kjøp av tjenester.

Utbetalinger av tilskuddsmidler fra staten er 495,7 millioner kroner lavere enn budsjettert. Hovedgrunnen til avviket gjelder Kompetanse Pluss hvor bevilgning ble kraftig redusert og større overføring til 2023 ikke er fanget opp i budsjettet.

Den økonomiske drift i perioden

Ny organisasjonsmodell trådte i kraft 1. mai 2022 og det har vært lagt vekt på å få den nye organiseringen implementert, med omlegging av fullmakter, innplassering av medarbeidere, ny budsjettstruktur m.m. Det har også vært mye arbeid knyttet til ferdigstilling av siste ledd i omstillingsprosessen med overføring av oppgaver og ansatte fra NOKUT fra 01.01.23. Omstillingsprosessen vil også pågå lengre enn først antatt, noe som forskyver kostnader til 2023 blant annet knyttet til utvikling av nytt felles nettsted for HK-dir, og også kostnader knyttet til overføring av saksbehandlingssystemet fra NOKUT.

Som følge av uavklart økonomisk situasjon i første tertial 2022 ble en del stillinger satt på vent i første tertial 2022. Per 31. desember var det vakanser tilsvarende ca. 10 millioner kroner. Stillingene ble besatt høsten 2022, og får helårseffekt i 2023.

HK-dir har startet prosessen med å få samlokalisert medarbeidere i Bergen og Oslo og har inngått avtale med et arkitektbyrå for bistand til utarbeidelse av arbeidsplasskonsept, gjennomføring av medvirkningsprosess i organisasjonen og utforming av konkret planløsning. Kontorarealene i Oslo er også blitt noe utvidet for å få plass til medarbeiderne fra NOKUT.

Gjennomførte investeringer i perioden og planlagte investeringer i senere perioder

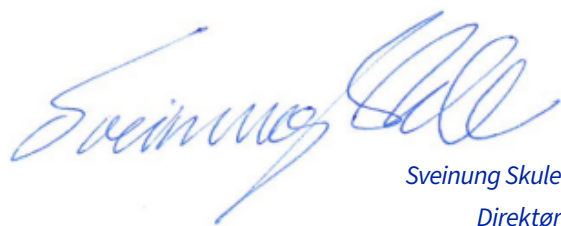
Investeringer for 2022 er i hovedsak knyttet til IKT infrastruktur med oppgradering av PCer og mobiltelefon til ansatte, samt mindre tilpasninger av IKT-utstyr og AV-utstyr knyttet til korona situasjonen, oppgradering av nettverk og nye møterom. I tillegg er det en del ekstrakostnader i forbindelse med samkjøring av overlappende systemer, og doble lisenser.

Investeringer for 2023 er for det meste knyttet til IKT infrastruktur, oppgradering av PCer, mobiler, økt datamengde for HK-dir, samt flytting av flere servere over til skyløsning. Nye overførte oppgaver med eSam er også en del av kostnadsbildet, sammen med større prisøkninger på flere av våre tjenester.

I 3. tertial begynte vesentlige investeringer til ny felles hjemmeside og intranett som erstatter sidene i de gamle virksomhetene. Disse investeringene vil fortsette i 2023.

Det har vært større investeringer i kontorlokaler i Oslo (for å ta imot 33 nye medarbeidere fra Samordna opptak som ble overført til HK-dir fra Unit i 2022), og i nye lokaler i Trondheim (17 medarbeidere fra Unit). I 2023 kommer det investeringer i forbindelse med overføring av medarbeidere og oppgaver fra NOKUT til HK-dir og endringer i kontorlokalene i forbindelse med dette.

Oslo, 09.02.22

Sveinung Skule
Direktør

Prinsippnote for oppstilling av bevilgningsrapportering og artskontorapportering

Regnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 31. august 2021. Regnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av Kunnskapsdepartementet. Det er utarbeidet en egen prinsippnote til virksomhetsregnskapet som føres i tråd med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 - de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret (ettårsprinsippet)
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret (fullstendighetsprinsippet)
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp (bruttoprinsippet)

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.7.1. Bruttobudsjettet virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år. I tillegg har HK-dir tre euro-konto. Av disse er det en knyttet til et program fra Nordisk ministerråd og som vi må søke om unntak fra statens konsernkontoordning. For to euro-konto tilknyttet program fra EU trengs det ikke unntak. Disse tre valutakontoene vises i «Balanse - eiendeler» og i note 17.

Bevilgningsrapporteringen Artskontorrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser som står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen «samlet tildeling» viser hva som er stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapital/post. Kolonnen «samlet tildeling» viser som er stilt til disposisjon i tildelingsbrev og mottatte belastningsfullmakter

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Bruttobudsjetterte virksomheter har en trekkretighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges Bank. Tildelte midler på utgiftssiden vises ikke som inntekt i oppstillingen.

Virksomheten utarbeider ikke noter til oppstillingen av artskontorrapporteringen fordi virksomheten har et virksomhetsregnskap etter de statlige regnskapsstandardene (SRS) med tilhørende noter. Det er utarbeidet egen prinsippnote til virksomhetsregnskapet.

Oppstilling av bevilgningsrapportering for bruttobudsjetterte virksomheter (Beløp i 1 000 kroner)

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling for 2022*	Regnskap 31.12.2022	Merutgift (-) og mindre- utgift
0201	Analyse og kunnskapsgrunnlag Modenhetsanalyse for Deling av data om utdanning, forskning og integrering	21	Analyse og kunnskapsgrunnlag Modenhetsanalyse for Deling av data om utdanning, forskning og integrering	A, B	21 800	13 526	8 274
0225	Tiltak i grunnopplæringen	69	Tiltak for fullføring av videregå- ende opplæring	A, B	460 927	460 927	0
0226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæ- ringen	21	Samordning av systemer for administrasjon og gjennomføring av prøver	A, B	3 000	643	2 357
0240	Fagskoler	60	Driftstilskudd til fagskoler	A, B	1 130 826	1 127 323	3 503
0240	Fagskoler	61	Utvikling til fagskoler	A, B	57 161	49 414	7 747
0241	Felles tiltak for fagskoler	21	Felles tiltak for fagskoler	A, B	43 450	29 723	13 727
0254	Studieforbund mv.	70	Tilskudd til studieforbund	A, B	70 712	70 712	0
0254	Studieforbund mv.	73	Tilskudd til voksenopplæringsor- ganisasjoner	A, B	3 601	3 600	1
0256	Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse	01	Driftsutgifter	A, B	402 782	388 487	14 295
0256	Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	12 123	3 803	8 320
0257	Kompetanseprogrammet	21	Særskilte driftsutgifter	A, B	7 250	3 236	4 014
0257	Kompetanseprogrammet	70	Tilskudd BKA	A, B	540 806	313 585	227 221
0258	Tiltak for livslang læring	21	Tiltak for livslang læring	A, B	194 198	132 634	61 564
0270	Studentvelferd	74	Tilskudd til velferdsarbeid mv.	A, B	106 588	106 588	0
0272	Tiltak for internasjonalisering og høyere utdanning	51	Tiltak for internasjonalisering	A, B	259 101	151 167	107 934
0272	Tiltak for internasjonalisering og høyere utdanning	52	Tiltak for høyere utdanning	A, B	560 619	404 327	156 292
0272	Tiltak for internasjonalisering og høyere utdanning	71	Tilskudd til tiltak for internasjona- lisering	A, B	111 308	79 186	32 122
0272	Tiltak for internasjonalisering og høyere utdanning	72	Tilskudd til tiltak for høyere utdanning	A, B	112 532	96 096	16 436
0275	Tiltak for høyere utdanning og forskning:	21	Tiltak for høyere utdanning og forskning	A, B	32 353	26 778	5 575
0288	Internasjonale samarbeidstiltak	74	Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi	A, B	10 600	8 103	2 497
0553	Regional- og distriktsutvikling	62	Kompetansepiloter	A, B	18 281	17 409	872
0118	Utenrikspolitiske satsinger	70	Nordområdetiltak, samarbeid med Russland og atomsikkerhet	A, B	924	914	10
0152	Menneskerettigheter	70	Menneskerettigheter	A, B	7 958	7 750	208

Oppstilling av bevilgningsrapportering for bruttobudsjetterte virksomheter (Beløp i 1 000 kroner)

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling for 2022*	Regnskap 31.12.2022	Merutgift (-) og mindre- utgift
0159	Regionbevilgninger	71	Europa og Sentral-Asia	A, B	7 078	6 323	755
0200	Kunnskapsdepartementet	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	700	700	0
0315	Nedsatt funksjonsevne	73	Tilskudd til studieforbund og voksenopplæringsforbundet	A, B	166 260	166 260	0
0352	Frivillighetsformål	71	Universell utforming og økt tilgjengelighet	A, B	3 579	2 810	769
0541	IKT politikken	22	Samordning av IKT politikken	A, B	1 500	1 460	40
0671	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	21	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	A, B	2 450	1 154	1 296
0671	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	73	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere tilskudd	A, B	2 500	2 500	0
0672	Opplæring i norsk og samfunns-kunnskap for voksne innvandrere	21	Opplæring i norsk og samfunns-kunnskap for voksne innvandrere	A, B	105 980	67 078	38 902
0672	Opplæring i norsk og samfunns-kunnskap for voksne innvandrere	22	Prøver i norsk og sammfunns-kunnskap for voksne innvandrere	A, B	38 242	31 157	7 085
1633	Nettoordning, statlig betalt mer-verdiavgift	01	Nettoordning for mva i staten	A, B	0	29 427	
Sum utgifter					4 497 189	3 804 799	

Inntekts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tilde- ling for 2022*	Regnskap 31.12.2022	Merutgift (-) og mindreutgift
3256	Direktoratet for høyere utdan- ning og kompetanse	01	Inntekter ved oppdrag	4 824	1 112	-3 712
3256	Direktoratet for høyere utdan- ning og kompetanse	02	Salgsinntekter	38 396	47 978	9 582
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter	0	57 050	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift	0	43 282	
Sum inntekter				43 220	149 422	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

3 655 377

Kapitalkontoer

60073901	Norges Bank KK /innbetalinger	244 282
60073902	Norges Bank KK/utbetalinger	-3 834 432
702831	Endring i mellomværende med statskassen	-65 227
Sum rapportert		0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet

Konto	Tekst	Regnskap 31.12.2022	Regnskap 31.12.2021	Endring
702831	Mellomværende med statskassen	-75 692	-10 465	-65 227

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
20121	600	21 200	21 800
22569		460 927	460 927
22621		3 000	3 000
24060		1 130 826	1 130 826
24061	6 460	50 701	57 161
24121	10 250	33 200	43 450
25470		70 712	70 712
25473		3 601	3 601
25601	14 026	388 756	402 782
25621	192	11 931	12 123
25721		7 250	7 250
25770	394 933	145 873	540 806
25821	62 548	131 650	194 198
27074		106 588	106 588
27251	145 539	113 562	259 101
27252	276 500	284 119	560 619
27271		111 308	111 308
27272		112 532	112 532
27521	9 353	23 000	32 353
28821		10 600	10 600
55362	921	17 360	18 281
11870		924	924
15270		7 958	7 958
15971		7 078	7 078
20021		700	700
31573		166 260	166 260
35271	579	3 000	3 579
54122		1 500	1 500
67121	400	2 050	2 450
67173		2 500	2 500
67221	27 249	78 731	105 980
67222	2 023	36 219	38 242
325601		4 824	4 824
325602		38 396	38 396
SUM	951 573	3 588 836	4 540 409

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for bruttobudsjetterte virksomheter

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre-utgift	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter iht merinntektsfullmakt	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp*	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
20121		8 274	8 274		8 274	1 060	1 060
22621	Mottatte belastningsfullmakter	2 357	2 357		2 357		
24060		3 503	3 503		3 503	56 541	3 503
24061	«kan overføres»	7 747	7 747		7 747	101 704	7 747
24121	«kan overføres»	13 727	13 727		13 727	52 149	13 727
25601		14 295	14 295	9 582	23 877	19 438	19 438
25621		8 320	8 320	-3 712	4 609	597	597
25721		4 014	4 014		4 014	363	363
25770	«kan overføres»	227 221	227 221		227 221	720 457	227 221
25821	«kan overføres»	61 564	61 564		61 564	309 050	61 564
027251/71	«kan overføres»	140 056	140 056		140 056	461 060	140 056
027252/72	«kan overføres»	172 728	172 728		172 728	679 354	172 728
27521	«kan overføres»	5 575	5 575		5 575	43 200	5 575
28821		2 497	2 497		2 497	530	530
55362	Mottatte belastningsfullmakter	872	872		872		
11870	Mottatte belastningsfullmakter	10	10		10		
15270	Mottatte belastningsfullmakter	208	208		208		
15971	Mottatte belastningsfullmakter	755	755		755		
35271	Mottatte belastningsfullmakter	769	769		769		
54122	Mottatte belastningsfullmakter	40	40		40		
67121	«kan overføres»	1 296	1 296		1 296	3 350	1 296
67221	«kan overføres»	38 902	38 902		38 902	157 874	38 902
67222		7 085	7 085		7 085	1 811	1 811

Oppstilling av artskontorapporteringen for bruttobudsjetterte virksomheter

	Note	31.12.2022	31.12.2021*	Referanse
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet				
Innbetalinger fra gebyrer		0	-	AR.011
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		33 233	1 519	AR.012
Salgs- og leieinnbetalinger		1 874	1 922	AR.013
Andre innbetalinger		13 983	121	AR.014
Sum innbetalinger fra drift		49 090	3 562	AR.1
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet				
Utbetalinger til lønn		358 078	164 899	AR.021
Andre utbetalinger til drift		175 415	102 433	AR.025
Sum utbetalinger til drift		533 493	267 332	AR.2
Netto rapporterte driftsutgifter		484 403	263 770	AR.3
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet				
Innbetaling av finansinntekter		0	1	AR.015
Sum investerings- og finansinntekter		0	1	AR.15
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet				
Utbetalt til investeringer		6 765	3 700	AR.023
Utbetalt til kjøp av aksjer		0	0	AR.024
Utbetaling av finansutgifter		1 570	2	AR.026
Sum investerings- og finansutgifter		8 335	3 703	AR.20
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		8 335	3 701	AR.25
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.		56 541	12 960	AR.041
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		56 541	12 960	AR.4
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Utbetalinger av tilskudd og stønader		3 233 545	1 353 080	AR.051
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		3 233 545	1 353 080	AR.5
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler¹				
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700)		509	18 892	AR.061
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309)		43 282	240	AR.062
Nettoføring for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633)		29 427	22 080	AR.063
Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		-14 364	2 947	AR.6
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		3 655 377	1 610 538	AR.7

Oppstilling av artskontorapporteringen for bruttobudsjetterte virksomheter

Oversikt over mellomværende med statskassen ²	Note	31.12.2022	01.01.2022	Referanse
Eiendeler og gjeld				
Fordringer på ansatte		721	90	AR.081
Kontanter		0	0	AR.082
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		298 298	291 881	AR.083
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-16 454	-6 394	AR.084
Skyldige offentlige avgifter		-41	-46	AR.085
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse		-10 681	0	AR.087
Mottatte forskuddsbetalinger		-16 377	-4 115	AR.088
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger		-111	0	AR.089
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)		-9	0	AR.086A
Annen gjeld som inngår i mellomværende ²		-331 038	-326 230	AR.086
Sum mellomværende med statskassen		-75 692	-44 814	AR.8

Kontrollsum	31.12.2022
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	3 655 377
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet (fra Bevilgningsrapportering)	3 655 377
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet (fra Artskontorapportering)	3 655 377
Kontrollsum	0

¹ Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

² Vesentlige summer skal oppgis i tabell under noten. Se veiledning over hva som skal inngå som en del av mellomværende med statskassen.

* Sammenligningstallene er tallene fra tidligere Kompetanse Norge (HK-dir avdeling Kompetanse Norge). Tallene fra tidligere DIKU er ikke innarbeidet i sammenligningstallene.

Prinsippnote – SRS

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med gjeldende SRS.

HK-dir skal fra 1.1.2022 skal føre regnskap etter periodiseringsprinsippet i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS). Beslutningen om å ta i bruk SRS ble gitt av Kunnskapsdepartementet i brev den 6.mai 2021. Som en følge er det etablert en åpningsbalanse for HK-dir som viser virksomhetens eiendeler og gjeld per 1.1.2022 i henhold til de statlige regnskapsstandardene. Frem til 31.12.2021 førte Diku regnskapet etter netto SRS og tidligere HK-dir etter kontantprinsippet. Fra og med 01.01.2022 føres regnskapet etter Brutto SRS. Det er ellers lagt til grunn kontinuitet i regnskapsførte verdier fra Diku ved overgangen.

Gjenanskaffelsesverdi for en eiendel er det beløp det vil koste dersom eiendelen skulle anskaffes i dag, vurdert til samme kvalitet, standard og funksjonalitet som eksisterende eiendel. Om-løpsmidler er verdsatt til gjenanskaffelsesverdi eller virkelig verdi. Kortsiktig gjeld er verdsatt til pålydende.

Sammenligningstall for resultat og tilhørende noter per 31.12.21 er en sammenslåing for tilsvarende periode av tall for HK-dir avdeling Kompetanse Norge (tidligere Kompetanse Norge) og Diku. Etter NRS 9 er det for enkelte områder endret sammenligningstall for Kompetanse Norge jf. endret regnskapsprinsipp. Dette gjelder følgende poster:

- Avskrivninger
- Lønnsavsetninger
- Større periodiseringer (husleie og forskuddsbetalte lisenser)
- Inntekt fra bevilgning

Anvendte regnskapsprinsipper *Transaksjonsbaserte inntekter*

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Virksomheten resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på kr 50 000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrasket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved bruksendring, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført. Bruk av egne ansatte til utvikling av programvare er kostnadsført.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Tilskuddsmidler

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter kontantprinsippet. Dette innebærer at virksomheten må tilbakeføre (nullstille) eventuell bokført gjeld og fordringer som ikke er betalt på rapporteringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Her er Norges Banks spotkurs per 31.12 lagt til grunn.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontiene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontiene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsipp

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgende ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig

Resultatregnskap (Beløp i 1000 kroner)

	Note	31.12.2022	31.12.2021	Referanse
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	1	515 419	459 001	RE.1
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	32 888	31 817	RE.3
Inntekt fra gebyrer	1	0	0	RE.2
Salgs- og leieinntekter	1	1 813	2 049	RE.5
Andre driftsinntekter	1	14 143	121	RE.6
Sum driftsinntekter		564 263	492 988	RE.7
Driftskostnader				
Varekostnader		0	0	RE.9
Lønnskostnader	2	357 699	313 597	RE.8
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5	23 434	29 508	RE.12
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5	0	0	RE.13
Andre driftskostnader	3	181 560	148 774	RE.10
Sum driftskostnader		562 694	491 879	RE.14
Driftsresultat		1 570	1 109	RE.15
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	6	0	44	RE.16
Finanskostnader	6	1 570	1 417	RE.17
Sum finansinntekter og finanskostnader		-1 570	-1 373	RE.18
Resultat av periodens aktiviteter		0	-264	RE.21
Avregninger og disponeringer				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	264	RE.22
Sum avregninger og disponeringer		0	264	RE.24
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	9	56 541	12 960	RE.28
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	9	-56 541	12 960	RE.30
Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	25 919	RE.31
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Tilskudd til andre	10	3 233 545	3 096 562	RE.33
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	10	3 233 545	3 096 562	RE.32
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0	RE.34

* Sammenligningstall per 31.12.21: Jf. avsnitt i prinsippnote SRS, er enkelte sammenligningstall fra HK-dir avdeling Kompetanse Norge endret. For alle poster er sammenligningstall en sammenslåing av tall fra HK-dir avdeling Kompetanse Norge og Diku.

Balanse (Beløp i 1000 kroner)

Eiendeler	Note	31.12.2022	01.01.2022	Referanse
A. Anleggsmidler				
I Immaterielle eiendeler				
Programvare og lignende rettigheter	4	73 371	89 352	AI.02
Immaterielle eiendeler under utførelse	4	221	0	AI.02A
Sum immaterielle eiendeler		73 592	89 352	AI.1
II Varige driftsmidler				
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	5	0	0	AII.01
Maskiner og transportmidler	5	0	0	AII.02
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	21 377	22 177	AII.03
Anlegg under utførelse	5	0	0	AII.04
Infrastruktureiendeler	5	0	0	AII.06
Sum varige driftsmidler		21 377	22 177	AII.1
III Finansielle anleggsmidler				
Investeringer i aksjer og andeler	11	0	0	AIII.03
Obligasjoner		0	0	AIII.04
Andre fordringer		0	0	AIII.04A
Sum finansielle anleggsmidler		0	0	AIII.1
Sum anleggsmidler		94 969	111 530	AIV.1
B. Omløpsmidler				
I Beholdninger av varer og driftsmateriell				
Beholdninger av varer og driftsmateriell	12	0	0	BI.1
Sum beholdning av varer og driftsmateriell		0	0	BI.3
II Fordringer				
Kundefordringer	13	6 592	3 722	BII.1
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16	4 269	1 817	BII.3
Andre fordringer	14	10 040	7 229	BII.2
Sum fordringer		20 901	12 767	BII.4
III Bankinnskudd, kontanter og lignende				
Bankinnskudd (utenfor statens konsernkontoordning)	17	298 298	291 881	BIV.2
Kontanter og lignende	17	0	0	BIV.3
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		298 298	291 881	BIV.4
Sum omløpsmidler		319 198	304 648	BIV.5
Sum eiendeler drift		414 168	416 178	BIV.6
IV Fordringer vedrørende innkrevningsvirksomhet og andre overføringer				
Fordringer vedrørende innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten	9	0	0	BV.01
Sum fordringer vedrørende innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0	BV.1A
Sum eiendeler		414 168	416 178	BV.1

Balanse (Beløp i 1000 kroner)

Statens kapital og gjeld	Note	31.12.2022	01.01.2022	Referanse
C. Statens kapital				
I Virksomhetskapi tal				
Sum virksomhetskapi tal		0	0	CI.1
II Avregninger				
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	5 207	22 855	CII.01
Sum avregninger		5 207	22 855	CII.1
Sum statens kapital		5 207	22 855	SK.1
D. Gjeld				
I Avsetning for langsiktige forpliktelser				
Avsetninger langsiktige forpliktelser		0	0	DI.01
Sum avsetning for langsiktige forpliktelser		0	0	DI.3
II Annen langsiktig gjeld				
Øvrig langsiktig gjeld		0	0	DII.01
Sum annen langsiktig gjeld		0	0	DII.1
III Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld		17 364	5 004	DIII.1
Skyldig skattetrekk		15 390	6 394	DIII.2
Skyldige offentlige avgifter		5 431	5 558	DIII.3
Avsatte feriepenger		29 934	29 100	DIII.4
Mottatt forskuddsbetaling	16	18 273	6 251	DIII.06
Annen kortsiktig gjeld	18	322 568	341 016	DIII.6
Sum kortsiktig gjeld		408 961	393 323	DIII.7
Sum gjeld		408 961	393 323	DIII.9
Sum statens kapital og gjeld drift		414 168	416 178	CD.1
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer				
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	10	0	0	DIV.02
Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer		0	0	DIV.1
Sum statens kapital og gjeld		414 168	416 178	SKG.1

Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter (Beløp i 1000 kroner)

31.12.2022

31.12.2021*

Referanse

Inntekt fra bevilgninger

Periodens bevilgninger	515 419	459 001	N1.2
Sum inntekt fra bevilgninger (linje RE.1 i resultatregnskapet)	515 419	459 001	N1.10

Inntekt fra gebyrer^{1) 2)}

Gebyrer	0	0	N1.661
Lisenser	0	0	N1.662
Sum inntekt fra gebyrer (linje RE.2 i resultatregnskapet)	0	0	N1.66

Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer

Periodens tilskudd /overføring fra andre statlige etater	0	0	N1.21
Periodens netto tilskudd fra andre statlige etater	0	0	N1.21E
Periodens tilskudd/overføring direkte fra Norges forskningsråd (NFR)	1 137	1 214	N1.23
+ periodens tilskudd fra NFR via andre virksomheter (+)	0	0	N1.23A
Periodens netto tilskudd fra NFR	1 137	1 214	N1.29A
Sum tilskudd og overføringer fra statlige etater	1 137	1 214	N1.31

Tilskudd og overføringer fra andre

Periodens tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond (RFF)	0	0	N1.22A
+ periodens tilskudd fra RFF via andre virksomheter (+)	0	0	N1.22B
Periodens netto tilskudd/overføring fra RFF	0	0	N1.22D
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	0	N1.32A
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	8 205	8 295	N1.32B
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	0	0	N1.32C
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsytere	0	0	N1.32D
Periodens netto tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere	8 205	8 295	N1.32F
Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP7, Horisont 2020 og Horisont Europa)	0	0	N1.35
+ periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning fra andre (+)	0	0	N1.35B
Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP7, Horisont 2020 og Horisont Europa)	0	0	N1.35C
Periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	23 546	22 308	N1.36
+ periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet fra andre (+)	0	0	N1.36B
Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	23 546	22 308	N1.36C
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	31 750	30 604	N1.38
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer (linje RE.3 i resultatregnskapet)	32 888	31 817	N1.44

Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter (Beløp i 1000 kroner)

31.12.2022 31.12.2021* Referanse

Salgs- og leieinntekter

Konferanseinntekter	0	0	N1.56
Andre salgs- og leieinntekter 1	1 813	2 049	N1.56
Andre salgs- og leieinntekter 2	0	0	N1.57
Sum andre salgs- og leieinntekter	1 813	2 049	N1.59
Sum salgs- og leieinntekter (linje RE.5 i resultatregnskapet)	1 813	2 049	N1.60

Andre driftsinntekter

Gevinst ved avgang anleggsmidler	0	0	N1.62
Andre inntekter 2	14 143	121	N1.62
Andre inntekter 3	0	0	N1.63
Sum andre driftsinntekter (linje RE.6 i resultatregnskapet)	14 143	121	N1.65
Sum driftsinntekter	564 263	492 988	N1.67

Note 2 Lønnskostnader (Beløp i 1000 kroner)

31.12.2022 31.12.2021* Referanse

DEL I

Lønn	257 540	241 912	N2.1
Feriepenger	31 151	11 622	N2.2
Arbeidsgiveravgift	42 191	36 513	N2.3
Pensjonskostnader1)	21 529	25 025	N2.4
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler (-)2)	0	0	N2.9
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-11 095	-9 061	N2.5
Andre ytelser	16 382	7 585	N2.6
Sum lønnskostnader	357 698	313 597	N2.7

Antall utførte årsverk:	369	323	N2.8
-------------------------	-----	-----	------

DEL II

Lønn og godtgjørelser til ledende personer	Lønn	Andre godtgjørelser
Styreleder (hvis aktuelt)		
Administrerende direktør	1 952	6

Lønn og godtgjørelser til ledende personer oppgis i kroner for budsjettåret 2022.

Note 3 Andre driftskostnader (Beløp i 1000 kroner)

	31.12.2022	31.12.2021*	Referanse
Husleie	30 680	23 194	N3.1
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0	N3.2
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	429	81	N3.3
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	7 963	4 597	N3.4
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	48	64	N3.5
Mindre utstyrsanskaffelser	3 976	2 752	N3.6
Tap og lignende	0	0	N3.6A
Leie av maskiner, inventar og lignende	18 577	13 239	N3.7
Kjøp av konsulenttenester	78 615	75 585	N3.8
Kjøp av andre fremmede tjenester	2 237	12 301	N3.8A
Reiser og diett	14 517	2 950	N3.9
Øvrige driftskostnader ¹⁾	24 519	14 012	N3.10
Sum andre driftskostnader	181 560	148 774	N3.11

1) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet

Annonser og kunngjøringer	459	295
Konferanse-, seminar- og kursutgifter	14 197	5 846
Markedstiltak, representasjon og bevertning på møter	3 675	2 123
Trykksaker/trykningsutgifter	198	338
Andre driftskostnader	5 990	5 409
Sum øvrige driftskostnader*	24 519	14 012

* Sammenligningstall per 31.12.21: Jf. avsnitt i prinsippnote SRS, er enkelte sammenligningstall fra HK-dir avdeling Kompetanse Norge endret. I note 2 er postene «lønn» og «arbeidsgiveravgift» endret etter dette. I note 3 er postene «Husleie» og «Leie av maskiner, inventar og lignende» etter dette. For alle poster er sammenligningstall en sammenslåing av tall fra HK-dir avdeling Kompetanse Norge og Diku.

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

	Type eiendel					Sum
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktur-eiendeler	
Varighet inntil 1 år		639		18 178		18 817
Varighet 1-5 år		24 604		399		25 003
Varighet over 5 år		5 437				5 437
Kostnadsført leie-betaling for perioden	0	30 680	0	18 577	-	49 257

Note 4 Immaterielle eiendeler (Beløp i 1000 kroner)

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	SUM	Refe- ranse
Anskaffelseskost 01.01.2022	102 376	0	102 376	N4.1
+ tilgang i 2022 (+)	693	221	914	N4.2
- avgang anskaffelseskost 2022 (-)	0	0	0	N4.3
+/- fra eiendel under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	N4.3A
Anskaffelseskost 31.12.2022	103 069	221	103 290	N4.4
- akkumulerte nedskrivninger 01.01.2022 (-)	0	0	0	N4.5
- nedskrivninger i 2022 (-)	0	0	0	N4.6
- akkumulerte avskrivninger pr. 01.01.2022 (-)	-13 024	0	-13 024	N4.7
- ordinære avskrivninger i 2022 (-)	-16 675	0	-16 675	N4.8
+ akkumulert avskrivning avgang i 2022 (+)	0	0	0	N4.9
Balanseført verdi 31.12.2022	73 371	221	73 592	N4.10
Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært	Ingen		
Avhendelse av immaterielle eiendeler i regnskapsåret:				
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0	N4.11
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0	N4.12
Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0	N4.13

Note 5 Varige driftsmidler (Beløp i 1000 kroner)

	Tomter	Bygninger og annen fast eien- dom	Maskiner og trans- portmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Anlegg under utførelse	Infra- struktur- eiendeler	Sum	Referanse
Anskaffelseskost 01.01.2022	0	0	0	53 617	0	0	53 617	N5.1
+ Tilgang i 2022 (+)	0	0	0	5 959	0	0	5 959	N5.2
- avgang anskaffelseskost i 2022 (-)	0	0	0	0	0	0	0	N5.3
+/- fra anlegg under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0	0	0	0	N5.4
Anskaffelseskost 31.12.2022	0	0	0	59 576	0	0	59 576	N5.5
- akkumulerte nedskrivninger 01.01.2022 (-)	0	0	0	0	0	0	0	N5.6
- nedskrivninger i 2022 (-)	0	0	0	0	0	0	0	N5.7
- akkumulerte avskrivninger pr. 01.01.2022 (-)	0	0	0	-31 440	0	0	-31 440	N5.8
- ordinære avskrivninger i 2022 (-)	0	0	0	-7 066	0	0	-7 066	N5.9
+ akkumulert avskrivning avgang i 2022 (+)	0	0	0	307	0	0	307	N5.10
Balanseført verdi 31.12.2022	0	0	0	21 377	0	0	21 377	N5.11

Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskriv- ning	10-60 år dekom- ponert lineært	3-15 år lineært	3-15 år lineært	Ingen avskriv- ning	Virksom- hets- spesifikt
--------------------------------	---------------------------	---	--------------------	--------------------	---------------------------	--------------------------------

Avhendelse av varige driftsmidler i regnskapsåret:

Salgsum ved avgang anleggs- midler	0	0	0	0	0	0	0	N5.12
- bokført verdi av avhendede anleggsmidler (-)	0	0	0	0	0	0	0	N5.13
Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0	0	0	0	0	N5.14

Resterende forpliktelse vedrørende bokført verdi av avhendede anleggsmidler er inntektsført og vist i note 1 som «utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler».

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader (Beløp i 1000 kroner)	31.12.2022	31.12.2021*	Referanse
---	------------	-------------	-----------

Finansinntekter			
------------------------	--	--	--

Renteinntekter	0	1	N6.1
Valutagevinst (agio)	0	43	N6.2
Utbytte fra eierandeler i selskaper mv. (spesifiseres i avsnittet nedenfor)	0	0	N6.2B
Annen finansinntekt	0	0	N6.3
Sum finansinntekter	0	44	N6.4

Finanskostnader			
------------------------	--	--	--

Rentekostnad	1 570	1 244	N6.5
Nedskrivning av aksjer	0	0	N6.6
Valutatap (disagio)	0	173	N6.7
Annen finanskostnad	0	0	N6.8
Sum finanskostnader	1 570	1 417	N6.9

Spesifikasjon av utbytte fra eierandeler i selskaper mv..			
--	--	--	--

Mottatt utbytte fra selskap X	0	0	N6.010
Mottatt utbytte fra selskap Y	0	0	N6.010
Mottatt utbytte fra selskap Z	0	0	N6.010
Mottatt utbytte fra andre selskap2)	0	0	N6.011
Sum mottatt utbytte	0	0	N6.11

* Sammenligningstall per 31.12.21 i note 10: Jf. avsnitt i prinsippnote SRS, er alle poster en sammenslåing av tall fra HK-dir avdeling Kompetanse Norge og Diku.

Note 7A Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

Del A Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

	31.12.2022	01.01.2022	Endring	Referanse
Avregnet med statskassen i balansen ¹⁾	5 207	22 855	-17 648	N7AI.SUM

Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Ned-
enfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.

Endring i avregnet med statskassen	Endring	Referanse
Konsernkontoer i Norges Bank		
Konsernkonto utbetaling (-)	-3 834 432	N7AII.011
Konsernkonto innbetaling (+)	244 282	N7AII.012
Netto trekk konsernkonto	-3 590 150	N7AII.1
Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomhetens drift (er gjennomstrømningsposter)		
Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer (-)	-56 541	N7AII.021
Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer (+)	3 199 132	N7AII.022
Bokføringer som ikke går over bankkonto, men er direkte mot avregning med statskassen		
Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991 og 1992) (+)	515 406	N7AII.023
Grupeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986) (-)	-43 791	N7AII.024
Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987) (+)	29 755	N7AII.024A
Andre avstemmingsposter		
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter	-36 162	N7AII.027
Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto	17 648	N7AII.2
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen	0	N7AII.031
Sum endring i avregning med statskassen¹⁾	17 648	N7AII.3

¹⁾ Sum endring i avregning med statskassen skal stemme med sum i endringskolonnen ovenfor.

Kontroll: 0

Note 7B Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

Del B Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2022	31.12.2022		
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Differanse	Referanse
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler				
Immaterielle eiendeler	73 592	0	73 592	N7B.051
Varige driftsmidler	21 377	0	21 377	N7B.052
Sum	94 969	0	94 969	N7B.5
Finansielle anleggsmidler				
Investering i aksjer og andeler	0	0	0	N7B.011
Obligasjoner	0	0	0	N7B.012
Andre fordringer	0	0	0	N7B.013
Sum	0	0	0	N7B.1
Omløpsmidler				
Beholdning av varer og driftsmateriell	0	0	0	N7B.021
Kundefordringer	6 592	0	6 592	N7B.022
Andre fordringer	4 269	0	4 269	N7B.023
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	10 040	721	9 319	N7B.024
Bankinnskudd, kontanter og lignende	298 298	298 298	0	N7B.025
Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0	N7B.026
Sum	319 198	299 019	20 180	N7B.2
Langsiktige forpliktelser og gjeld				
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0	N7B.031
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0	N7B.032
Sum	0	0	0	N7B.3
Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld	-17 364	0	-17 364	N7B.041
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-15 390	-16 454	1 064	N7B.042
Skyldige offentlige avgifter	-5 431	-41	-5 390	N7B.043
Avsatte feriepengar	-29 934	0	-29 934	N7B.044
Mottatt forskuddsbetaling	-18 273	-16 377	-1 897	N7B.045
Annen kortsiktig gjeld	-322 568	-341 839	19 271	N7B.046
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0	0	N7B.047
Sum	-408 961	-374 711	-34 250	N7B.4
Sum	5 207	-75 692	80 898	N7B.SUM

Note 9 Innkrevingsvirksomhet (Beløp i 1000 kroner)

Innkrevingsvirksomhet presenteres etter samme prinsipper som de er bokført etter

	31.12.2022	31.12.2021*	Referanse
Avgift 1	0	0	N9.02
Avgift 2	0	0	N9.02
Tilfeldige og andre inntekter (Statskonto 530929)	56 541	12 960	N9.02
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	56 541	12 960	N9.2
Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer			
Fordringer til pålydende	0	0	N9.03
Avsatt til forventet tap (-)	0	0	N9.03
Sum fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	N9.3

Note 10 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten¹⁾ (Beløp i 1000 kroner)

Tilskuddsforvaltning presenteres etter kontantprinsippet

	31.12.2022	31.12.2021*	Referanse
Tilskudd til kommuner	31 795	85 459	N10.02
Tilskudd til fylkeskommuner	1 832 448	1 749 279	
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	211 569	199 871	N10.02
Tilskudd til finansielle foretak	50	3 611	N10.02
Tilskudd til husholdninger/stipender	9 473	9 453	N10.02
Tilskudd til ideelle organisasjoner	439 913	493 286	N10.02
Tilskudd til statsforvaltningen	641 674	484 049	N10.02
Tilskudd til utlandet	66 623	71 555	N10.02
Sum tilskudd til andre	3 233 545	3 096 562	N10.2

1) Bevilgede ikke utbetalte tilskuddsmidler vises i bevilgningsoppstillingen

* Sammenligningstall per 31.12.21 i note 10: Jf. avsnitt i prinsippnote SRS, er alle poster en sammenslåing av tall fra HK-dir avdeling Kompetanse Norge og Diku.

Note 12 Beholdninger av varer og driftsmateriell (Beløp i 1000 kroner)	31.12.2022	31.12.2021	Referanse
Anskaffelseskost			
Råvarer og innkjøpte halvfabrikata	0	0	N12.1
Varer under tilvirkning	0	0	N12.1
Ferdige egentilvirkede varer og driftsmateriell	0	0	N12.1
Innkjøpte varer (ferdigvarer) og driftsmateriell	0	0	N12.2
Sum anskaffelseskost	0	0	N12.3
Ukurans			
Ukurans i råvarer og innkjøpte halvfabrikata	0	0	N12.4
Ukurans i varer under tilvirkning	0	0	N12.4
Ukurans i ferdige egentilvirkede varer	0	0	N12.4
Ukurans i innkjøpte varer (ferdigvarer)	0	0	N12.5
Nedskrivning av driftsmateriell	0	0	N12.4
Sum ukurans	0	0	N12.6
Sum beholdninger av varer og driftsmateriell	0	0	N12.7

Note 13 Kundefordringer (Tall i 1000 kroner)	31.12.2022	01.01.2022	Referanse
Kundefordringer til pålydende	6 592	3 722	N13.1
Avsatt til latent tap (-)	0	0	N13.2
Sum kundefordringer	6 592	3 722	N13.3

Note 14 Andre kortsiktige fordringer (Tall i 1000 kroner)	31.12.2022	01.01.2022	Referanse
Forskuddsbetalt lønn	10	0	N14.1
Reiseforskudd	102	15	N14.2
Personallån	610	382	N14.3
Andre fordringer på ansatte	0	0	N14.4
Forskuddsbetalt leie	3 853	3 408	N15.5A
Andre forskuddsbetalte kostnader	1 113	2 364	N14.5
Andre fordringer	4 354	1 059	N14.6
Sum andre kortsiktige fordringer	10 040	7 229	N14.8

Note 16 Opptjente, ikke fakturerte inntekter/Mottatt forskuddsbetaling (Beløp i 1000 kroner)

	31.12.2022	01.01.2022	Referanse
DEL I			
Opptjente, ikke fakturerte inntekter			
Statlige etater	0	0	N16.010A
Kommunale og fylkeskommunale etater	0	0	N16.010B
Organisasjoner og stiftelser	4 269	1 817	N16.010C
Næringsliv/private	0	0	N16.010D
Andre prosjekter	0	0	N16.011
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	4 269	1 817	N16.1

DEL II

Mottatt forskuddsbetaling			
Statlige etater	0	0	N16.021A
Kommunale og fylkeskommunale etater	0	0	N16.021B
Organisasjoner og stiftelser	18 273	6 251	N16.021C
Næringsliv/private	0	0	N16.021D
Andre prosjekter	0	0	N16.022
Sum mottatt forskuddsbetaling	18 273	6 251	N16.2

Note 17 Bankinnskudd, kontanter og lignende (Beløp i 1000 kroner)

	31.12.2022	01.01.2022	Referanse
Bankinnskudd (utenfor statens konsernkontoordning)	298 298	291 881	N17.2B
Kontantbeholdninger	0	0	N17.3
Sum bankinnskudd og kontanter	298 298	291 881	N17.4

Note 18 Annen kortsiktig gjeld (Tall i 1000 kroner)

	31.12.2022	01.01.2022	Referanse
Skyldig lønn	9	351	N18.1
Annen gjeld til ansatte	14 927	12 661	N18.3
Påløpte kostnader	3 429	73	N18.4
Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	65	0	N18.4A
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	0	0	N18.6
Annen kortsiktig gjeld*)	304 138	327 932	N18.5
Sum	322 568	341 016	N18.7

*) En vesentlig del av linjen "annen kortsiktig gjeld, gjelder «Midler som skal videreformidles til andre». I note 18 for Diku var dette tidligere en egen kategori i rapporteringspakken, men nå er det altså en del av linjen «annen kortsiktig gjeld».

Note 20 Videreformidling av midler til andre (Beløp i 1000 kroner) **31.12.2022** **01.01.2022** **Referanse**

Videreformidling av tilskudd og overføringer fra statlige etater

Viderformidlet til virksomhet A	0	0	N20.011
Viderformidlet til virksomhet B	0	0	N20.011
Viderformidlet til virksomhet C	0	0	N20.011
Andre videreformidlinger	0	0	N20.011A
Sum videreformidling av tilskudd og overføringer fra statlige etater	0	0	N20.11

Videreformidling av tilskudd/overføringer fra NFR

Viderformidlet til virksomhet A	0	0	N20.021
Viderformidlet til virksomhet B	0	0	N20.021
Viderformidlet til virksomhet C	0	0	N20.021
Andre videreformidlinger	0	0	N20.021A
Sum videreformidling av tilskudd/overføringer fra NFR	0	0	N20.21

Videreformidling av tilskudd/overføring fra RFF

Viderformidlet til virksomhet A	0	0	N20.031
Viderformidlet til virksomhet B	0	0	N20.031
Viderformidlet til virksomhet C	0	0	N20.031
Andre videreformidlinger	0	0	N20.031A
Sum Videreformidling av tilskudd/overføring fra RFF	0	0	N20.31

Videreformidling av tilskudd/overføringer fra diverse bidragsytere¹⁾

Viderformidlet til virksomhet A	0	0	N20.041
Viderformidlet til virksomhet B	0	0	N20.041
Viderformidlet til virksomhet C	0	0	N20.041
Andre videreformidlinger	37 215	34 340	N20.041A
Sum videreformidling av tilskudd/overføringer fra diverse bidragsytere	37 215	34 340	N20.41

Videreformidling av tilskudd/overføringer fra EUs rammeprogram for forskning

Viderformidlet til virksomhet A	0	0	N20.051
Viderformidlet til virksomhet B	0	0	N20.051
Viderformidlet til virksomhet C	0	0	N20.051
Andre videreformidlinger	0	0	N20.051A
Sum videreformidling av tilskudd/overføringer fra EUs rammeprogram for forskning	0	0	N20.51

Videreformidling av tilskudd/overføringer fra EU til undervisning og annet

Viderformidlet til virksomhet A	0	0	N20.061
Viderformidlet til virksomhet B	0	0	N20.061
Viderformidlet til virksomhet C	0	0	N20.061
Andre videreformidlinger	267 388	260 469	N20.061A
Sum videreformidling av tilskudd/overføringer fra EU til undervisning og annet	267 388	260 469	N20.61
Sum videreformidlinger av midler til andre samarbeidspartnere	304 602	294 809	N20.1

¹⁾ Gjelder tilskudd/overføringer fra kommunale og fylkeskommunale etater, organisasjoner og stiftelser, næringsliv og private og andre bidragsytere

Note 30 EU-finansierte prosjekter (Beløp i 1000 kroner)

Prosjektnavn (kortnavn)	Horisont Europa	Horisont 2020	Tilskudd fra:			SUM	Koordinator- rolle (ja/nei)	Referanse
			EUs ramme- program for forskning (FP7)	EUs rand- sonepro- gram til FP7	andre tiltak/ program- mer finansi- ert av EU			
EAC-2022-0051 (Erasmus + 2021-2027)					24 084	24 084	ja	EU.011
Project 101075005 — eTwinning NSO NO (eTwinning 2022)					3 926	3 926	nei	EU.011
No 2019-FPA25/GP/DSI/ ReferNet_FPA/001/19 (Refernet 2020)					102	102		
No 2019-FPA25/GP/DSI/ ReferNet_FPA/001/19 (Refernet 2022)					203	203	nei	EU.011
Euroguidance og Europass 2018-20/ VP/2017/017/0005 (Euroguidance og Euro- pass 2021-2023)					2 717	2 717	nei	EU.011
2018-2295/001 -001 604376-EPP-I -2018-1-NO-EPPKA2- EPALE-NSS (EPALE)					3 102	3 102	nei	EU.011
	0	0	0	0	34 134	34 134		EU.1

Note 31 Resultat – Budsjettoppfølgingsrapport
(Beløp i 1000 kroner)

	Budsjett for 31.12.2022	Regnskap pr 31.12.2022	Avvik budsjett/ regnskap pr 31.12.2022	Regnskap pr 31.12.2021	Referanse
Driftsinntekter					
Inntekt fra bevilgninger	626 559	515 419	111 140	404 279	N31.1
Inntekt fra gebyrer	0	0	0	0	N31.2
Inntekt fra tilskudd og overføringer	44 582	32 888	11 695	21 193	N31.3
Salgs- og leieinntekter	902	1 813	-912	2 725	N31.4
Andre driftsinntekter	543	14 143	-13 600	27 743	N31.5
Sum driftsinntekter	672 585	564 263	108 322	455 941	N31.6
Driftskostnader					
Varekostnader	0	0	0	0	N31.7
Lønn og sosiale kostnader	374 435	357 699	16 736	340 963	N31.8
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	27 045	23 434	3 611	19 823	N31.9
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	0	0	0	0	N31.10
Andre driftskostnader	262 991	181 560	81 431	100 130	N31.11
Sum driftskostnader	664 471	562 694	101 777	460 917	N31.12
Driftsresultat	8 115	1 570	6 545	-4 976	N31.13
Finansinntekter og finanskostnader					
Finansinntekter	0	0	0	0	N31.14
Finanskostnader	1 651	1 570	81	1 488	N31.15
Sum finansinntekter og finanskostnader	-1 651	-1 570	-81	-1 488	N31.16
Resultat av periodens aktiviteter	6 464	0	6 464	-6 464	N31.17
Avregninger					
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	0	0	0	0	N31.18
Sum avregninger	0	0	0	0	N31.21
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten					
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	56 541	-56 541	113 082	N31.22
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet	0	-56 541	56 541	-113 082	N31.23
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0	0	N31.24
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten					
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	3 730 378	3 233 545	496 834	2 736 711	N31.25
Utbetalinger av tilskudd til andre	3 730 378	3 233 545	496 834	2 736 711	N31.26
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0	0	0	N31.27

 post@hkdir.no

 hkdir.no